



# HAMINA - FREDRIKSHAMN

Kaupunkiarkeologinen inventointi



Teemu Mökkönen 2003

Museovirasto  
Rakennushistorian osasto

*Teemu Mökkönen*

**Vehkalahti – Veckelax (1653-1712)  
Hamina – Fredrikshamn (1723-).  
Kaupunkiarkeologinen inventointi**

**Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkiarkeologinen inventointiprojekti.**



**Museovirasto  
Rakennushistorian osasto**

**2003**

Kantakartta © Haminan kaupungin mittaus-toimi 2003

Valokuvat © Museovirasto

URN:NBN:fi-fe20031905

## ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

- Kohde:** Vehkalahti – Veckelax (1653-1712), Hamina – Fredrikshamn (1723-)
- Kuntanro:** 075
- Tutkimus:** Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkiarkeologinen inventointiprojekti
- Ajoitus:** Haminan kaupunkialueella on ollut keskiaikaisen Vehkalahden kirkon lisäksi myös keskiaikaista kyläasutusta ja markkinapaikka. Vehkalahden kaupungin ensimmäinen ruutuasemakaavasuunnitelma on vuodelta 1649. Kaupunki sai privilegiot vuonna 1653. Nykyinen linnoituskaupungin ympäräkaava syntyi 1720-luvun alussa linnoitustöiden myötä. Linnoituskaupunki sai uudet privilegiot ja Hamina nimen vuonna 1723.
- Peruskartta:** 3042 04
- Tutkimuslaitos:** Museovirasto rakennushistorian osasto
- Kenttätyönjohtaja:** Teemu Mökkönen (FM)
- Yhteistyötaho:** Ilkka Kaskinen (tutkija). Museoviraston rakennushistorian osaston Haminan toimipiste
- Kenttätyöaika:** 9.-13.6. 2003
- Tutkitun alueen laajuus:** 63,21 hehtaaria
- Tutkimuksen kustantaja:** Museovirasto rakennushistorian osasto
- Mustavalkonegatiivit:** MV:RHOA 125374: 1-43
- Kirjallisuus:**
- Ahonen, Voitto 1988:** *Jälleenrakennuksen politiikka ja talous. Kaupunkien toipuminen isostavihasta noin vuoteen 1740. Historiallisia tutkimuksia 146.* Helsinki.
- Appelgren, Hjalmar 1891:** *Suomen muinaislinnat. Tutkimus vertailevan muinaistieteen alalla. Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja XII.* Helsinki.
- El Harouny, Elisa – Riipinen, Olli-Pekka – Santaholma, Kaija – Tuomi, Timo 1998:** *Suomalaisia puukaupunkeja. Hamina. Selvitys 5m 1998 (1995). Ympäristöministeriö/Alueidenkäytön osasto.* Helsinki.
- FMU = Finlands Medeltidsurkunder I.** Samlade och i tryck utgivna af Statsarkiv genom Reinh. Hausen. Helsingfors 1910.
- Halila, Aimo 1969:** *Haminan historia III. 1900-luvun alusta lähtien.* Mikkeli.
- Hiekkanen, Markus 1994:** *The stone churches of the medieval diocese of Turku: a systematic classification and chronology. Suomen muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirja 101.* Helsinki.
- Jokipii, M. 1984:** Suomen vanhimmista kaupungeista ja Itämeren piirin kaupunkijärjestelmästä keskiajalla. *Suomen Museo 1985.* 37-84.
- Kaskinen, Ilkka 2003:** Haminan kaupunkikuva Katariina II:n aikana. *Keisarinna ja kuningas. Katariina II ja Kustaa III Haminassa 1783. Haminan kaupunginmuseon julkaisuja 3.* Hamina. 53-67.
- Kaskinen, Ilkka & Kauppi, Ulla-Riitta 1992:** *Haminan linnoitus.* Jyväskylä.

- Kauppi, Ulla-Riitta 1999:** Haminan Insinöörikomennuskunta kaupunkia rakentamassa. Ivan Brant – leipurin pojasta insinöörikapteeniksi. *Muistomerkki. Rakennetun historian ulottuvuuksia*. Helsinki. 78-101.
- Kauppi, Ulla-Riitta, Kaskinen, Ilkka, Purho, Esko & Vormala, Esko 1988:** Hamina = Fredrikshamn = ФРИДРИХСГАМЪ. Helsinki.
- Kivinen, Olli 1965:** *Haminan keskustan asemakaava 1964*. Helsinki.
- Korhonen, Martti 1989:** *Hamina – keskuspaikka*. Hamina.
- Kostet, Juhani 1995:** *Cartographia urbium Finnicarum. Suomen kaupunkien kaupunkikartografia 1600-luvulla ja 1700-luvun alussa. Monumenta Cartographica Septentrionalia I*. Rovaniemi. *Kymenlaakson rakennuskulttuuri. Kymenlaakson seutukaavaliiton julkaisu A:26*. Kotka 1992.
- Laskovski, F. 1865:** *Materialii dlja istorii inzernernavo iskustva v Rossii III*. Sankt Peterburg.
- Lilius, Henrik 1967:** *Der Pekkatori in Raahe. Studien über einen eckverschloaenen Platz und seine Gebäudetypen. Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja (SMYA) 65*. Helsinki.
- Lilius, Henrik 1981:** *Kaupunkirakentaminen 1617-1856. Suomen kaupunkilaitoksen historia I. Keskiajalta 1870-luvulle*. Vantaa. 303-383.
- Lilius, Henrik 1985:** *Suomalainen puukaupunki*. Tønder.
- Lilius, Henrik 1987:** *Vanhemman Vaasa-ajan kaupunkirakennustaide. Ars. Suomentaide I*. Keuruu. 270-283.
- Lilius, Henrik 1988:** *Kaupunkirakennustaide Suurvalta-ajalla. Ars. Suomen taide 2*. Keuruu. 48-87.
- Niitemaa, Vilho 1964:** *Suomen keskiaikaiset luonnonsatamat. Turun historiallinen arkisto XVII*. 21-64.
- Nordenstreng, Sigurd 1908:** *Fredrikshamns Stads historia I. Det Svenska väldets tid*. Hamina.
- Nordenstreng, Sigurd 1909a:** *Fredrikshamns Stads historia II. Den Ryska införlifningens tid*. Hamina.
- Nordenstreng, Sigurd 1909b:** *Fredrickshamn såsom befäst gränsort och stapelstad 1721-1811*. Vasa.
- Nordenstreng, Sigurd & Halila, Aimo 1974:** *Haminan historia I. Ruotsin vallan aika (v:een 1742)*. Mikkeli.
- Nordenstreng, Sigurd & Halila, Aimo 1975:** *Haminan historia II. Venäjän vallan alusta 1900-luvun alkuun (1742- n.1900)*. Mikkeli.
- Oksanen, Eeva-Liisa, & Oksanen, Markku 2003:** *Vehkalahden knaapit*. Helsinki.
- Pitkänen, Erkki & Mannermaa, Jorma 1977:** *Hamina kuvina ennen ja nyt*. Hamina .
- Rosén, Ragnar 1936:** *Vehkalahden pitäjän historia I. Suur-Vehkalahden asutus- ja aluehistoria n. vuoteen 1610*. Helsinki.
- Wikman, P.G. 1846:** *Sjö- och stapelstaden Fredrickhamns historia*. Wiborg.

#### **Julkaisemattomat raportit ja muut arkistolähteet:**

- Hamina. Valokuvakooste Haminan työsiirtolan työkohteista 1982-1997.** Julkaisematon raportti Museovirasto rakennushistorian osaston arkistossa (MV:RHOA).
- Kauppi, Ulla-Riitta 1987:** *Haminan linnoituksen ruotsalainen kausi, 1722-1742*. Tutkimusraportti. MV:RHOA.



**Kauppi, Ulla-Riitta 1988:** *Hamina Vanhan Suomen linnoituksena 1742-1792*. Tutkimusraportti. MV:RHOA.

**Venäjän valtiollisen sotahistorian arkiston Haminan kartat**, Moskova (Rossiskij Gosudarstvennyj Voennno-Istoritšeskij Arhiv, RGVIA) aineisto sekä dioina että mikrofilmillä. MV:RHOA.

**Paikkatieto- ja tietokanta-aineistot:**

Haminan kaupungin mittaustoimi:

*Kantakartta*, toimitettu 19.3. 2003.

*Vesi- ja viemärijohtokartta*, toimitettu 19.3. 2003.

**Alkuperäisen tutkimusraportin säilytys:**

Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto (MV:RHOA), Helsinki.

## Museoviraston rakennushistorian osaston kaupunkiarkeologiatietokannan pääkortin sisältö.

Hamina / Vehkalahti

Fredrikshamn / Veckelax

Kunta 075

<b>Perustamisvuosi</b>	1653	<b>Tarkenne</b>	vuoteen 1723 Vehkalahti
<b>Yleistä</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Perustettiin Vehkalahden Pampyölin kylään pappilan maille kovapohjaiselle Kirkkokankaalle.</li> <li>- Kirkon ympärillä oli hautausmaa.</li> <li>- Suorakulmainen ruutuasemakaava laadittiin jo 1649.</li> <li>- Uusi 1720-luvulla laadittu ympyräasemakaava poikkesi täysin vanhasta. Ainoita säilyneitä elementtejä oli vanha Kuninkaankatu, joka vastaa nykyisiä Mannerheimintietä ja Kadettikoulunkatua.</li> <li>- Asutus ei kattanut koko kaavoitettua aluetta vaan keskittyi kirkon, torin ja sataman seutuville.</li> <li>- Tori oli keskellä kaupunkia.</li> <li>- 20 porvaristaloa 1683.</li> <li>- Merenrannalla oli porvariain aittoja.</li> <li>- Satama sijaitsi kaupungin luoteispuolella. Väylä sinne johti Tervasaaren ja Pitäjänsaaren välistä.</li> <li>- 1600-luvun asemakaavaa on vaikea sijoittaa tarkasti nykyisille kartoille.</li> <li>- Hamina perustettiin isossa vihassa täysin tuhoutuneen Vehkalahden paikalle 1723. Kaupunki sai harvinaisen, radiaalisen asemakaavan, jossa oli kahdeksan sädekatua ja oktagonaalinen keskusaukio. Vallitukset ja kuusi bastionia ympäröivät kaupunkia.</li> </ul>		
<b>Rakennukset</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Keskiajalla rakennettu kirkko sijaitsi kaupungin koillisosassa.</li> <li>- Raatihuone, josta ensimmäinen maininta 1657, sijaitsi torin varrella.</li> <li>- Kaupunkiin rakennettiin mahdollisesti jo ruptuurisodan aikana 1656-1658 pieni linnake.</li> <li>- Ruotsalaiset linnoittivat kaupungin 1711-1712, mutta hävittivät vetäytyessään</li> </ul>		
<b>Isovihan tuhot</b>	Venäläiset ryöstivät Vehkalahden 1710 ja vetäytyvät ruotsalaiset polttivat sen 1712.		
<b>Yhteystietoja</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kymenlaakson maakuntamuseo, Kotka (arkeologi Marita Kykyri)</li> <li>- Museovirasto, Haminan linnoitus (tutkija Ilkka Kaskinen, museovirasto@hamina.inet.fi)</li> <li>- Kaakkois-Suomen ympäristökeskus, Hamina</li> </ul>		
<b>www-museo</b>	<a href="http://www.kotka.fi/museo/">http://www.kotka.fi/museo/</a>		
<b>www-kaupunki</b>	<a href="http://www.hamina.fi/">http://www.hamina.fi/</a>		
<b>www-yke</b>	<a href="http://www.vyh.fi/kas/kas.htm">http://www.vyh.fi/kas/kas.htm</a>		

# VEHKALAHTI – VECKELAX (1653-1712)

# HAMINA – FREDRIKSHAMN (1723-)

## Kaupunkiarkeologinen inventointi

## Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkiarkeologinen inventointiprojekti

### SISÄLLYS

1. INVENTOINNIN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET .....	2
2. KENTTÄTYÖT .....	4
3. HISTORIAA JA ASEMAKAAVAN KEHITYS 1800-LUVUN LOPPUPUOLELLE.....	5
3.1 Vehkalahtien kaupunki (1653-1712).....	5
3.2 Haminan kaupunki (1723-).....	11
3.3 Ruutukaavasta linnoituskaupunkiin - karttojen asemointi ja asemoinnin luotettavuus.....	30
4. AIEMMAT ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET.....	39
5. NYKYISET KATU-, TORI- JA PUISTOALUEET SEKÄ VARUSKUNTA-ALUE .....	39
7. ALUEIDEN LUOKITTELU JA LUOKITTELUN PERUSTEET .....	40
8. RAPORTIN LAATIMINEN .....	41
9. INVENTOINNIN TULOKSET .....	41
10. HAMINAN KAUPUNKIARKEOLOGINEN POTENTIAALI .....	42
11. YHTEENVETO .....	42

### LIITTEET

Liite 1	Peruskarttaote
Liite 2	Inventointialueen rajaus
Liite 3	Vanhat kaupunkimittaukset asemoituina kantakartan päälle Liite 3.1 Mallinnos 1600-luvun asemakaavasta Liite 3.2 Ammondin kartta syyskuun lopulta vuodelta 1723 Liite 3.3 Blaesighin kartta syyskuun lopulta vuodelta 1741 Liite 3.4 Venäläinen kartta vuodelta 1743
Liite 4	Taulukko Vehkalahtea/Haminaa kuvaavista kartoista
Liite 5	Tutkimuksellisesti ja suojelullisesti mielenkiintoiset alueet
Liite 6	Rakennussuojelu ja inventoinnin tulokset
Liite 7	Kaupungin ylläpitämä vesi- ja viemärijohtoverkosto
Liite 8	Kohdetiedot (48 sivua)
Liite 9	Negatiiviluettelo (3 sivua)
Liite 10	Kuvataulut (6 sivua)
Liite 11	Haminan hautauslöytöjä ja havaintoja kulttuurikerroksista ( <i>Ilkka Kasinen</i> ) (2 sivua)

## VEHKALAHTI – VECKELAX (1653-1712)

## HAMINA – FREDRIKSHAMN (1723-)

### Kaupunkiarkeologinen inventointi

### Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkiarkeologinen inventointiprojekti

*Teemu Mökkönen*

*Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkiarkeologinen inventointiprojekti alkoi jo vuonna 1998 kaupunkien perustietojen keräämisellä. Kaupunkikohtaiset inventoinnit aloitettiin vuonna 2000. Vuosien 2000-2002 aikana inventointi tehtiin yhdessätoista kaupungissa. Vuonna 2003 ohjelmassa on kuusi kaupunkia, joista toisena toteutettiin Vehkalahden/Haminan inventointi. Tämän inventoinnin tuloksena on pyritty hahmottelemaan vuonna 1653 perustetun Vehkalahden kaupungin rakennettu kaupunkialue, jonka säilyneet vanhat maanalaist jäänneet ovat muinaismuistolain rauhoittamia. Haminaa (1723-) edeltäneestä Vehkalahden kaupungista on olemassa vain kaksi sisältä miltään tiedoilta vähäistä karttaa 1600-luvun puolivälistä. Pohjansodan aikana kaupunki tuhottiin nykyisen linnon alueeseen asemakaava muotoutui 1720-luvulla linnoitustöiden alkaessa. Vuonna 1723 kaupunkia saivat uudet kaupunkioikeudet ja sen nimi muutettiin Haminaksi. Linnoitustöiden alkuvaiheen karttojen avulla on mahdollista hahmotella myös 1600-luvun ruutukaavan aikana rakennettuna ollut kaupunkialue. Vehkalahden ja Haminan asemakaavat poikkeavat toisistaan suuresti, mutta niiden välillä on havaittavissa kuitenkin tietty jatkuvuus.*

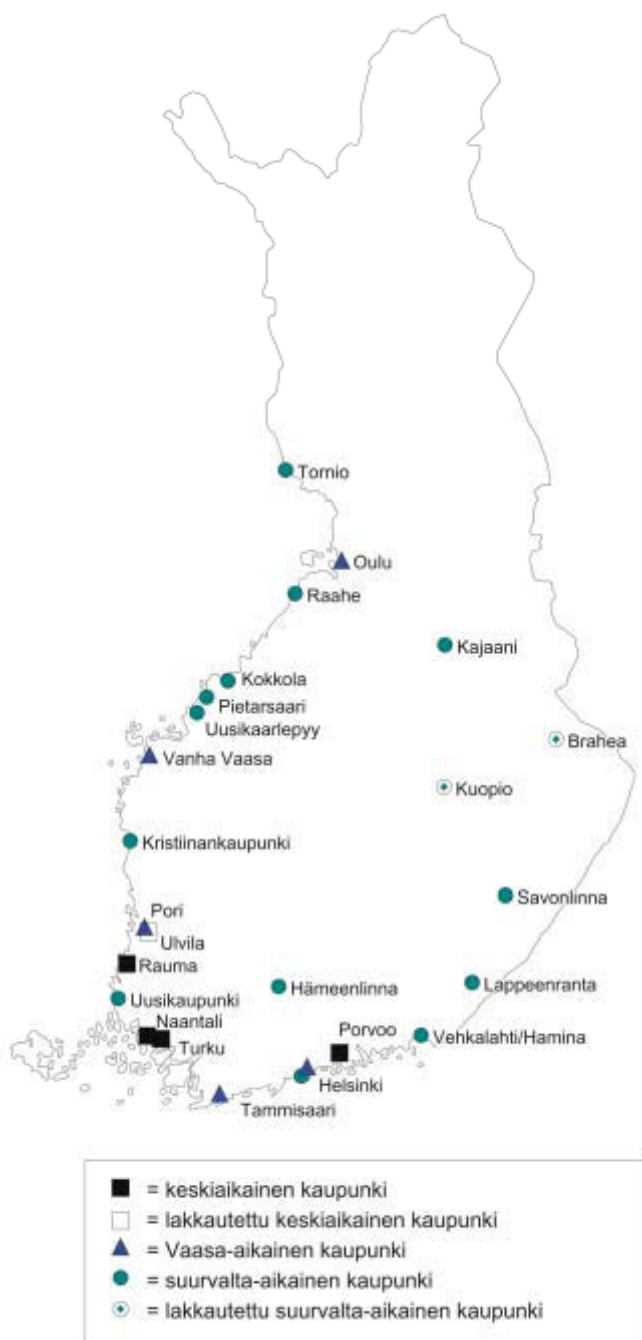
## 1. Inventoinnin lähtökohdat ja tavoitteet

Suomen aiemmat kaupunkiarkeologiset inventoinnit ovat keskittyneet keskiaikaisiin kaupunkeihin, joiden arkeologinen inventointi toteutettiin jo 1980-luvulla (Turku, Porvoo, Rauma ja Naantali, ks. Museoviraston ja Turun maakuntamuseon raporttisarja *Keskiajan kaupungit - Medeltidsstaden*). 1980-luvun lopusta alkaen kiinnostus kasvoi myös keskiaikaa nuoremman ajan arkeologista tutkimusta kohtaan. Keskiaikaa nuorempien kaupunkien arkeologista inventointia ei kuitenkaan ole ennen vuonna 1998 käynnistynyttä Museoviraston Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkien inventointiprojektia Suomessa tehty muualla kuin Vantaan Helsingissä.<sup>1</sup> Projektissa tähän mennessä vuosina 2000-2002 inventoituja kaupunkeja on yksitoista.<sup>2</sup> Vuoden 2003 aikana inventoitavia kaupunkeja on yhteensä viisi.<sup>3</sup>

<sup>1</sup> Kyseessä on ensimmäinen Helsinki, joka sijaitsi Vantaanjoen suulla. ks. Markku Heikkisen julkaisu *Vaasa-ajan kaupungit 1*, ks. myös Helsingin kaupungin museon julkaisu *Narinkka 1994*.

<sup>2</sup> Vuonna 2000 inventoidut kaupungit: Tornio, Kokkola ja Uusikaupunki. Vuonna 2001 inventoidut kaupungit: Tammisaari, Kajaani, Kristiinankaupunki ja Raahe. Vuonna 2002 inventoidut kaupungit: Pietarsaari, Oulu, Pori ja Helsinki.

<sup>3</sup> Vuoden 2003 aikana inventoitavat kaupungit: Brahea (nykyisen Lieksan alueella, toimi kaupunkina 1652-1688 välisenä aikana), Vehkalahti (nykyinen Hamina), Hämeenlinna, Savonlinna ja Lappeenranta.



Kuva 1. Suomen isoavihaa (1713-1721) vanhemmat kaupungit.

Vehkalahti/Hamina oli neljästoista kenttätutkimuskohde Museoviraston Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkien inventointiprojektissa (ks. Kuva 1). Inventoinnin tavoitteena oli selvittää, millä alueella Haminan nykyisen keskustan 1600-luvun sekä 1700-luvun alun kaavoitetun kaupunkialueen kerrostumat ovat todennäköisesti säilyneet ja millä tuhoutuneet. 1600-luvun Vehkalahden kaupungin ruutukaava-alue on pääosin myöhemmän linnoitusalueen sisällä, mutta lännessä ruutukaava-alue jatkui myös linnoituksen ulkopuolelle nykyisen linja-autoaseman pysäkkialueelle saakka. Inventoinnin perusteella määritettiin alueet, joilla on todennäköisesti muinaismuistolain rauhoittamia säilyneitä kulttuurikerroksia. Isoavihaa vanhemman kaupunkialueen ulkopuoliset kohteet/alueet, kuten Vehkalahden kirkon pappila, on jätetty tutkimusalueen ulkopuolisina pois raportista.

Kaupunkiarkeologisen inventoinnin lähtökohdat poikkeavat huomattavasti perinteisestä esihistoriallisesta muinaisjäännösinventoinnista. Kaupunkiarkeologisessa inventoinnissa muinaisjäännöksen olemassaolo, sijainti ja rajat ovat jo ennalta tunnettuja. Tunnettujen rajojen sisällä määritellään eri alueiden säilyneisyys ja rakentamisen alun ajankohta käytettävissä olevien lähteiden ja paikan päällä tapahtuvan maastotarkastuksen avulla. Inventoinnin yhteydessä ei kaiveta koekuoppia, joten inventoinnin tuloksena saadut säilyneisyysluokat ovat todennäköisyyksiä. Arkeologian ja historian tutkijoille inventoinnin tulokset antavat kuitenkin kuvan siitä, mitä on jo menetetty ja mitä on vielä jäljellä. Inventointi tarjoaa myös kaavoittajille ja rakennuttajille jo etukäteen tiedon todennäköisistä muinaisjäännösalueista, joilla on syytä varautua toimenpiteisiin ennen tuhoavan rakentamisen aloittamista.

Inventoinnin avulla pyritään luomaan tilanne, jossa eri kaupungit ovat arkeologian osalta keskenään tasavertaisessa asemassa. Muinaismuistolaki koskee kaupungeissa ensisijaisesti ennen isoavihaa (1713-1721) rakennetuilla alueilla sijaitsevia kulttuurikerroksia, mutta myös nuorempia alueita, jos kohteella on erityistä tutkimuksellista merkitystä. Inventoinnin tuloksena valmistuva perusselvitys antaa kaavoitukselle, tutkimukselle, suojelulle ja rakentamiselle selkeän lähtötilanteen. Museoviraston Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkien inventointiprojektin avulla pyritään mahdollistamaan: 1) Muinaismuistolain tarkoituksenmukainen, ennakoiva ja tasapuolinen käyttö, 2) Suojelun, kaavoituksen, tutkimuksen ja rakentamisen yhteensovittaminen ja 3) Kokonaisvaltainen kaupunkiarkeologinen tutkimus. Projektin aikana pyritään myös määrittelemään kaupunkiarkeologinen toimintamalli ja tutkimusstrategiat.

## 2. Kenttätyöt

Ennen kenttätutkimusvaihetta Vehkalahden kaupungista ja Haminasta oli jo kerättyinä perustiedot (mm. tulipalot, väkiluku, kartat, arkeologiset tutkimukset) kaupunkiarkeologiatietokantaan ja osa vanhoista kaupunkimittauksiin perustuvista kartoista oli muutettu digitaaliseen muotoon nykyisen kaavakartan kanssa samaan mittakaavaan. Vironniemen

Inventoinnin kenttätyövaiheeseen käytettiin viisi työpäivää (9.-13.6. 2003). Tuona aikana Vehkalahden kaupungin isoavihaa (1713-1721) vanhemmalla kaupunkialueella sijaitsevat nykyiset tontit käytiin yksi kerrallaan läpi (ks. Liitteet 1 ja 2). Jokaisesta kerrostumiltaan todennäköisesti kokonaan tai osittain säilyneestä tontista kirjattiin ylös tarvittavat tiedot, joita täydennettiin arkistomateriaalin ja julkaisujen avulla. Kunnallisteknisten kaivantojen vanhoihin kerrostumiin kohdistunut tuhoava vaikutus selvitettiin kaupungin virkamiehiltä saadun johtokartta-aineiston avulla. Vanhoja, käytöstä poistuneita viemäri yms. kaivantoja ei selvitetty. Jokaisesta kohteesta täytettiin inventointilomake, josta tiedot siirrettiin kaupunkiarkeologiseen inventointitietokantaan. Lisäksi tonttien säilyneet alueet hahmoteltiin kantakarttaan sekä tonteista otettiin yleiskuvia. Todennäköisesti kerrostumiltaan täysin tuhoutuneista tonteista ei kirjattu lainkaan tietoja. Tonteilla mahdollisesti säilyneiden kerrostumien ikäys tehtiin mahdollisuuksien mukaan vanhojen karttojen ja historiallisten tietojen avulla.

Käytännössä nykyisen Haminan inventointi poikkesi suuresti aikaisemmista kaupunkiarkeologisista inventoinneista. 1600-luvun Vehkalahden kaupungin ruutukaava-alue ei ollut kuin osin rakennettuna, eikä 1600-luvulta ole olemassa asutuksen sijoittumista kuvaavaa kartta-aineistoa. Jonkinlaiseen hahmotelmaan 1600-luvun rakennetusta kaupunkialueesta on kuitenkin mahdollista päästä kirjallisten lähteiden, 1600-luvun nykykoordinaatistoon asemoitujen karttojen ja 1720-luvun karttojen avulla.

### 3. Historiaa ja asemakaavan kehitys 1800-luvun loppupuolelle

#### 3.1 Vehkalahden kaupunki (1653-1712)

##### Haminan alueen keskiaikaiset juuret

Tallinnan nousu keskiaikaiseksi kauppakeskukseksi nosti myös Kymenlaakson rannikon noususuhdanteeseen ja saksalaiset kävivät alueella vapaasti kauppaa (Nordensterng & Halila 1974:21-23). Vehkalahti mainitaan 1300-luvulla kauppapaikkana, josta käytettiin nimitystä Civitas (Jokipii 1984:59, 74-75; Kostet 1995:17). Viipurin linnanpäällikön kirje vuodelta 1336 antaa tallinnalaisille kauppiaille oikeuden käydä kauppaa kolmessa ”kaupungissa” (”civitas”): Viipurissa, Vehkalahdella ja Virolahdella (FMU I, 443; Nordensterng 1908:15; Rosén 1936:130). Vehkalahdesta ei, nähtävistä suunnitelmista huolimatta, kuitenkaan kehittynyt keskiaikaista kaupunkia. Alueella on kuitenkin sijainnut keskiaikaista asutusta, mahdollinen keskiaikainen pikkulinna ja kauppapaikka.

Alueelle on tullut keskiajalla asutusta Hämeestä ja Lappeenkarjalasta. Ruotsalaisten Karjalaan (1293) suuntaaman valloituksen jälkeen alueelle levisi myös ruotsalaisasutusta. Alueen vanhin asutus on sijainnut nykyisen Kirkkojärven ympärillä siten, että länsipuolen asutus on vanhempaa ja sen paikan nimistö suomalaisipohjaista. Vanhimpia kyliä ovat etelästä pohjoiseen Salmenkylä, Husupyöli, Husula ja Pyöli. Kirkkojärven itäpuolen kylät ovat todennäköisesti ruotsalaisen uudisasutuksen aikaansaannosta. Myös Hietakylä on nimistöltään ruotsalaisperäinen. (Nordensterng & Halila 1974:17; Rosén 1936:56-57, 92-94, 112-114.)

Varhainen *kauppapaikka ja luonnonsatama* on sijainnut Savilahden perukalla Salmen sillan luona.<sup>4</sup> Nykyisen Salmenkylän aluetta on kutsuttu myös Pirkkulaksi. Alue on oletettavasti ollut kauppapaikkana jo ennen 1300-luvun ruotsalaisasutusta. Nykyinen Salmenkylä on ollut myös valvonnan kannalta keskeinen alue. Laivaliikenteen on täytynyt pysähtyä viimeistään Mullinkoskelle ja Salmenkylän kapeikossa on sijainnut Turku-Viipuri rantatien ylityspaikka. (Nordensterng 1908:19; Nordensterng & Halila 1974:17-23; Rosén 1936:135-136.)

Salmenkylä on alueen keskiaikainen keskus, johon todennäköisesti suunniteltiin 1300-luvun alkupuolella kaupunkiakin. Alueen 1500-luvulla mainitut suku- ja talonnimet viittaavat kauppapaikoille ominaiseen käsityöläisväestöön. Salmenkylän *kyläkeskus* on sijainnut nykyisessä Tompurissa, Mullinkosken pohjoisrannalla, nykyisen Kouvolantien lounaispuolella (kuva 2). Vaikka markkinat pidettiin vielä 1600-luvulla ”Vehkalahden salmella”, oletetulla Pirkkulan kauppapaikalla, nykyisen Kirkkojärven rantatörmälle 1300-luvulla rakennetun puukirkon alue (myöhemmän Vehkalahden keskiai-

<sup>4</sup> Vekelax mainitaan 1500-luvun Helsingin ja Viipurin välisten luonnonsatamien luettelossa (ks. Niitemaa 1964:26).

kaisen kivistä kirkon alue) keräsi asutusta ympärilleen ja alkoi ottaa Salmenkylän alueen tehtävät kauppapaikkana. (Nordstreng & Halila 1974:17-23; Rosén 1936:135.)

Salmenkylässä sijaitsee myös *Linnamäki*. Mullinkosken alapuolella, nykyisten Mannerheimintien ja Pirkantien sillan kohdalla, on sijainnut myös alkuperäinen Suuren rantatien ylityspaikka. Tällä paikalla Salmenvirran pohjoispuolella nousee kolmen matalan mäen muodostama alue, Linnamäki. Nykyisin paikalla olevan pienen tien nimi on myös Linnamäki. Vehkalahden linnamäki mainitaan Hjalmar Appelgrenin Suomen muinaislinnaa käsittelevässä väitöskirjassa vain muutamalla lauseella, jossa viitataan Wikmanin (1848) oletukseen paikalla sijainneen joskus puulinnoituksen (Appelgren 1891:86).

Rosén (1936:274) toteaa Vehkalahden suurpitäjän historiassa Linnamäen pohjoispuolen puron ja länsi-/luoteispuolen osittain veden täyttämien upottavien notkojen olevan mahdollisesti vanhan vallihaudan jäänteitä. Kyseiset mahdolliset vallihaudan jäänteet näkyvät hyvin vuoden 1701 Salmenkylän tiluskartassa (kuva 2). Salmenkylän ja sen lähikylien Vehkalahden knaapiaatelin synnyn on katsottu nivoutuvan yhteen Linnamäen kanssa. Vehkalahden knaapien, rälssin, on katsottu ylläpitäneen paikan puolustusta keskiajalla ja saaneen siitä vastineeksi verovapauden (Nordstreng & Halila 1974:18; Rosén 1936:275-276). Linnan alue on nykyisin osittain omakotitaloaluetta. Korkeimman keskimmäisen kumpareen ja eteläisten Pirkantien reunassa sijaitsevien kumpareiden välistä on kulkenut vuonna 1899 valmistunut Hamina-Inkeroinen junaratalinja. Kyseinen rataosuus jäi pois henkilöliikenteestä vuonna 1968 ja nykyisin rata on purettu. Se, onko alueella sijainnut keskiaikainen pikkulinna, on mahdollista selvittää arkeologisin tutkimuksin. Myös mahdolliset tiedot tai konkreettiset havainnot paalusta tms. puurakenteista Linnamäkeä ympäröiviltä pelloilta olisivat hyvin tärkeitä.



*Kuva 2. Salmenkylän kartta vuodelta 1701. Asutus on keskittynyt Mullinkosken kohdalle. Mahdollinen linna on sijainnut Salmensillan salmen kohdalla kuvan vasemmassa alareunassa ojien (jäänteitä vallihautoista?) ympäröimällä alueella. (Kuva: Oksanen & Oksanen 2003:41, alkuperäinen: Kansallisarkisto G17 17/1.)*

Nykyisen Haminan kaupungin alueen



vanhin rakennus on *keskiaikainen harmaakivikirkko*, jonka nykyinen ulkoasu on peräisin vuoden 1821 Haminan palon jälkeisestä C.L. Engelin suunnittelemasta korjauksesta, joka valmistui vuonna 1828. Kirkon rakentaminen on ajoitettu vuosien 1430-1470 väliseen aikaan (Hiekkänen 1992:218). Harmaakivikirkkoa on kuitenkin edeltänyt todennäköisesti samalla paikalla sijainnut puukirkko. Ensimmäinen maininta Vehkalahden kirkosta on vuodelle 1396 päivätyssä vahvistuskirjeessä, jossa Vehkalahden nimismiehelle Erik Laurinpojalle vahvistettiin oikeus erääseen maatilaan, joka sijaitsi kankaalla Vehkalahden kirkon luona (Nordenstreng & Halila 1974:26; Rosén 1936:127). Vehkalahden kirkon ympäristön on oletettu olleen asutun jo ennen Vehkalahden kaupungin perustamista (Nordenstreng & Halila 1974:22). Vuoden 1649 Aspegrenin Vehkalahden kaupungin asemakaavasuunnitelman oikeassa ylälaidassa on pienempi kartta, jossa on kuvattuna lähimpien kylien sijainti suhteessa tulevaan kaupunkialueeseen (ks. Kuva 3a ja b). Kartassa varsinaiselle tulevalle asemakaava-alueelle ei ole kuvattuna asutusta. Hietakylässä tiedetään kuitenkin olleen asutusta jo keskiajalla, vaikka sitä ei ole karttaan merkittykään. Myös Vehkalahden *pappilan*, joka sijaitsi tulevan kaupunkialueen kaakkoispuolella Alakaupungissa Pappilansaarten kohdalla<sup>5</sup>, on katsottu periytyvän keskiajalta (Nordenstreng & Halila 1974:25). Pienemmästä kartasta selviää myös rantatien kaupunkia edeltävä linjaus, joka kulki kirkon pohjoispuolitse kirkon ja Kirkkojärven välistä.

Alueen voi katsoa kukoistaneen keskiajalla. Rosén (1936) korostaa alueen historiankirjoituksessaan 1500-luvun loppupuoliskon aluetta lamauttavaa vaikutusta, johon olivat syynä sodat ja valtiovallan toimet.

### **Vehkalahden kaupungin synty**

Vehkalahden kaupungin perustaminen kuuluu Stolbovan rauhaa (1617) seuranneeseen Suomenlahden rannikoiden olosuhteiden vakiintumisen aikaan. Kaupungin perustaminen liittyy pyrkimykseen tyrehdyttää laaja maakauppa ja talonpoikaispurjehdus. Ehdotus Vehkalahden kaupungin perustamiseksi tehtiin vuonna 1649 ja jo samana vuonna paikalle saapui maanmittari Erik Nilsson Aspegren laatimaan kaupungille maastomittauksen pohjalle tehtyä asemakaavasuunnitelmaa (kuva 3a ja b, liite 3.1). (Kostet 1995:123-124; Nordenstreng & Halila 1974:34-37.) Uuden kaupungin säännöllinen ruutuasemakaava suunniteltiin Pampyölin kylään kuuluvalla hiekkakankaalle samalle paikalle nykyisen Haminan keskustan kanssa. Korttelialue oli sijoitettu siten, että sen ulkopuolelle jäivät Vehkalahden pappila ja Hietakylän asutus (Kostet 1995:124; Nordenstreng & Halila 1974:36).

Vehkalahden ruutuasemakaava kuvaavia karttoja on olemassa kaksi. Ensimmäinen on valmistunut vuonna 1649 (kuva 3a). Suunnitelman pohjaksi tehty maastomittaus on hyvin karkea. Se antaa yleiskuvan tulevan kaupunkialueen topografiasta, mutta yksityiskohtien ja topografisten ilmiöiden mittasuhteiden osalta sitä ei voi pitää luotettavana (ks. lisää luku 3.3). Toinen ruutuasemakaavaa kuvaava kartta on mahdollisesti jotakuinkin saman ikäinen (Kuva 4). Siinä on esitettynä ruutukaava tontteineen, keskiaikainen kirkko ja katujen nimet.

Vehkalahden kaupungin kartat antavat toisistaan poikkeavan kuvan asemakaavasta. Suurimmat erot löytyvät kirkon ympäristön korttelirakenteesta ja kirkon suhteesta asemakaava-alueeseen. Katujen nimet sisältävässä kartassa korttelialue on sijoitettu toista asemakaavaa idemmäksi suhteessa kirkkoon ja esitetyn korttelialueen sivujen suhteissa on eroja. Käsitykseni mukaan kaupunkia ympäröivän alueen topografian esittävä kartta on ensimmäinen asemakaavasuunnitelma, mutta katujen nimet sisältävä kartta kuvaa

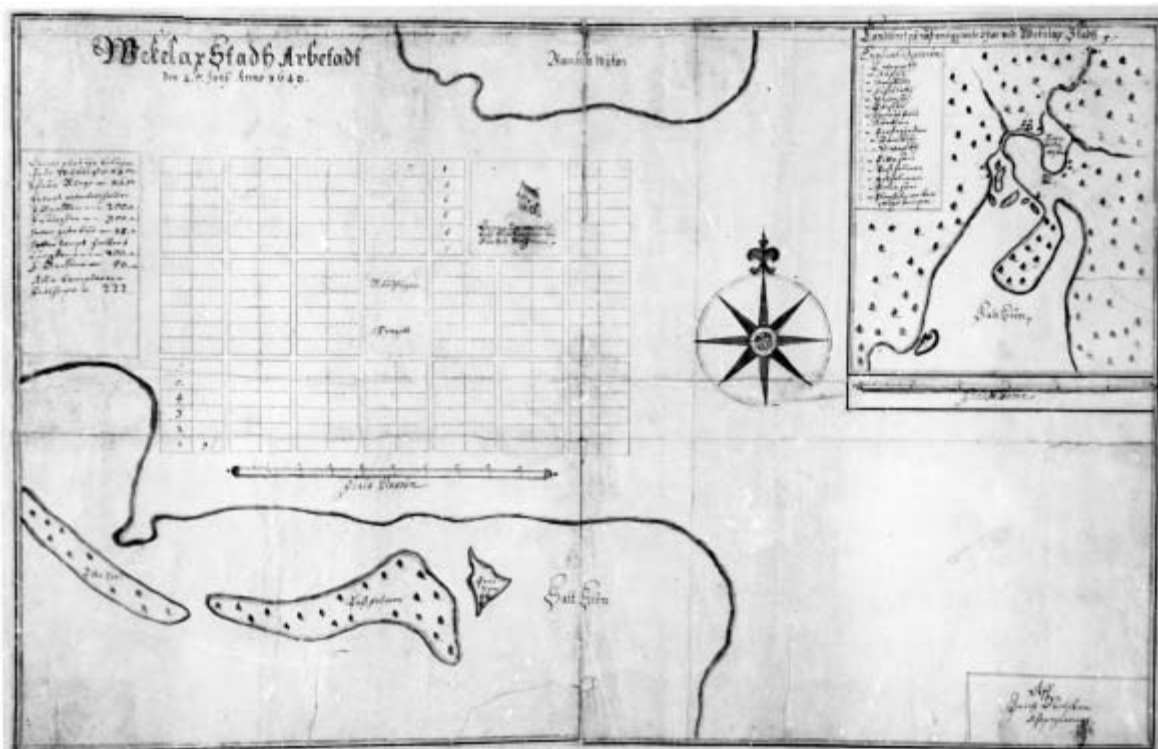
<sup>5</sup> Pappila on sijainnut nykyisen Pappilansalmen koulun paikkeilla.

lopullisesti toteutunutta suunnitelmaa. Perusteluna käsitykselleni on yhtäläisyydet alueen topografiaan ja vuoden 1723 asutusta kuvaavaan karttaan (Katso tarkemmin luku 3.2-3.3). On myös täysin mahdollista, ettei katujen nimet sisältävä kartta anna oikeaa kuvaa asemakaava-alueen sivujen välisestä suhteesta. Tällöin ainoa ero asemakaavojen välillä olisi kortteleiden suhde kirkkoon. Tässä tapauksessa toteutunut asemakaava vastaisi ruutukaava-alueen koon ja kortteleiden välisen suhteen puolesta maastomittauspohjalle tehdyn kartan asemakaavaa, mutta kortteliruudukon ja kirkon suhde vastaisi katujen nimet sisältävän kartan tilannetta. Tässä tapauksessa kortteliruudukko siirtyi toteutuessaan noin 70 metriä alkuperäistä suunnitelmaa idemmäksi (tai nykykartan mukaan kaakommaksi), mitä pidän todennäköisimpänä vaihtoehtona (ks. kuva 37).

Vehkalahden Uusikaupunki sai privilegionsa Pietari Brahelta 30.3.1653. Tuolla nimellä maakaupunki tunnettiin vuoteen 1660, jonka jälkeen sen nimi lyheni Vehkalahdeksi (Nordenstreng & Halila 1974:39). Ainoat Vehkalahden kaupunkia kuvaavat kartat liittyvät jo edellä mainittuun asemakaavan suunnitteluun. Tämän takia Vehkalahden rakennetun kaupunkialueen kehityshistoria jää pelkkien kirjallisten lähteiden varaan ja 1720-luvun linnoitusvaiheen ensimmäisten rakennuskantaa kuvaavien karttojen varaan. Koska isonvihan jälkeen samalle paikalle syntynyt Hamina rakennettiin kokonaan uusin periaatteiden mukaisesti, eikä kaupungeilla ole täysin varmasti yhteistä rakennuskantaa keksiaikaista kirkkoa lukuun ottamatta, Vehkalahden kaupungin rakennetun kaupunkialueen rajaaminen jää vain karkean hahmotelman tasolle (Liite 3.1). 1600-luvun karttojen heikosta tasosta huolimatta on mahdollista osoittaa Vehkalahden ruutuasemakaavan ja Haminan radiaalikaupungin asemakaavojen välillä yhteisiä piirteitä (ks. lisää luku 3.2 Haminan kaupunki (1723-)).

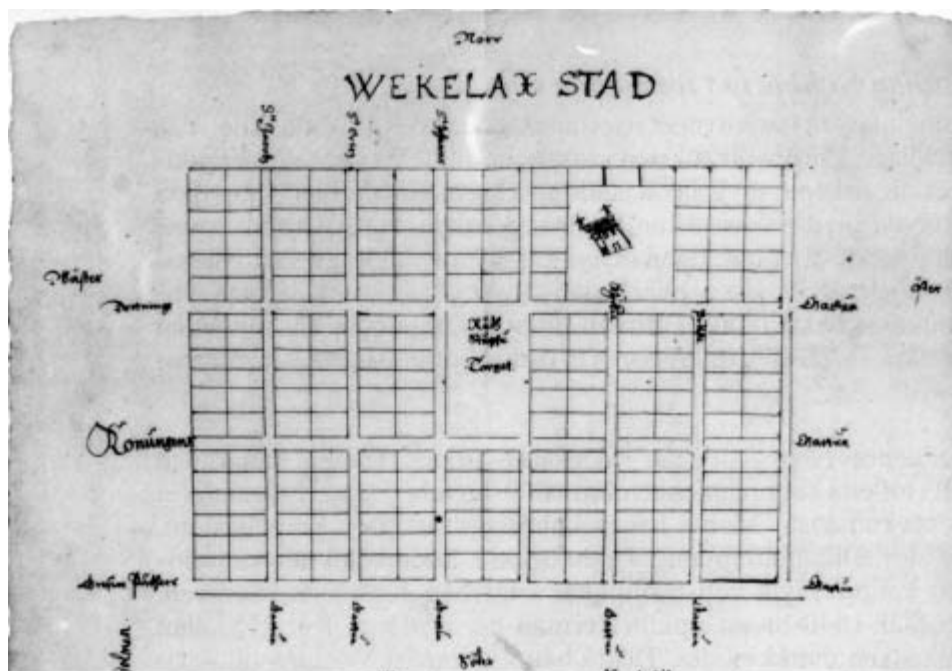
1600-luvun kaupungin asemakaava-alue oli vain osittain rakennuskäytössä. Rakennettuja alueita oli toisaalta vain kirkon ja torin luona, ja toisaalta ”alakaupungissa” sataman luona. *Satama* syntyi Hietakylän alueelle, josta kaupunki sai vuonna 1668 yhden tilan tätä tarkoitusta varten. *Tulliaidan* rakentamisen yhteydessä päätettiin siirtää taloja kirkon luota ”alakaupungin” suuntaan kustannusten säästämiseksi. Tämän toimenpiteen vaikutuksista asemakaavaan ei ole olemassa karttoja. Tulliportteja rakennettiin kaksi – itäinen ja läntinen. Vuoden 1674 raastuvanoikeuden pöytäkirjasta selviää, että kirkko oli itse asiassa jäänyt tulliaidan ulkopuolelle. Kaupungin rakennuskannan määrä oli pieni. Maaherra Karl Falkenbergin vuonna 1683 tekemän selonteon mukaan Vehkalahden kaupungissa oli yhteensä 20 vaatimatonta porvaristaloa. (Nordenstreng & Halila 1974:43, 47-48.)

Yksittäisistä rakennuksista mainitaan keskiaikaisen kirkon ja pappilan lisäksi pormestari Kubben talo sekä torin varrella sijainnut *raatihuone*, joka mainitaan ensimmäisen kerran 2.5. 1657. Karttojen perusteella raatihuone on sijainnut torin pohjoisreunalla. Muita julkisia rakennuksia olivat vuonna 1659 perustetulle koululle vuosina 1661-1662 rakennettu koulutalo (”kaupunginpappila”) ja koulumestari-kaupunginsaarnaajan asunto. Vuonna 1707 koulu sai uuden rakennuksen, joka sijaitsi silloisen Kuninkaankadun varrella. Meren rannalla ovat sijainneet porvarien ranta-aitat. (Nordenstreng & Halila 1974:47-48, 97.)



Kuva 3a. E.N. Aspegrenin Vehkalahden asemakaava suunnitelmalla vuodelta 1649. (Kuva: Kansallismuseo sign. 54.1/87.)

Kuva 3b. Vehkalahden tulevan kaupungin ympäristöä kuvaava kartta E.N. Aspegrenin asemakaavasunnitelmasta. Salmekylä kartassa numerolla 5. Vehkalahden kirkko numerolla 8 ja pappila numerolla 9. Kartassa näkyy myös rantatien kaupunkia edeltänyt linjaus. (Kuva: Kansallismuseo sign. 54.1/87.)



Kuva 4. Vehkalahtien kaupunkia kuvaava piirros. Kartassa on mukana katujen nimet. Piirroksen antama kuva poikkeaa Aspegrenin asemakaavasuunnitelmasta kirkon ja korttelialueen keksinnäisessä suhteessa ja kirkon alueen korttelien suhteeseen. (Kuva: Korhonen 1989:41.)

### Vehkalahtien kaupungin loppuvaiheet 1700-luvun alussa

1650-luvun puolivälin Kaarle X Kustaan Venäjän sota ei vaikuttanut Vehkalahtien kehitykseen kuin välillisesti. Toisin oli 1700-luvun alussa Suuren pohjan sodan aikana. Vuonna 1710 valloitettuaan Viipurin ja Käkisalmen venäläiset saapuivat maaliskuussa Vehkalahtien kaupunkiin. Venäläiset saapuivat äkkiarvaamatta ja ryöstivät kaupunkia kuitenkin polttamatta sitä. Suuri osa asukkaita oli paennut kaupungista jo Viipurin piirityksen aikana, ja vielä jäljellä olevat vietiin nyt vankeuteen Venäjälle. (Nordenstreng & Halila 1974:104.)

Venäläisten hyökkäys syvemmälle Suomen alueelle lykkäytyi. Viipurin ja Käkisalmen kukistuttua kenraali Nieroth aloitti Vehkalahtien linnoittamisen itärajan Kymijokilinjaa edeltäväksi puolustus tukikohdaksi. Linnoituksen rakennussuunnitelmasta vastasi luutnantti Lorens Glansberg (myöh. Glasenstierna). Uusia miehistöparakkeja ja makasiineja rakennettiin joko linnoituksen suojaan tai parannetun sataman ääreen. Linnoitustyöt edistyivät huonosti varusväen puutteen vuoksi ja hiekkaperäisestä maasta lapioidut varustukset sortuivat tukemattomina. Vuonna 1712 Vehkalahtien linnoitus määrättiin tyhjennettäväksi ja puolustusta siirrettiin länteen. Linnoituslaitteet hajotettiin ja sekä linnoituksen että kaupungin rakennukset poltettiin. (Nordenstreng & Halila 1974:105-107.) Kirkkojärven puolelle rannan muotoa seuraava suojavalli, nykyisen keskustastionin paikalla, oli ainoa jänne Nierothin puolustussuunnitelmista, joka jatkoi olemassa oloaan vielä Uudenkaupungin rauhan jälkeenkin (Kauppi 1987:4-5).

Syyskuun alussa 1712 venäläiset joukot saapuivat Vehkalahtien kaupunkiin. Kuitenkin jo seuraavana vuonna osa asukkaista palasi kaupunkiin. Samalla kaupunkiin saapui myös siirtolaisia idästä. Missä määrin ruotsalaiset olivat kaupunkia tuhonneet ei ole täysin selvää. Jälleenrakennustoiminta alkoi joka tapauksessa jo venäläisten miehitysaikana. (Nordenstreng & Halila 1974:106-108.)

### 3.2 Haminan kaupunki (1723-)

#### Linnoituskaupungin synty – ruotsalaisten aika 1722-1743

Isonvihan päätyttyä Uudenkaupungin rauhaan vuonna 1721 Ruotsin ja Venäjän välinen raja siirtyi Virolahdelle. Viipurin tapulikaupunginoikeudet siirrettiin Vehkalahdelle ja Vehkalahden kaupungin uusi privilegiokirje annettiin 18.7. 1723. Uuden kaupungin nimeksi tuli Friedrichshamn eli Fredrikshamn, Hamina. Vuonna 1722 oli tehty jo päätös Vehkalahden linnoittamisesta ”uudeksi Viipuriksi”. Samana vuonna tehtiin jo ensimmäiset linnoitussuunnitelmat kenraalimajuri Axel Löwenin johdolla, jotka noudattivat italialaisen renessanssilinnoituksen periaatteita. Seuraavina vuosina linnoitussuunnitelmat täsmentyivät ja bastionijärjestelmästä suunniteltiin aikansa uusimpia ranskalais-hollantilaisia oppeja hyödyntäen. (Kauppi 1987:3-11; Nordenstreng & Halila 1974:104-117.)

Haminan linnoitustöiden ensimmäinen rakennusvaihe tapahtui Löwenin johdolla vuosien 1722-1724 välillä. Rauhan alettua Vehkalahden kaupungin paikalla oli keskiaikaisen harmaakivikirkon lisäksi vain tilapäisiä rakennuksia, varsinkin rantaaittoja. Savilahden itärannalla sijaitsi joitakin hökkeleitä. Kartassa vuodelta 1723 näkyy Savilahden itärannan ”vanhan kaupungin” esikaupunkialue, joka jäi suunnitellun linnoituksen ulkopuolelle. Alueen korttelirakenne on kuvattuna muutamassa muussakin 1730- ja 1740-luvun kartassa. Täällä rannansuuntaisen tien varsille rakennetut rantaaitat ym. rakennukset muodostavat jäänteet 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaavasta (Kuvat 7, 18 ja 19 sekä Liite 3.1). Ruotsin ajan loppulla läntisen esikaupunkialueen asutus levisi myös Pitäjänsaarelle. Vuosina 1722-1724 rakennustyöt etenivät seuraavasti: vuonna 1722 rakennettiin itäiset bastionit (Savonlinnan ja Haminan bastionit), vuonna 1723 rakennettiin eteläiset bastionit (Turun ja Helsingin bastionit) ja vuonna 1724 valmistuivat länsipuolen bastionit (Lappeenrannan ja Hämeenlinnan bastionit). (Kauppi 1987; Nordenstreng & Halila 1974:124-126, 137-138.)

Vaikka *Vehkalahden ja Haminan linnoituskaupungin asemakaavat* näyttävät olevan täysin eri maailmoista, niiden välillä on kuitenkin olemassa tietty jatkuvuus edellä mainitun Savilahden ”Vanhan kaupungin” lisäksi myös linnoituksen vallien sisäpuolella. Vehkalahden ruutuasemakaavassa raatihuone sijaitsi kaupungin korkeimmalla paikalla silloisen torialueen pohjoisreunalla. Suurin piirtein samalle paikalle syntyi linnoituskaupungin keskus: Raatihuone ja Raatihuoneen tori. Yhtäläisyyksiä löytyy myös rakennetun kaupunkialueen suhteen. Vuoden 1723 kartta (kuva 7) on vanhin Haminan rakennuskantaa esittävä kartta. Se kuvaa kaupunkia, jonka rakentaminen radiaalikaupungiksi oli aloitettu vasta edellisenä vuonna. Vehkalahden ja Haminan asemakaavojen eroista huolimatta uudessa asemakaavassa ensimmäiseksi rakennetut alueet ovat oletettavasti samoja alueita, jotka olivat rakennettuja edellisenkin asemakaavan aikana (ks. kuva 38).<sup>6</sup> Vuoden 1723 kartan kuvaaman asutuksen tihein rakennuskanta sijaitsee nykyisen raatihuoneen länsipuolella, Mannerheimintien eteläpuolella ympyräkatujen väliin jäävän korttelin alueella (kortteli nro 9). Rakennustihentymän eteläosassa<sup>7</sup> sijaitsee yksi likimain pohjois-eteläsuuntainen rakennus, jonka sijoittuminen tontille ei seuraa linnoituksen kortteliin suunniteltua

<sup>6</sup> Hyvä esimerkki tästä on myös Kokkolan täydellisen palon jälkeinen asemakaavan muutos säännölliseen ruutuasemakaavaan vuonna 1665.

<sup>7</sup> Nykyisten tonttien 9-2 ja 9-3 alueella.

tonttijakoa. Kyseinen alue sijoittuu 1600-luvun ruutuasemakaavan raatihuoneen länsipuolen kortteliin, joka on kirjallisten lähteiden perusteella ruutuasemakaavan aikana ollut rakennettua kaupunkialuetta (kuva 7). Tiheimmin rakennettu vuoden 1723 korttelialue sijaitsee alueella, jossa on selkeät yhtymäkohdat 1600-luvun ruutuasemakaavan kortteli ja tonttirakenteeseen. Uudet rakennukset on todennäköisesti rakennettu vanhoja kivijalkoja hyödyntäen. Konkreettisin esimerkki liittyy kaupungin korkeimmalla paikalla (nykyisen Haminan kirkon kulmalla) sijainneeseen jo vuonna 1723 rakennettuun isompaan maaherrantaloon, jota käytettiin aluksi raatihuoneena ja kutsuttiin ”vanhaksi raatihuoneeksi” (Nordenstreng & Halila 1971:140). Kyse on todennäköisesti konkreettisesta asiasta: Haminan isompi maaherrantalo on rakennettu suoraan 1600-luvun torin pohjoisosassa kaupungin korkeimmalla kohdalla sijainneen raatihuoneen perustuksille. On ilmeistä, että 1720-luvun alun geometrisesti eheä linnoituskaupungin suunnitelma sijoitettiin maastoon tavalla, jossa Vehkalahdesta oli hyödynnettävissä se mitä oli jäljellä.

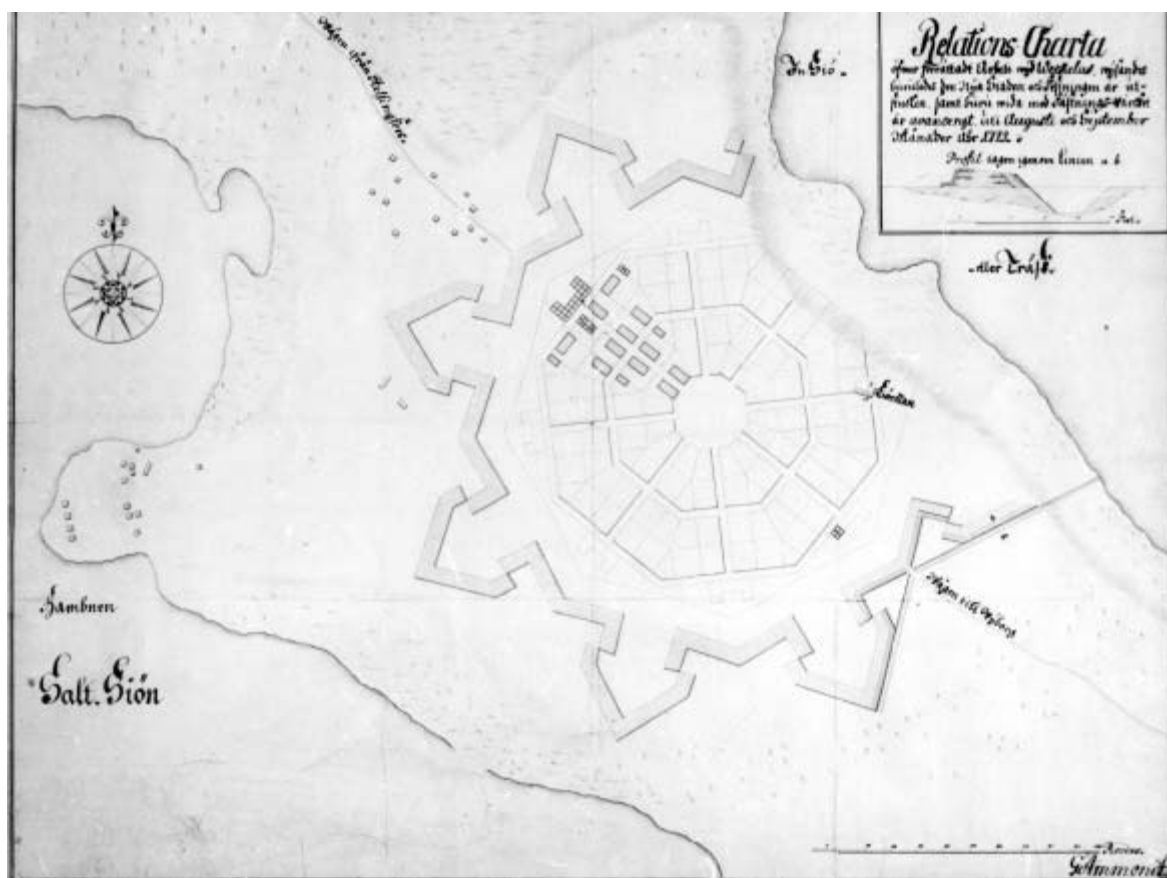
Vuosina 1725 ja 1726 Haminan ympäristössä tehtiin maanjako, jonka suoritti maanmittari Henrik Richenberg. Richenbergin toimesta syntyi kartta (Kuva 8), jossa on kuvattuna kaupunkia ympäröivien maiden maanomistusolot ja kaupungin vanhat julkiset rakennukset. (Nordenstreng & Halila 1974:131.)

Vuosien 1724 ja 1740 välinen aika oli linnoituksen rakennustöiden kannalta hiljaiseloa. Syynä tähän oli valtakunnan puolustuspoliittiset olot. Tuona aikana ei varsinaisesti rakennettu uutta, vaan huolehdittiin ainoastaan välttämättömistä korjauksista. (Kauppi 1987:11-15; Nordenstreng & Halila 1974:128-.) Vaikka linnoituksen rakentaminen pysähtyi jo vuonna 1724, sama ei päde muuhun rakennustoimintaan. Vuonna 1723 oli jo rakennettu *maaherrantalot* torin luoteispuolelle nykyisen kaupungin luterilaisen kirkon kortteliin (Haminan kirkko) todennäköisesti käyttäen hyväksi 1600-luvun raatihuoneen kivijalkaa (kuten edellä on kerrottu). Samana vuonna rakennettiin *kruununmakasiini ja leipomo* ympyräkatujen ulkopuolelle sataman puolelle ja kasarmiparakkeja eteläosaan. Nykyisen ortodoksisen kirkon korttelissa sijainnut *luterilainen Ulrika Eleonoran kirkko* rakennettiin vuosina 1730-1731. *Tullituvat* - eteläinen, läntinen ja itäinen – rakennettiin kaupungin porteille vuosina 1726 ja 1727. Myös satamassa rakennettiin. Tervasaaren kohosi tervahovi ja mantereen puolelle rakennettiin ranta-aittoja. Satama sai oman *vaakahuoneensa* vuonna 1737. (Nordenstreng & Halila 1974:140-143, 173.)

Vuosien 1723 ja 1725 kartat ovat ensimmäiset Haminan rakennuskantaa esittävät kartat (kuvat 7 ja 9). Ne antavat hyvän kuvan kaupunkialueen rakentumisesta linnoituskaupungin ensimmäisinä vuosina. Tihein rakennuskanta syntyi nykyisen Raatihuoneentorin länsipuolen kortteleihin, joissa käytettiin hyväksi Vehkalahden aikaista asemakaavarakennetta ja rakennuspohjaa. Vuosien 1723 ja 1725 välisenä aikana rakennettiin runsaasti nykyisen raatihuoneen lounaispuolelle Fredrikinkadun ja Maariankadun välisiin kortteleihin – entisen Vehkalahden kaupungin torialueelle. Vuoteen 1725 mennessä uutta rakennuskantaa syntyi vähän myös raatihuoneen kaakkoispuolisiin kortteleihin. Vehkalahden kirkon länsipuolisten kortteleiden rakennuskanta pysyi lähes muuttumattomana. Vuoden 1725 kartassa esiintyvistä uusista rakennuksista ainoastaan nykyisen Haminan kirkon paikalla sijainneet kaksi rakennusta eivät seuranneet linnoitukseen suunniteltua tonttijakoa (kuvat 7, 9 ja 10).

Hattujen sodan sytyttyä Venäjän ja Ruotsin välille vuonna 1741 aloitettiin Haminan linnoituksen kunnostaminen. Ehrensvärdin suunnitelmien pohjalta linnoitustöitä johti luutnantti Carl A. Bläsingh. Itäisiä Lappeenrannan portin reunojen bastioneja (Lappeenrannan ja Hämeenlinnan bastionit) vahvistettiin. Samoin järvenpuoleista vallia vahvistettiin. Uudet patterit rakennettiin Hämeenlinnan bastioniin ja pohjoisreunan saunaportille. (Nordenstreng & Halila 1974:271.) Kartoista 19-20 saa hyvän kuvan ruotsin vallan ajan lopun Haminan linnoituskaupungista (ks. myös Liite 3.3). Kunnostustöistä huolimatta ruotsalaisten linnoitus jäi pelkiksi hiekkavalleiksi (Kaskinen & Kauppi 1992:8).

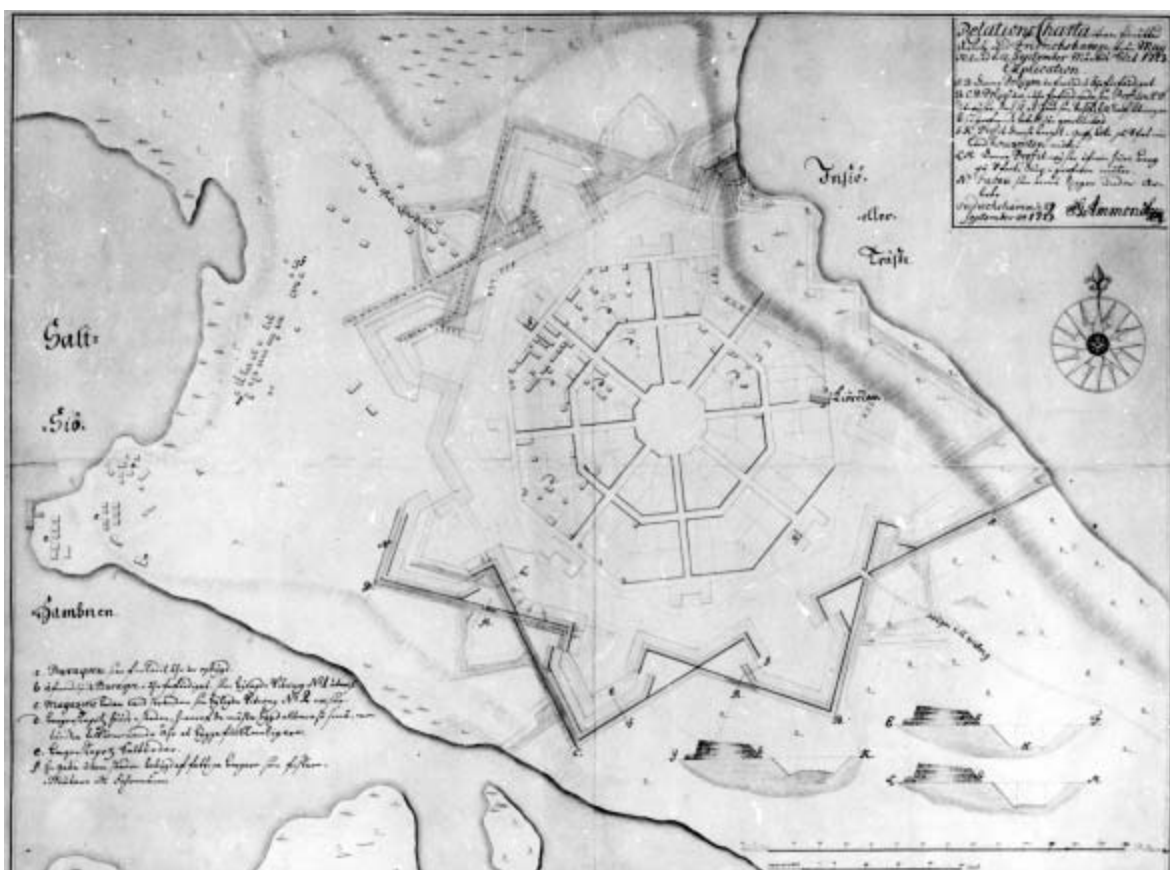
Hamina oli 1740-luvun alussa kurja paikka. Syksyllä 1741 ruotsalaisista joukoista suuri osa kuoli puutteellisten majoitusolojen takia. Kuolleita haudattiin joukkohautoihin ja asumuksina käytettyihin maakuoppiin. Kesäkuussa 1742 Haminasta aloitettiin joukkojen siirto länteen, jonne pääpuolustuslinja sijoitettiin. Venäläiset saivat edetä kaupunkia kohti rauhassa ilman vastarintaa. Haminan evakuointi ja tuhoamiskäsky annettiin 28.6.1742. Haminan evakuointi epäonnistui täysin. Kaupungin ruutikellarit räjäytettiin liian aikaisin, jota seurasi suunnitellun tykistön siirron ja varastojen tuhoamisen epäonnistuminen. Ruutia oli levitetty myös kaduille edesauttamaan palon leviämistä. Esikaupunki oli sytytetty tuleen jo ennen itse linnoituksen tuhoamista. Käytännössä ruotsalaiset tuhosivat Haminan ja luovuttivat sen venäläisille ilman taistelua. (Nordenstreng & Halila 1974:255-277.)



Kuva 5. G. A mmondin Haminan linnoitussuunnitelma vuodelta 1722, johon on merkittynä linnoituksen ulkopuolista rakennuskantaa. (Kuva: Kansallismuseo sign. 54.1/99.)

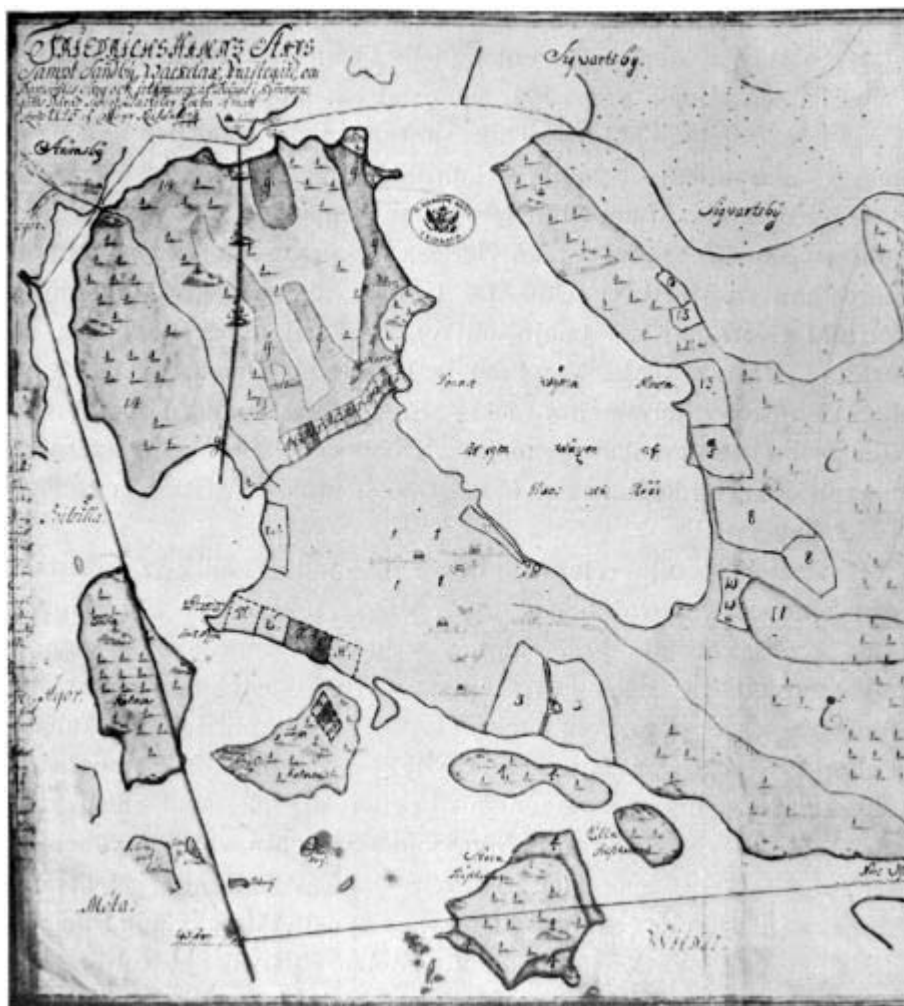


Kuva 6. Laajempi esitys tulevan linnoituksen sijainnista vuodelta 1722. (Kuva: Kansallismuseo sign, 54.1/89.)

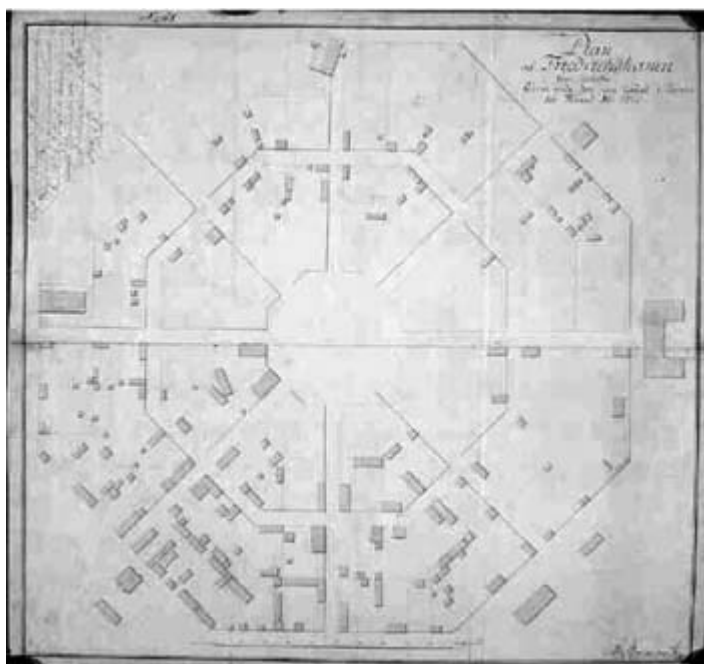


Kuva 7. G. Ammondin kartta syyskuun lopulta vuodelta 1723. Ensimmäinen kuvaus alueen olemassa olevasta rakennuskannasta. (Kuva: Kansallismuseo sign. 54.1/93.)

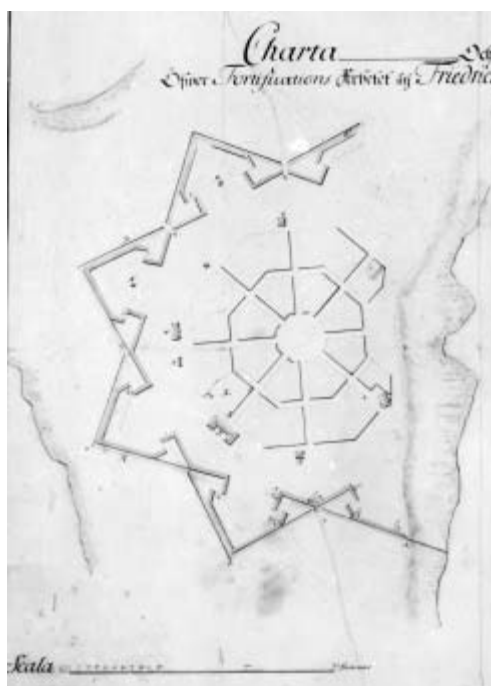
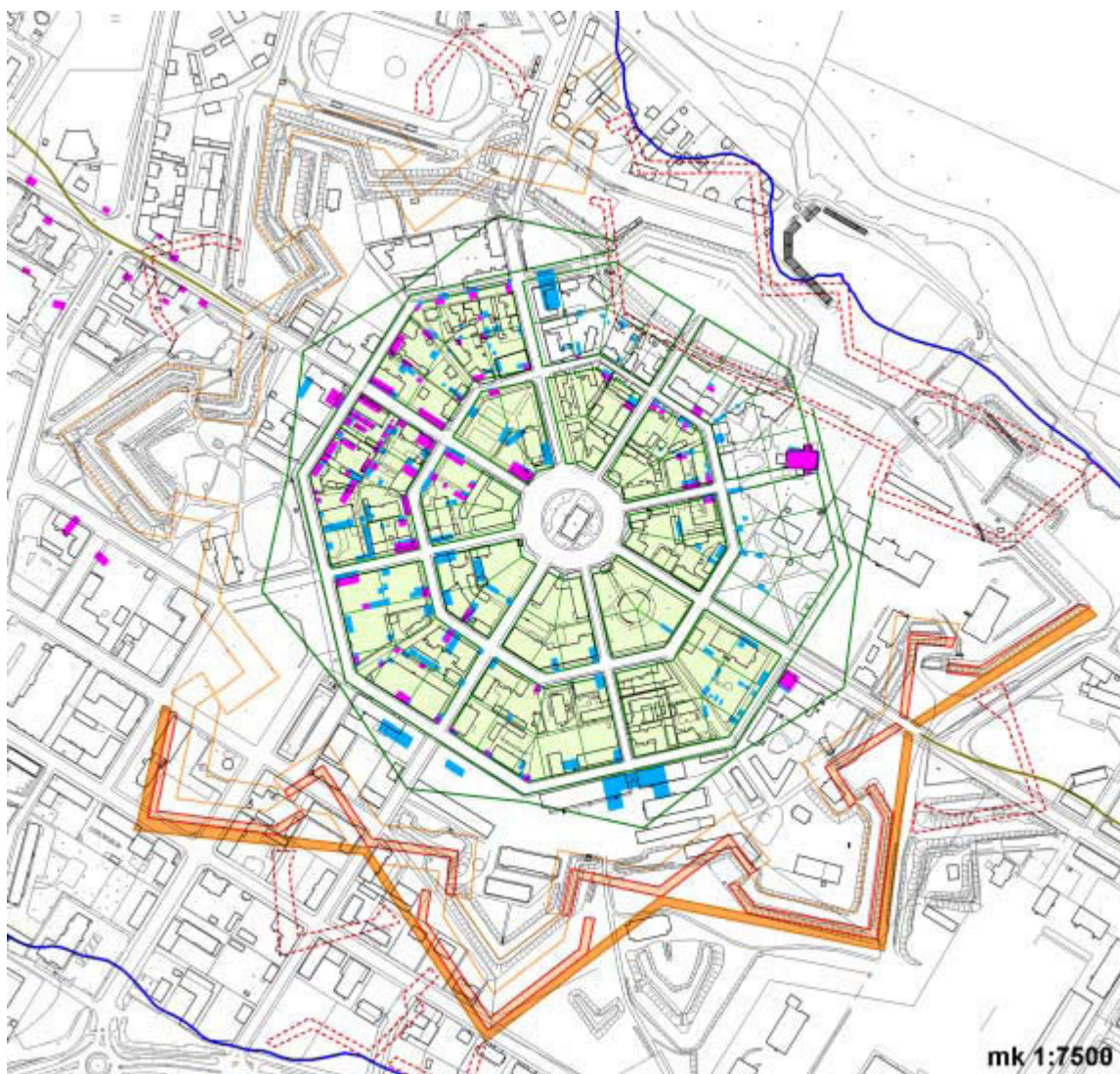




Kuva 8. Haminan ympäristön maanomistusta kuvaava kartta vuodelta 1725. Kaupungista kuvattuna vain Vehkalahden kirkko ja joitakin rakennuksia. (Kuva: Rosén 1936:61.)



Kuva 9. Haminan asema-  
kaava ja kaikki rakennuk-  
set esitettyinä. Kartta  
marraskuulta 1725. (Ku-  
va: KYHIKA  
<http://kartat.kotka.fi>.)

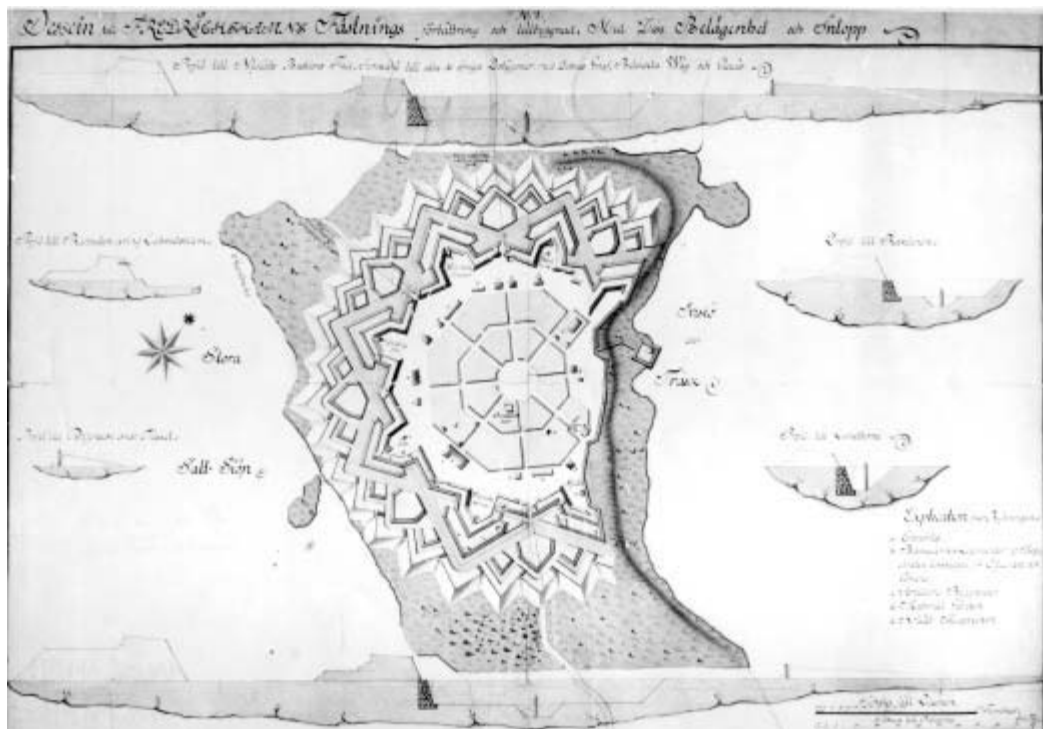


Kuva 10 . Haminan rakennusskeitys vuosina 1723-1725. Vuoden 1723 rakennuskanta violetilla ja vuosien 1723-1725 välillä rakennettu rakennuskanta sinisellä. Linnointi vuoden 1723 kartan taalla. (Kantakartta © Haminan kaupungin mittauslaitos.)

Kuva 11. Haminan kartta vuodelta 1726. (Kuva: Kansallismuseo sign. 54.1/90.)

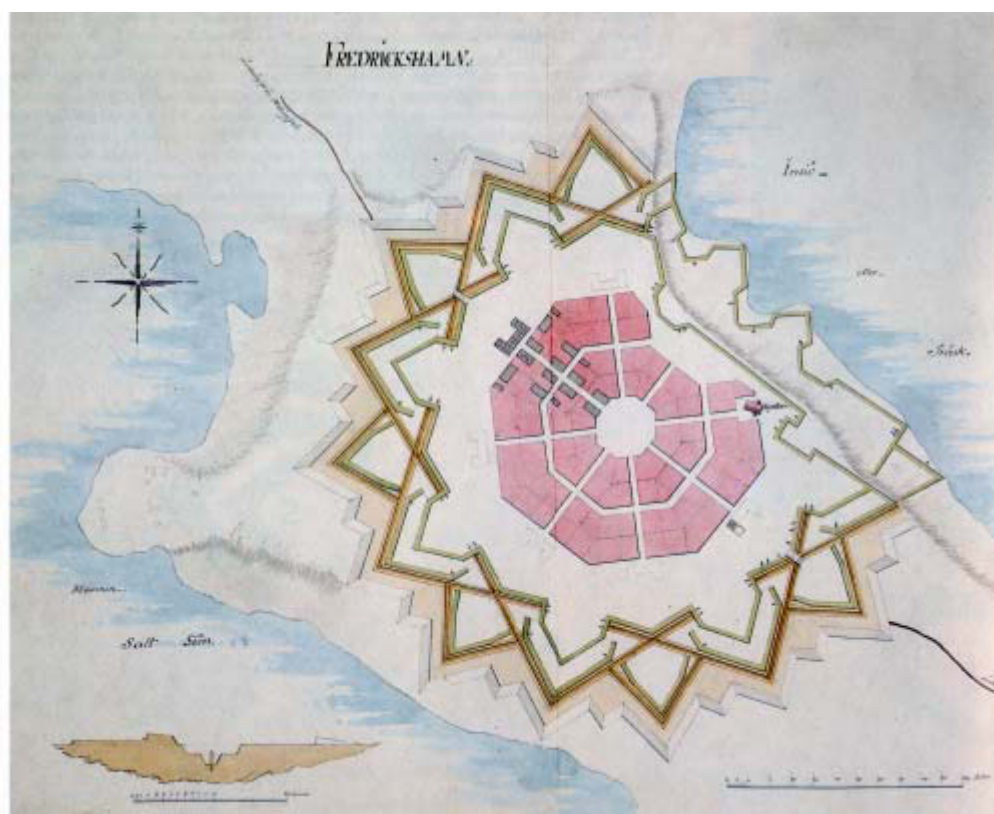


Kuva 12. Laajempi karttaesitys Hamina-  
nasta vuodelta 1726. (Kuva: Kansallismuseo sign. 54.1/95.)



Kuva 13. Haminan linnoitussuunnitelma 1720-luvulta. (Kuva: Kansallismuseo sign. 54.1/118.)

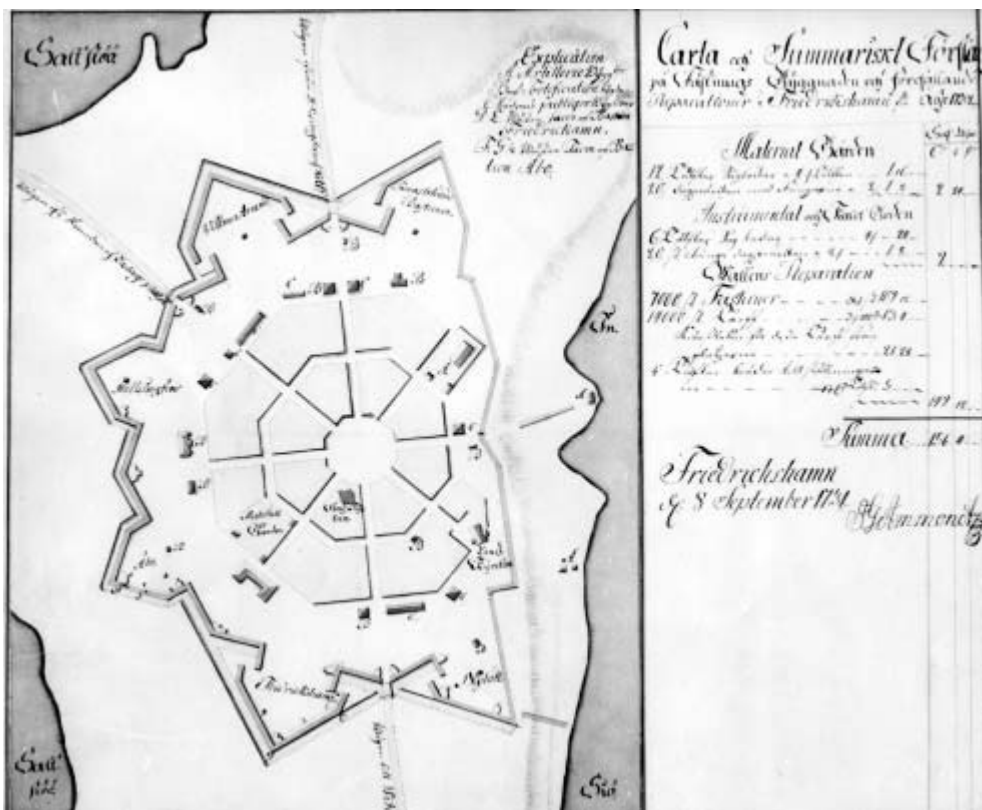




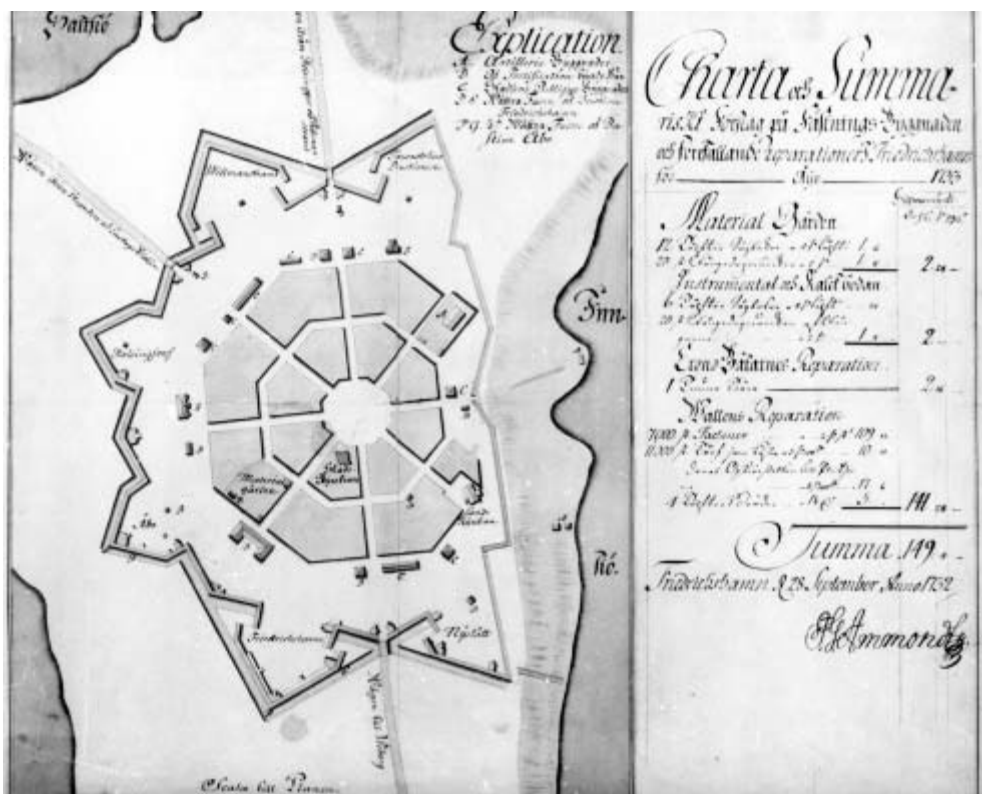
Kuva 14. Haminan linnoitussuunnitelma 1720-luvun alusta. (Kuva: Kaskinen & Kauppi 1992: kuva 5.)



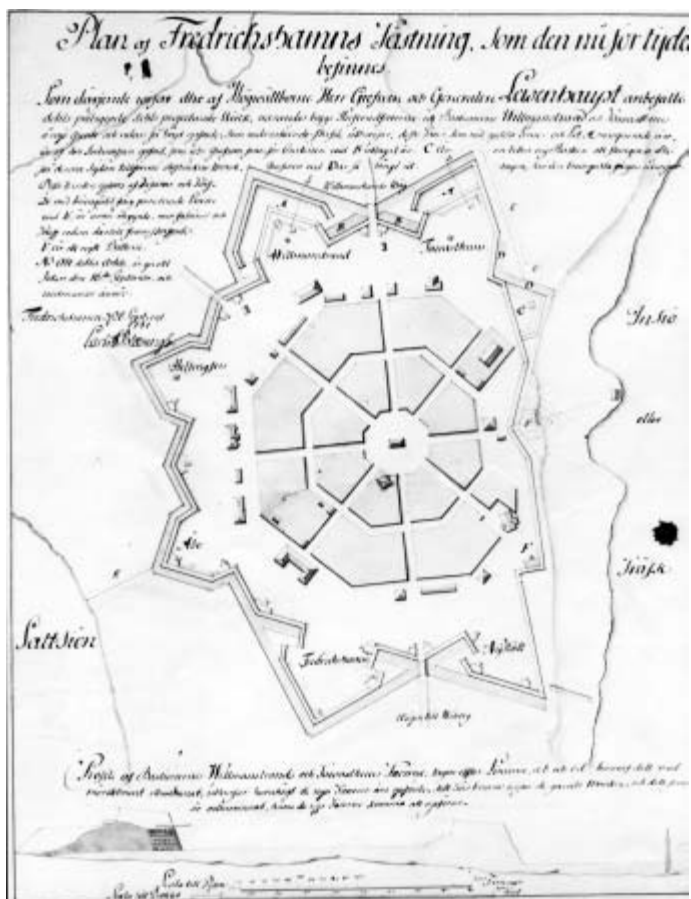
Kuva 15. G. Ammonditin tekemä kartta vuodelta 1730. (Kuva: Kansallismuseo sign. 54.1/100.)



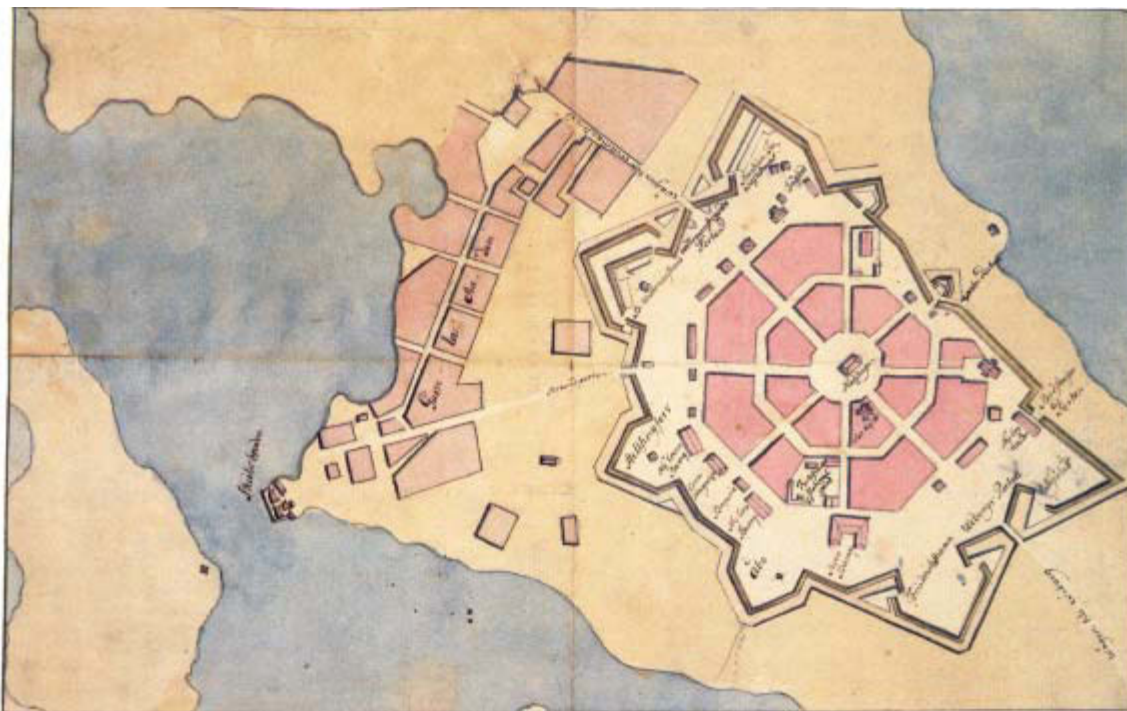
Kuva 16.G. Ammonditin tekemä kartta vuodelta 1731. (Kuva: Kansallismuseo sign. 54.1/101.)



Kuva 17. G. Ammonditin kartta vuodelta 1732. (Kuva: Kansallismuseo sign. 54.1/102.)

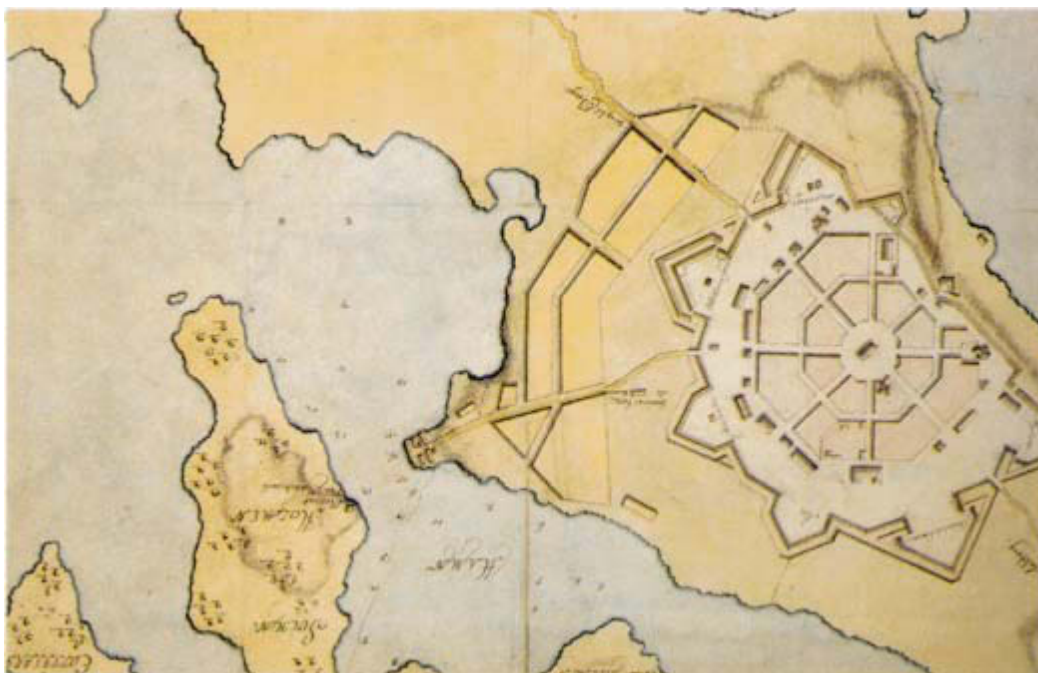


Kuva 18. Haminan kartta vuodelta 1741. (Kuva: Kansallismuseo sign. 54.1/105.)



Kuva 19. Haminan linnoituksen ja vanhan kaupungin kartta 1730-luvun lopusta tai 1740 luvun alusta. (Kuva: Korhonen 1989:54.)





Kuva 20. Hamina vuosina 1741-1742. (Kuva: Korhonen 1989:14.)

Vuosi	Tarkenne	Selite	Viite
1657		Yksi parhaimmista porvaristaloista paloi. Ei sijainti tietoja.	Nordenstreng & Halila 1974:48
1712		Vetäytyivät ruotsalaiset polttivat kaupungin perustuksiaan myöten. Porvaristalot, koulu ja raatihuone paloivat. Vanha kivikirkko ja osa rannalla sijainneista rakennuksista säästy.	Nordenstreng & Halila 1974:106-107
1742	26.-27.2.	Esikaupungissa tulipalo (Hietakylän alue).	Nordenstreng & Halila 1974:272
1742	28.6.	Lähes koko kaupunki poltettiin ruotsalaisten perääntyessä. Hietakylässä sekä Pikkuympyräkadun etelä- ja itäpuolella säilyneitä taloja.	Nordenstreng & Halila 1974:275-278
1788	24.7.	Kustaa III Venäjän sodan aikana venäläinen kenraali Levashev katsoi tarpeelliseksi Viipurin esikaupungin polttamisen ruotsalaisten liikehtiessä kaupungin ympärillä. Samassa yhteydessä myös Salmenkylä paloi.	Nordenstreng & Halila 1974:194
1821	18.2.	90% linnoitusalueen rakennuksista paloi, yhteensä 110 taloa	Nordenstreng & Halila 1975:234
1840	22.5.	61 yksityistä rakennusta paloi linnoituksen sisällä. 8 kasarmia ja posti tuhoutuivat. Raatihuone vaurioitui pahoin. Säilyneet 16 yksityistaloa sijaitsivat linnoituksen pohjoisosassa.	Nordenstreng & Halila 1975:235
1887	24.9.	28 taloa tuhoutui kaupungin keskeisimmistä osista	Nordenstreng & Halila 1975:247-249

Taulukko 1. Vehalahden ja Haminan kaupunkien tulipaloja 1800-luvun lopulle.

## Venäläisten ajasta nykypäivään (1742-)

Venäläiset saivat haltuunsa ruotsalaisten polttaman kaupungin. Osa Hietakylän esikaupunkialueesta ja osa keskustan taloista olivat kuitenkin säilyneet tuholta. Pikkuympyräkadun itä- ja eteläpuolella sijaitsevia joitakin kokonaan tai osittain säilyneitä taloja. Myös Vehkalahden kirkko säilyi tulen tuholta. Luettelo Ruotsin alamaisilta ostetuista taloista vuodelta 1753 mainitsee 24 taloa. (Nordenstreng & Halila 1974:276; 1975:20-21.)

### Linnoitustyöt

Venäläiset aloittivat linnoitustyöt heti vuoden 1742 aikana. Merenpuoleisia valleja vahvistettiin, vallihautoja syvennettiin ja vallituksia tuettiin paalutuksin. Venäläisten toimesta päätettiin linnoituksen ulkopuolelle raivata n. 275 m levyinen suojavaikyöhyke. Tämän seurauksena Hietakylän, ”Vanhan kaupungin”, määrättiin syksyllä 1748 revittäväksi ja siirrettäväksi pois. Vuodelta 1749 on olemassa vielä yksi ”Vanhan kaupungin” kortteleita kuvaava kartta (RGVIA 349-41-4859). Myös Vehkalahden pappilan alue päätettiin liittää linnoituksen suojavaikyöhykkeeseen, mutta seurakunta onnistui kuitenkin säilyttämään pappilan venäjän kannalta vähemmän vaarallisella puolella linnoitusta. Linnoitusta laajennettiin 1740- ja 1750-luvuilla länteen, jonka jälkeen linnoitustyöt olivat pysähdyksissä 1770-luvulle saakka, jolloin kenttälainnoitukset päätettiin sijoittaa Pitäjänsaareen ja Salmenkylään. Pattereita rakennettiin tuolloin mm. Tervasaareen, Mullinkoskelle, Mustakalliolle ja Salmenvirran rantaan. (Kauppi 1988:9-13; Nordenstreng & Halila 1975:31-35.)

Kustaa III:n Venäjän sodan (1788-1790) jälkeen ruotsalaisten epäonnistuttua Haminan valloittamisessa Aleksander Suvorovin rajaseudun linnoitussuunnitelmien myötä linnoitustyöt aloitettiin Haminassa uudestaan vuonna 1791. Työt liittyivät Pietarin suojaksi Suomeen rakennettavaan linnoitusketjuun. Tässä yhteydessä vallitukset saivat ensikertaa luonnonkiviverhouksen ja kirkkojärven puolelle rakennettiin Keskusbastioni korvaamaan 1700-luvun alussa rakennettu hiekkavalli. Työt jatkuivat vielä sotavuonna 1809. Suomen sodan päätyttyä Haminan rauhaan syyskuussa 1809, ja Vanhan Suomen ja Haminan liittyttyä samaan yhteyteen, Hamina ei ollut enää rajakaupunki. (Kaskinen & Kauppi 1992:9-11; Nordenstreng & Halila 1975:36-41, 204-205, 210.)

Vuonna 1835 linnoitus luovutettiin Haminan kaupungille. Kuitenkin jo vuonna 1854 Krimin sodan aikana Haminan linnoituslaitteiden vahvistaminen tuli tarpeen. Tuolloin valleja vahvistettiin ja sataman suojaksi rakennettiin pattereita, etenkin Tervasaareen. Vuoden 1855 kesänä Englannin laivasto teki tykistöhyökkäyksen Haminaan. (Kaskinen & Kauppi 1992:12; Nordenstreng & Halila 1975: 221-227.)

Krimin sodan jälkeen Haminan linnoitus oli vanhentunut eikä sen ylläpitämistä tai vahvistamista enää katsottu tarpeelliseksi. Vuonna 1860 tehtiin jo päätös vallituksen satamanpuoleisten osien purkamisesta (ks. lisää asemakaavan kehityksestä). Linnoituslaitteiden kannalta seuraava tärkeä vaihe alkoi vuonna 1957, jolloin linnoituslaitteiden korjaustyöt aloitettiin. Vuoteen 1976 kunnostustyöt tehtiin kaupungin omalla työvoimalla, tosin osittain valtion rahoituksen turvin. Vuodesta 1982 Haminassa on toiminut työsiirtola, jonka vangit ovat hoitaneet linnoitusalueen kunnostusta ympärivuotisesti. (Kaskinen & Kauppi 1992:13; Kauppi *et al.* 1988; Hamina. Valokuvakooste Haminan työsiirtolan työkohteista 1982-1997.)



### Asemakaavan kehitys

Haminan linnoitusasemakaava säilyi vuoden 1742 jälleenrakennustyössä pääpiirtein ennallaan. Osaa säteittäiskaduista kuitenkin levennettiin ja kolme uutta katu puhkaistiin Pienen ja Ison ympyräkadun välille<sup>8</sup>. Vuonna 1748 linnoituksen ympärille liitettiin n. 275 m levyinen rakentamaton suojavaiohyke, jonka seurauksena ”Vanhan kaupungin”, Hietakylän esikaupunki purettiin. (kuva 30) Tilalle syntyi uusia esikaupunkialueita. Suurin esikaupunkialue oli Viipurin esikaupunki (nykyinen Alakaupunki). 1700-luvun lopulla esikaupunkiasutusta oli myös Savilahden itäranalla (Lappeenrannan tai Saviniemen esikaupunki), Hietakylässä ja Pitäjänsaarella (kuva 24). (Nordenstreng & Halila 1975:43-47.)

Venäläisen kauden alun kehityksestä saa hyvän kuvan 1700-luvun kartta-aineiston avulla<sup>9</sup>. Venäläiset tekivät Haminasta vuodesta 1742 alkaen useita karttoja. Joukossa on myös karttoja, joissa linnoituskaupungin koko rakennuskanta on esitettyinä. Vuoden 1743 kartassa näkyy hyvin kaupungin vuoden 1742 sodan aikana tuhoutunut osa ja Hietakylän rakennuskanta, joka poistetaan linnoituskeskustan tieltä vuoden 1748 jälkeen (liite 3.4). Kävin venäläisen aineiston läpi vuoteen 1750 saakka, ja ainakin tältä osalta se antaa hyvän lähteen Haminan Venäläisajan alun rakentamisesta.

1800-luvulla Haminaa tuhosi kolme suurpaloa. *Vuoden 1821 suurpalossa* tuhoutui 90% linnoitetun kaupunkialueen rakennuksista. Ainoastaan Kasarminkadun eteläpuoleinen osa säilyi. Tulipalon jälkeen ilmenneistä asemakaavan uudistushaluista huolimatta asemakaava jätettiin palon jälkeen ennalleen. Seuraava *suurpalo sattui vuonna 1840*. Palo sai alkunsa Pikkuympyräkadun ja Kirkkokadun kulmasta. Palossa tuhoutui 61 yksityistaloa, kahdeksan kasarmia ja posti. Raatihuone vaurioitui pahasti. Palosta säästyneet 16 yksityistaloa sijaitsivat kaikki linnoituksen pohjoisosassa tuulen yläpuolella. (Nordenstreng & Halila 1975:243-235.)

Vuoden 1840 kaupunkipaloa seurasi muutoksia asemakaavassa (kuva 25). Palovaurioiden vähentämiseksi Vehkalahden kirkon lounaispuolen tontti määrättiin rakennuskieltoon ja tonttijakoa uudistettiin. Palolta säilyneet tontit saivat jäädä entisilleen, mutta palaneen alueen tonttikokoa suurennettiin. Samassa yhteydessä kadettikoulun alue laajeni, kun kaupungin pappila ja muutama yksityistontti lunastettiin kadettikoulun alueeksi. Tässä yhteydessä puhkaistiin Pikkuympyräkadun ja Isoympyräkadun välille uusi katu Kasarminkadun ja Kadettikoulunkadun välille erottamaan kadettikoulun alue muusta kaupungista. (Nordenstreng & Halila 1975:236.)

Krimin sodan jälkeen Turun ja Hämeenlinna bastionien väliset linnoituslaitteet luovutettiin kaupungin käyttöön vuonna 1860. Vallitusten purkutyöt aloitettiin katulinjojen kohdilta. Kaupungin oikeudet jo vuonna 1860 luovutettuihin alueisiin vahvistettiin vuonna 1878 linnoitusalueita jaettaessa kaupungin venäläisen varuskunnan ja kadettikoulun kesken. Vallitusten purku pääsi kuitenkin vauhtiin vasta 1880-luvun lopulla. 1800-luvun loppupuolen asemakaavan muutoksiin liittyy myös *vuoden 1887 suurpalo*, joka oli Suomessa lajissaan viimeinen. Palo tuhosi linnoitetun kau-

<sup>8</sup> Nykyiset Torikatu ja Roopertinkatu sekä Vehkalahden kirkon eteläpuolella kadettikoulun päärakennuksen kohdalla sijainnut katu.

<sup>9</sup> Kyseinen kartta-aineisto löytyy Moskovasta, Venäjän valtiollisesta sotahistorian arkistosta (RGVIA). Aineisto löytyy mikrofilmikopioina myös Museoviraston rakennushistorian osaston arkistosta ja Kansallisarkistosta.

pungin keskeisimmältä alueelta 28 taloa. Palolta säästyivät linnoitusalueen pohjois- ja itäosat. Tapahtumien jälkeen asemakaavaa muutettiin jälleen – palaneen alueen ja ”uuden kaupunkialueen” alueella katuja levennettiin ja tontteja laajennettiin. (Nordenstreng & Halila 1975:240, 244-249.)

*Vuoden 1888 asemakaavassa* toteutettiin edellisen vuoden tulipaloa seuranneet muutosajatukset (kuva 27). Asemakaavassa linnoitusalueen ja sotilasalueen ulkopuolelle suunniteltiin ruutukaava. Helsingin bastioni purettiin nykyisen torin alueelta kokonaan ja Lappeenrannan bastionista purettiin päävälli (nykyisen Vallikadun kohdalta). Lappeenrannan bastionista oli tehty istutuksin kaupungin puisto jo 1850-luvulla. Torin ympäristön nykyiset kadut rakennettiin pian uuden asemakaava vahvistamisen jälkeen. (Nordenstreng & Halila 1975:240, 246, 249.)

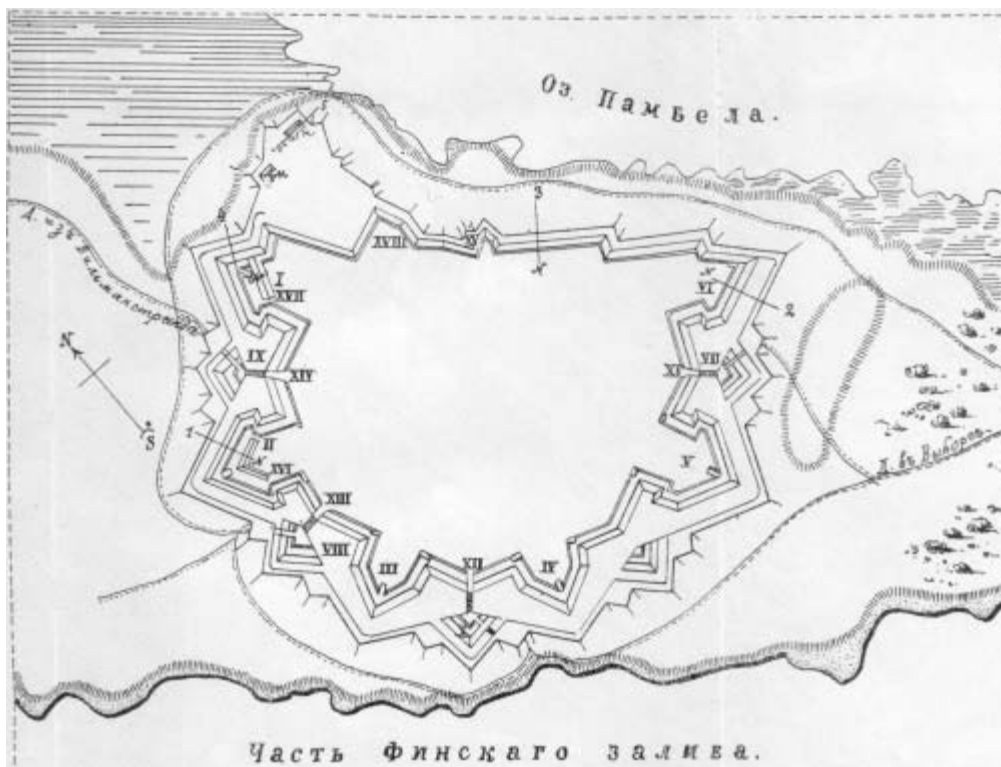
*Esikaupungeissa* tapahtui myös muutoksia 1800-luvun aikana. Viipurin esikaupungissa oli kahdeksan taloa tuhonnut tulipalo vuonna 1819. Hietakylän, Saviniemen ja Pitäjänsaaren esikaupunkialueet olivat kärsineet vaurioita Krimin sodassa. Vuoden 1888 asemakaavassa esikaupunkialueelle suunniteltiin ruutuasemakaava. (Nordenstreng & Halila 1975:238, 249.)

Vuonna 1899 Haminan satamaan valmistui rautatielinja. Rata kulki Salmenkylän kautta Linnoituksen ja Savilahden esikaupungin väliseltä tuolloin vielä etupäässä rakentamattomalta alueelta Tervasaaren satamaan (Nordenstreng & Halila 1975:341-344). Vuoden 1900 Heleniuksen asemakaavassa laajennettiin esikaupunkialueiden kaavoitusta (kuva 28). Haminan seuraavan asemakaavan suunnittelu alkoi jo vuonna 1907 maanmittausinsinööri E.A. Pioniuksen toimesta. Muun muassa sodan takia sen valmistuminen kuitenkin lykkäytyi vuoteen 1927, ja valitusten käsittelyn jälkeen se vahvistettiin vasta vuonna 1930 (kuva 29). Linnoitusalueen asemakaavaan ei tehty muutoksia, mutta sitä ympäröivän alueen kaavaa muutettiin aiemmasta kaavamaisen suorakulmaisesta enemmän maaston muotoja huomioivaan suuntaan. (Halila 1969:33-35.)

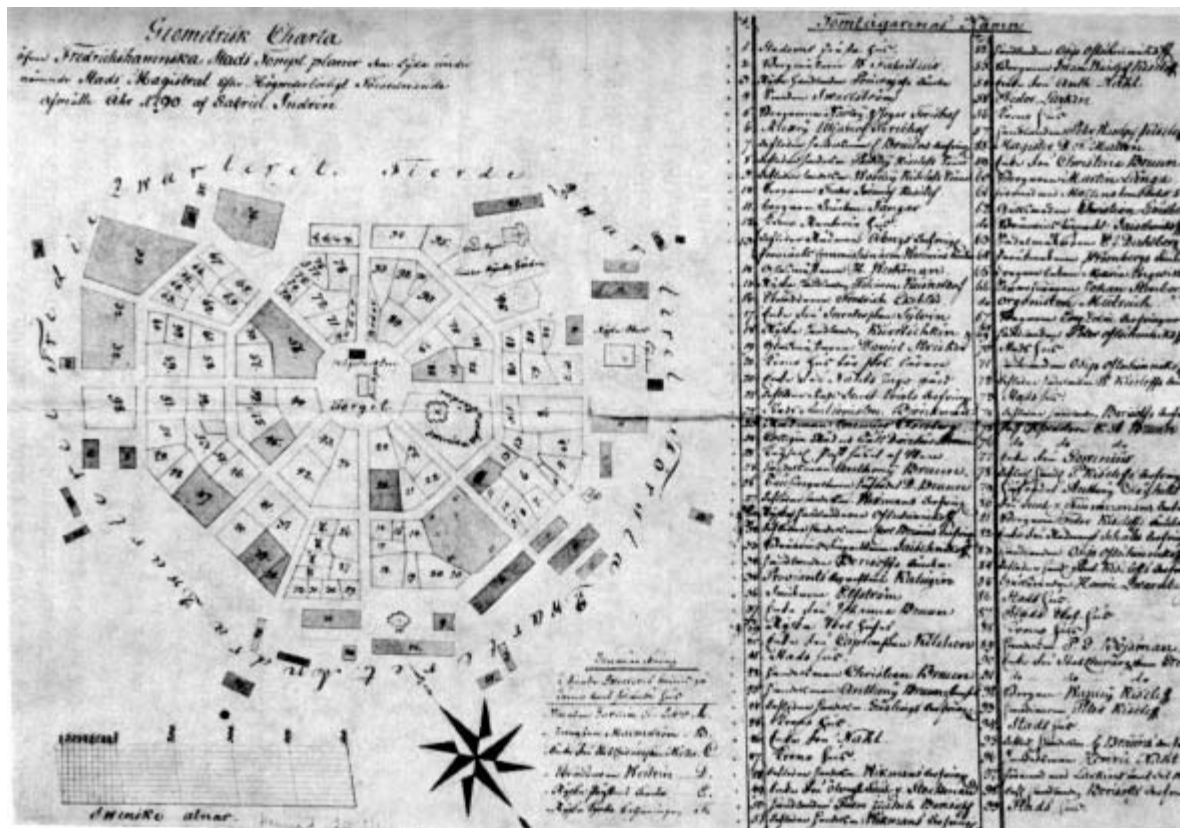
Pioniuksen asemakaavan valmistuttua joitakin katuja levennettiin kasvavan auto liikenteen takia (Halila 1969:37). Seuraava asemakaava tehtiin vuonna 1964 ja vahvistettiin vuonna 1969. Professori Olli Kivisen asemakaavan tavoitteena oli Haminan historiallisen luonteen säilyttäminen, mutta kaavassa suojelun piiriin asetettiin vain linnoitusalueen asemakaavarakenne. Linnoitusalueen asemakaavaa muutettiin vuosina 1985 ja 1988, joiden jälkeen myös rakennuskanta sai suojelumääräykset. (el Harouny *et al.* 1998; Kauppi *et al.* 1988.)



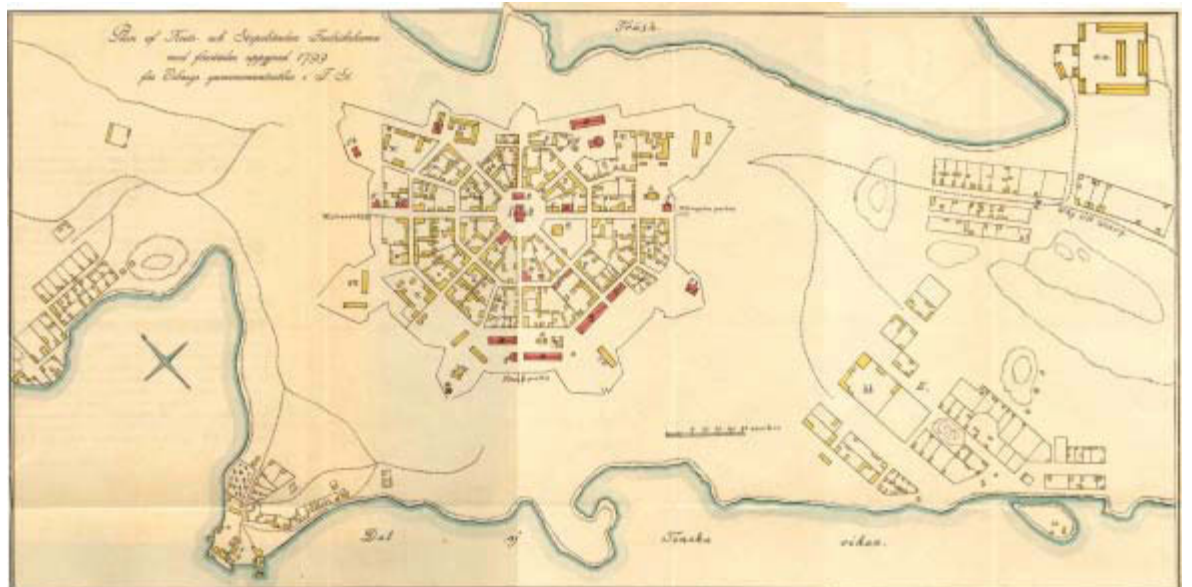
Kuva 21. Hamina ympäristöineen vuonna 1742. (Kuva: Laskovska 1865.)



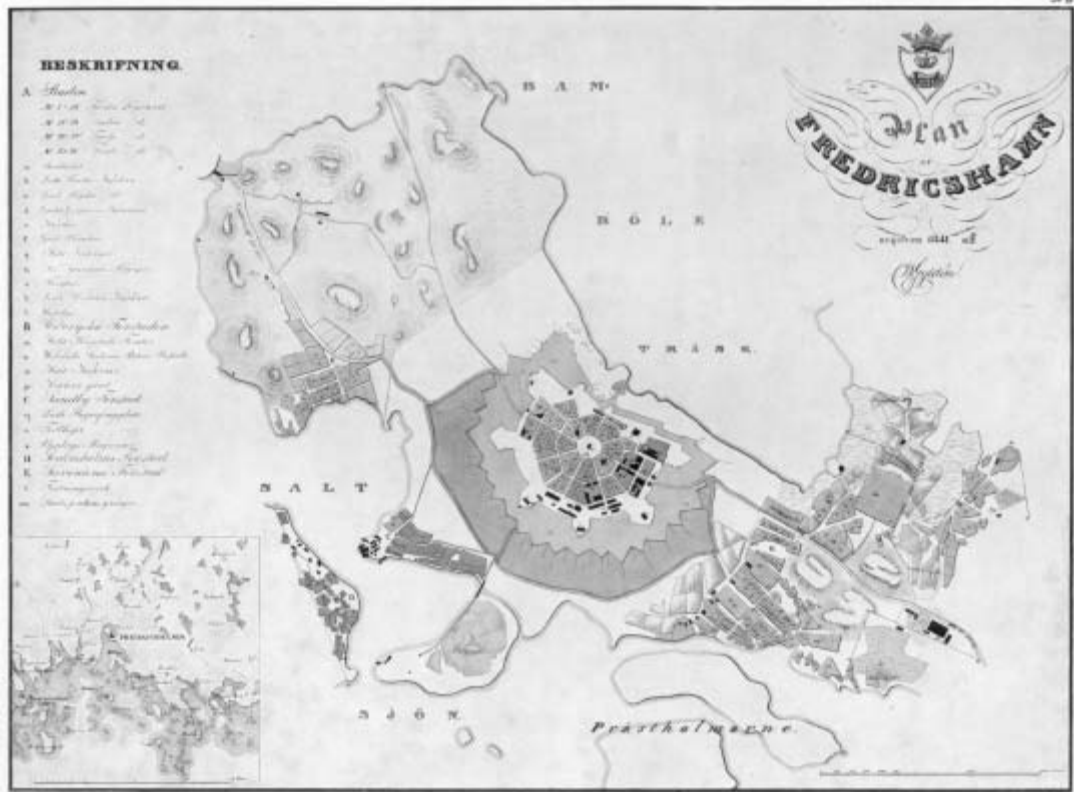
Kuva 22. Hamina 1762. (Kuva: Laskovska 1865.)



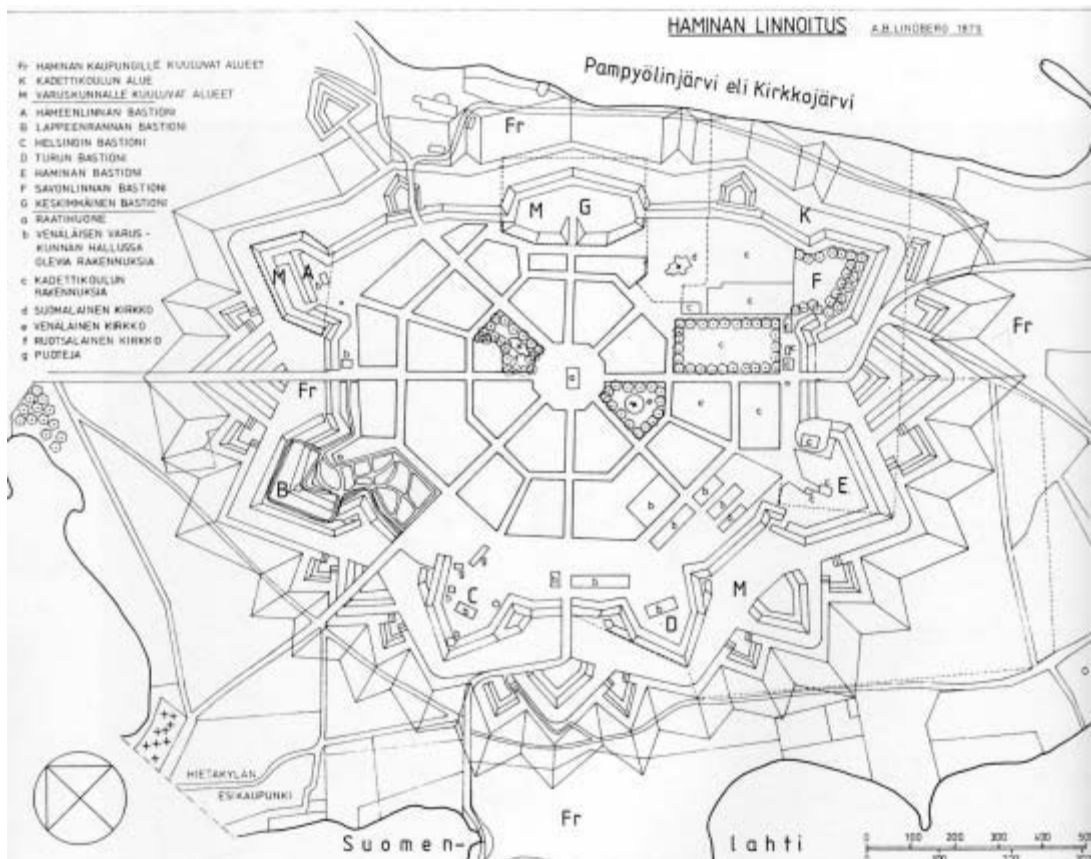
Kuva 23. Haminan tonttikartta vuodelta 1790. (Kuva: Nordenstreng & Halila 1975:68.)



Kuva 24. Hamina vuonna 1799. (Kuva: Nordenstreng 1909a.)



Kuva 25. Haminan asemakaava vuodelta 1841. (Kuva: Kivinen 1965:4.)



Kuva 26. Haminan linnoitus vuonna 1879. (Kuva: Kaskinen & Kauppi 1992:17.)

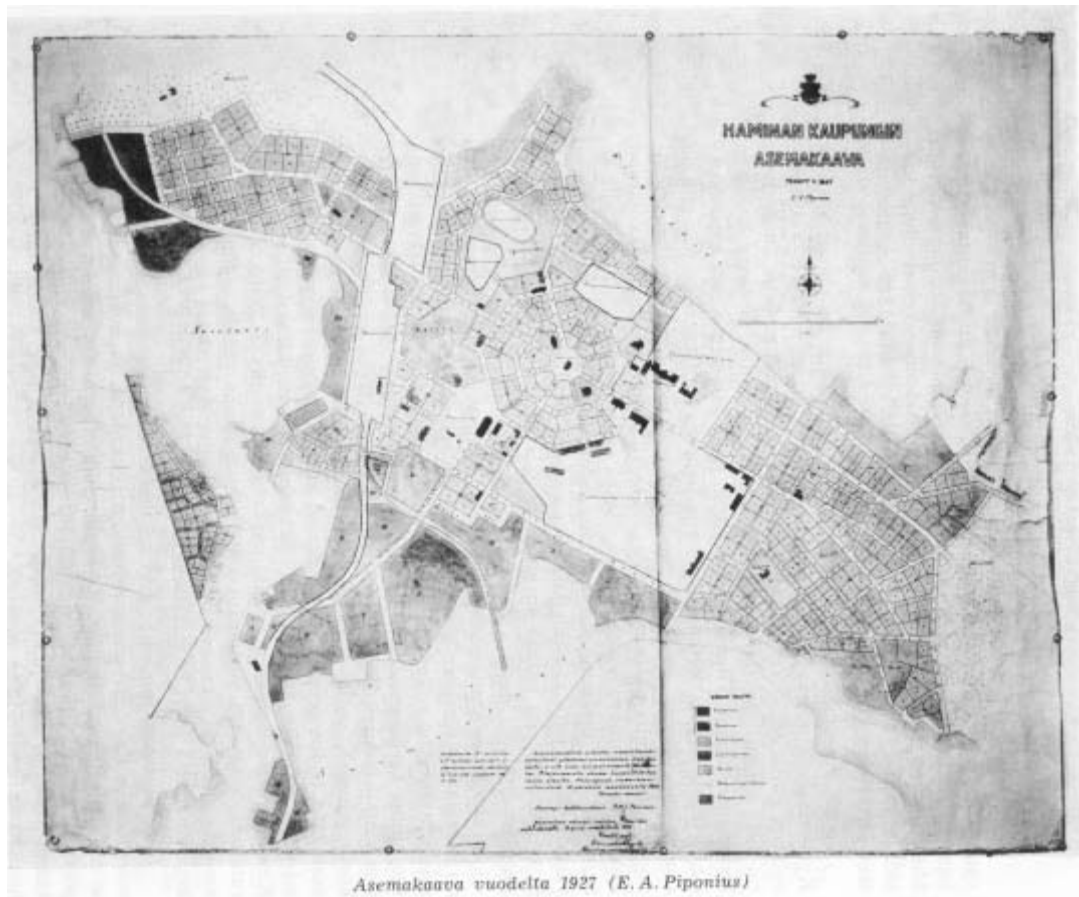




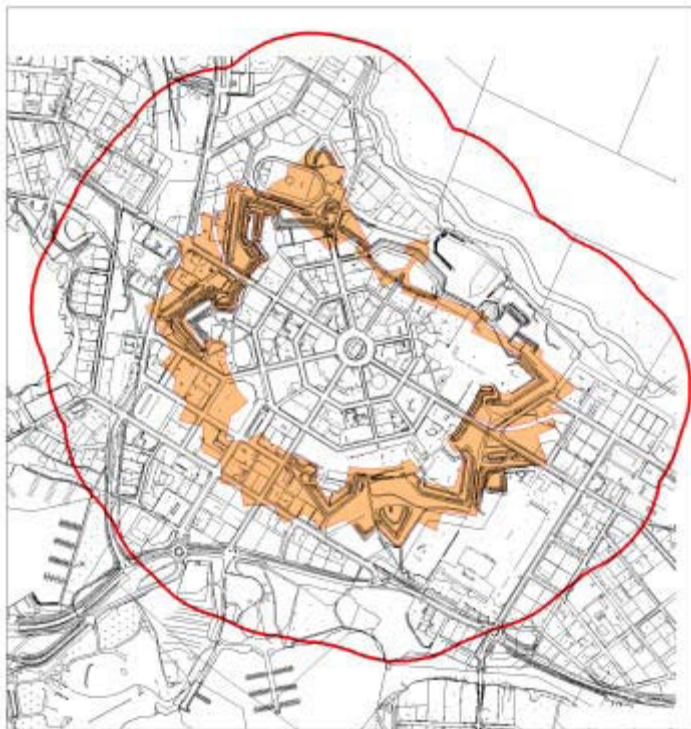
*Kuva 27. Haminan asemakaava vuodelta 1888. (Kuva: Halila 1969:19.)*



*Kuva 28. Haminan asemakaava vuodelta 1900. Kuvassa näkyy junarata nykyisen linja-autoaseman alueella. (Kuva: Halila 1969:22.)*



Kuva 29. Piponiuksen asemakaava vuodelta 1927. (Kuva: Halila 1969:32.)



Kuva 30. Malli vuonna 1748 linnoituksen ympärille liitetystä rakentamattomasta suojavao-  
vyöhykkeestä. Tehty vuoden 1841 kaavakartan pohjalta. (Kantakartta © Haminan kaupungin mittaus-  
toimi.)

### 3.3 Ruutukaavasta linnoituskaupunkiin - karttojen asemointi ja asemoinnin luotettavuus

Työtä varten asemoitiin ja digitoitiin kuusi karttaa vuosilta 1649 (2 kpl), 1723, 1725, 1741 ja 1743. Haminasta on runsaasti karttoja linnoitusajalta, mutta vain hyvin pienessä osassa on esitettyä muutakin kuin linnoituksen vallituksia ja sotilasrakennuksia. 1600-luvun kartat ovat laadultaan hiekkoja ja tietomäärältään pieniä, mutta ne ovat ainoat esitykset Vehkalahden kaupungin ruutuasemakaavasta. Vuosien 1723, 1725 ja 1743 kartat ovat vanhimmat kartat, joissa Haminan rakennuskanta on esitettyä kokonaisuudessaan. Vuoden 1741 kartta on asemoitu edustamaan Haminan linnoituskaupunkia sellaisena, kuin se oli ruotsalaisten valmiiksi rakentamana. Useissa Haminan kartoissa asemoinnin vaikeutena on linnoituksen vallien sisä- ja ulkopuolisten alueiden mittauksissa tai mittausten yhdistämisessä tapahtuneet suuntavirheet. Näiden virheiden ja linnoituksen ulkopuolisen alueen 1600-/1700-lukujen ja nykypäivän välisten selkeiden vastin pisteiden puuttuessa, monen kartan asemointi linnoituksen ulkopuolisia alueita silmälläpitäen oli mahdotonta. Tämän takia osaa Ruotsin vallan ajan karttoja, joissa on kuvattuna linnoituksen ulkopuolista ”Vanhan kaupungin” kortteleita, ei pystytty asemoimaan nykykoordinaatistoon. Yleisenä piirteenä kaikissa kartoissa – myös asemoiduissa – voi todeta niissä esitetyn rantaviivan sijoittumisen poikkeavan toisistaan hyvin paljon.

1600-luvun karttojen asemointeja on vastin pisteiden vähäisyyden takia syytä pitää lähinnä luonnosmaisina. Linnoituskauden karttojen asemointi perustuu linnoitusalueen asemakaavan jatkuvuuteen. Seuraavaksi käydään läpi karttojen asemoinnissa käytetyt periaatteet.

#### 1649

*Otsikko: ”Wekelax Stadh Arbetadt den 4. och 5. Junij Anno 1649”*

*Tekijä: Erich Nilsson Aspegren*

*Päiväys: 4.-5. kesäkuuta 1649*

Vuoden 1649 Aspegrenin asemakaavasuunnitelma (Kuva 3a) on tehty maastomittauksen pohjalte. Ainoa asemakaavassa esitetty nykykartalla oleva kohde on Vehkalahden keskiaikainen kirkko. Ruutukaava-alueen kooksi on ilmoitettu kirjallisissa lähteissä 1200 x 700 metriä (kuva 31) (Nordenstreng 1908:39; Nordenstreng & Halila 1974:36; Kostet 1995:124). Kartan mittakaavan perusteella koko on kuitenkin n. 897 x 562 metriä (kyynärä = 0.594 m)<sup>10</sup>. Nordenstreng (1908) esitti ensimmäisenä virheellisen ruutukaava-alueen koon, jonka jälkeen muut ovat seuranneet annettuja mittoja tarkastamatta niitä. Mistä Nordenstrengin virhe on syntynyt? Yksimahdollisuus on venäläisen kyynärän käyttö (0,71 cm), jolloin kortteliruudukon koko olisi n. 1028 x 650 metriä. Nordenstreng ilmaisi mitat epämääräisesti ”... en rektangel om ungefär 1,200 meters längd i nordväst och sydost och knappa 700 meters bredd i nordost och sydväst...” (Noderstreng 1908:39), mutta mittavirheen selittäminen venäläisen kyynärän avulla vaatisi vielä kirjoitusvirheen, jossa 1020 metrissä olisi tullut 1200 metriä.

Kartan asemointi luonnosmaisesti on mahdollista käyttämällä apuna kirkkoa, Hietakylän niemennokkaa ja Kirkkojärven rannan kartoissa esiintyvää niemekettä. Rantaviivojen luotettavuus ei kuitenkaan ole luotettava lähtökohta varsinkaan 1600-luvun karttojen asemoinnille, joten kartan asemointi tehtiin hieman normaalista poikkeavasti. Ruutukaava-alueesta tehtiin kehikko, johon laskettiin kirkon sijainti (Kuva 32). Kehikko ”porattiin” kirkon kohdalta kiinni nykyiselle digitaaliselle kantakartalle, jonka jälkeen

<sup>10</sup> Mittaukset tehtiin viivoittimella Kungliga Krigsarkivetin tuottamasta fotostaattikopiosta (MV:RHOA).



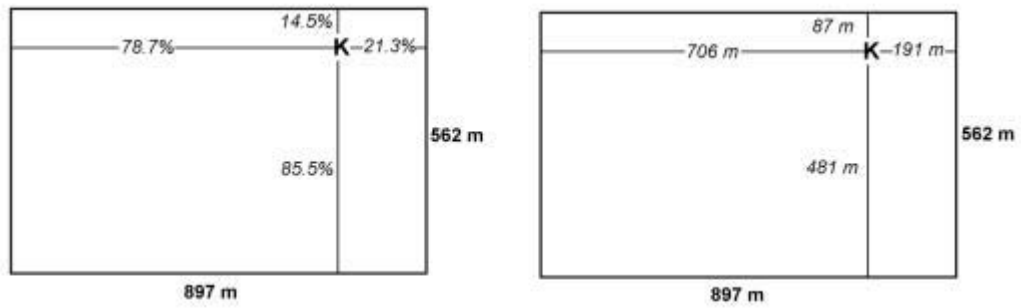
ruutukaavan kehikkoa pyöritettiin Kirkkojärven jyrkän rantavallin suuntaiseen linjaan (kuva 33).<sup>11</sup> Tämän jälkeen rasterikartta asemoitiin ruutukaavaa kuvaavan kehikkomallin avulla ja digitoitiin. Saadun lopputuloksen tarkkuutta on mahdotonta arvioida ja sitä on pidettävä vain luonnosmaisena esityksenä (kuva 34).

Asemakaavan suhde toiseen hieman poikkeavaan 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaavaan ei ole täysin selvä. Toisessa asemakaavassa ei ole esitettyä ympäristön topografiaa. Oletan tämän ensiksi esiteltävän asemakaavan olevan vanhempi suunnitelma, joka ei toteutunut, ja seuraavaksi esiteltävän toisen 1600-luvun asemakaavan esittävän toteutunutta asemakaavaa. Oletukseni perustuu seuraaviin seikkoihin: 1) *Seuraavaksi esiteltävä asemakaava sopii paremmin yhteen alueen topografian kanssa.* Tori ja raatihuone sijaitsevat kaupunkialueen korkeimmalla alueella ja korttelialue ei jatku Savilahden rantatörmän alle vesijättömaalle. 2) *Seuraavaksi esiteltävän asemakaavan korttelirakenne sopii paremmin yhteen 1700-luvun karttojen antaman kuvan kanssa.* Vaikka asemakaava muuttui isovihan jälkeen Haminan linnoituskaupungin säteittäisen kaupunkirakenteen synnyn myötä, jo Vehkalahden kaupungin aikana rakennettuina olleet alueet on todennäköisesti otettu ensimmäisinä rakennuskäyttöön myös uuden asemakaavan aikana. Vuosi linnoituksen rakentamisen aloittamisen jälkeen tehdyn vuoden 1723 kartan (kuva 7) antaman kuvan rakennuskannasta voi olettaa antavan suhteellisen oikean kuvan myös 1600-luvun kaupunkialueen rakentamisen painopisteistä.

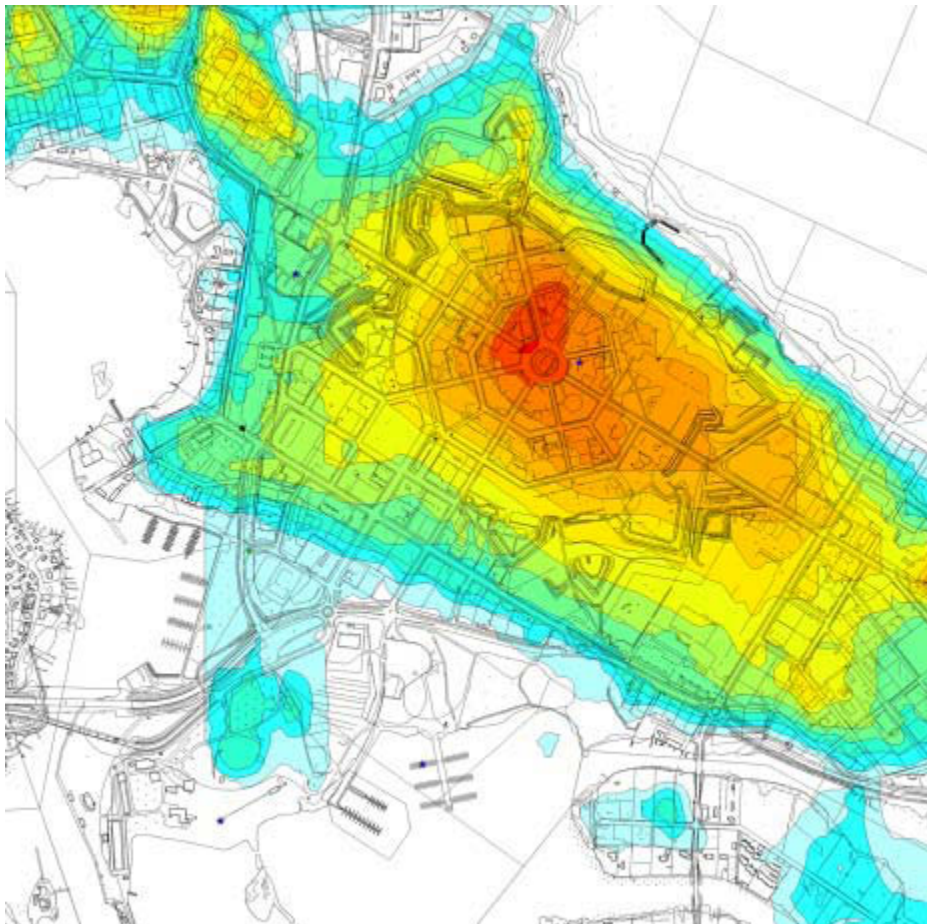


Kuva 31. Vehkalahden ruutukaava-alue kirjallisuudessa esitettyjen sivujen pituuden mukaan. Ruutukaava-alue on luonnosteltu paikalleen vuoden 1649 asemakaavasunnitelman Vehkalahden kirkon (kartassa pisteinä) ja sivujen suhteen mukaisesti. (Kantakartta © Haminan kaupungin mittauslaitos.)

<sup>11</sup> Kirkkojärven jyrkkä rantavalli on alueen voimakkain ruutukaavan suuntaa ohjaava topografinen ilmiö.



Kuva 32. Vuoden 1649 asemakavasuunnitelman sivujen pituudet ja Vehkalahden kirkon sijainti kaava-alueen sisällä.



Kuva 33. Haminan korkeusmalli. Korkeudet metrin välein alkaen 2 m mpy. Maallista käy hyvin ilmi Kirkkojärven jyrkkä rantavalli, joka on alueen topografian voimakkain suuntaava elementti. (Kantakartta © Haminan kaupungin mittauslaitos.)





Kuva 34. Vehkalahten vuoden 1649 asemakaavasuunnitelma hahmoteltuna sellaisenaan nykykartalle. Asemakaava ei kuitenkaan toteutunut tällaisena. (Kantakartta © Haminan kaupungin mittautoimi.)

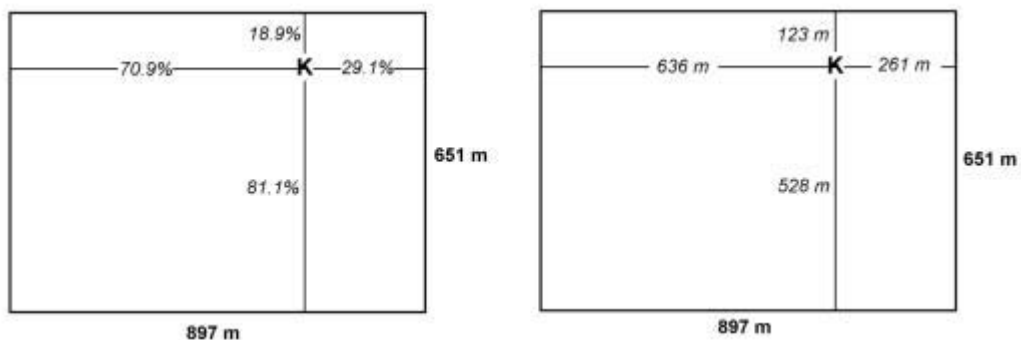
### 1600-luvun jälkipuolisko

Otsikko: "Wekelax Stad"

Tekijä: -

Toinen 1600-luvun Vehkalahtea esittävä kartta on ongelmallinen (kuva 4). Sen ajoitus ja tekijä ovat epäselviä. Kartta kuvaa kaavamaisesti Vehkalahten kaupungin toteutunutta asemakaavaa, johon on lisättyä katujen nimet. Kartan antama kuva ruutukaava-alueen reunojen välisestä suhteesta ja kortteliruudukon sijainnista kirkkoon nähden poikkeavat edellä esitellystä suunnitelmasta. Ei ole kuitenkaan täysin selvää, onko karttaa tehty tiettyyn mittakaavaan. Tämän takia esitän kaksi vaihtoehtoa toteutuneelle asemakaavalle. *Ensimmäinen* vaihtoehto perustuu oletukseen kartan mittasuhteiden oikeellisuudesta ja *toinen* vaihtoehto luottaa ainoastaan kartan antamaan kuvaan kirkon ja kortteliruudukon välisestä suhteesta.

*Ensimmäisessä* vaihtoehdossa luotetaan kartan antamaan kuvaan ruutukaavan mittasuhteista. Lisäksi oletetaan ruutukaava-alueen pitkän sivun pituuden pysyneen ensimmäistä asemakaavasuunnitelmaa vastaavana. Tätä kautta ruutukaavalle laskettiin mittasuhteet (kuva 35). Asemointi tapahtui samoin kuin edellisessä asemakaavassa: digitaalisen kantakartan päälle tehtiin ruutukaava-aluetta vastaava kehikko, joka "porattiin" kiinni kirkon kohdalta ja käännettiin Kirkkojärven rantavallin suuntaisesti. Tämän jälkeen rasterikartta asemointiin ruutukaavaa kuivaavan kehikkomallin avulla ja digitoitiin (kuva 36).



Kuva 35. Sivujen pituudet ja Vehkalahden kirkon sijainti kaava-alueen sisällä 1600-luvun kaupungin asemakaavaa kuvaavan piirroksen mukaan. Pohjoletuksena on piirrettävän sivun pituuden vastavuus vuoden 1649 asemakaavasuunnitelman kanssa.



Kuva 36. Vehkalahden 1600-luvun asemakaavaa kuvaava piirros hahmoteltuna sellaisenaan nykykartalle. Asemakaava ei kuitenkaan todennäköisesti toteutunut tällaisena. (Kantakartta © Haminan kaupungin mittauslaitos.)

Toisessa vaihtoehdossa uskotaan kartan antavan toteutuneesta asemakaavasta vain kaavamaisen kuvan, jossa eri ilmiöiden väliset mittasuhteet eivät ole luotettavia. Tässä ta-



pauksessa kartan uskotaan antava oikean kuvan ruutukaavan ja kirkon välisistä suhteista. Ensimmäisen asemakaavasuunnitelman kortteliruudukon oletetaan toteutuneen mitasuhteiltaan sellaisenaan - ruudukkoa on vain siirretty noin puolen korttelin verran idemmäksi suhteessa kirkkoon (n. 70 metriä). Tämä toteutettiin siirtämällä ensimmäisenä esitellyn kartan asemointia 70 metriä idemmäksi ruutukaava-alueen pidemmän sivun suuntaisesti (nykykartalla lähinnä kaakkoon). Siirron jälkeen kirkon ympäristön kortteille tehtiin katujen nimet sisältävän kartan mukaiset muutokset (kuva 37, Liite 3.1).

Molemmilla esitetyillä vaihtoehdoilla Vehkalahden kaupungin toteutuneesta asemakaavasta on omat epävarmuustekijänsä. Itse uskon kuitenkin toisen vaihtoehdon, jossa alkuperäisen asemakaavasuunnitelman kortteliruudukkoa on vain siirretty alueen topografiaa paremmin seuraavaksi<sup>12</sup>, olevan lähimpänä todellista tilannetta. Vaikka esitetyissä asemoinneissa on epävarmuustekijänsä, on kuitenkin selvää, ettei 1600-luvun Kuninkaankatu ja nykyinen Mannerheimintien ja Kadettikoulunkadun linja vastaa toisiaan, kuten aiemmin on esitetty (Nordenstreng & Halila 1974:47).



*Kuva 37. Malli 1600-luvun Vehkalahden asemakaavasta. Korttelialueen koko vastaa vuoden 1649 asemakaavasuunnitelmaa, mutta kortteliruudukkoa on siirretty 1600-luvun piirroksen mukaisesti puolikorttelia kaakkoon. Kirkon ympäristön korttelit ovat muokattuina piirroksen kuvaamaan asuun. Tämän mallin antama kuva on todennäköisesti lähimpänä todellista tilannetta. (Kantakartta © Haminan kaupungin mittastoimi.)*

<sup>12</sup> Tässä tapauksessa sekä tori että sen pohjoisreunan raatihuone sijaitsivat kaupunkialueen korkeimmalla paikalla ja Savilahden rannan korttelit ovat siirtyneet korkeamman rantatörmän päälle kokonaisuudessaan.

1723

*Otsikko: Relations Chart a öfwer förrätta arbete ini Fridrichshamn från Maj månad till September månad slut 1723...*

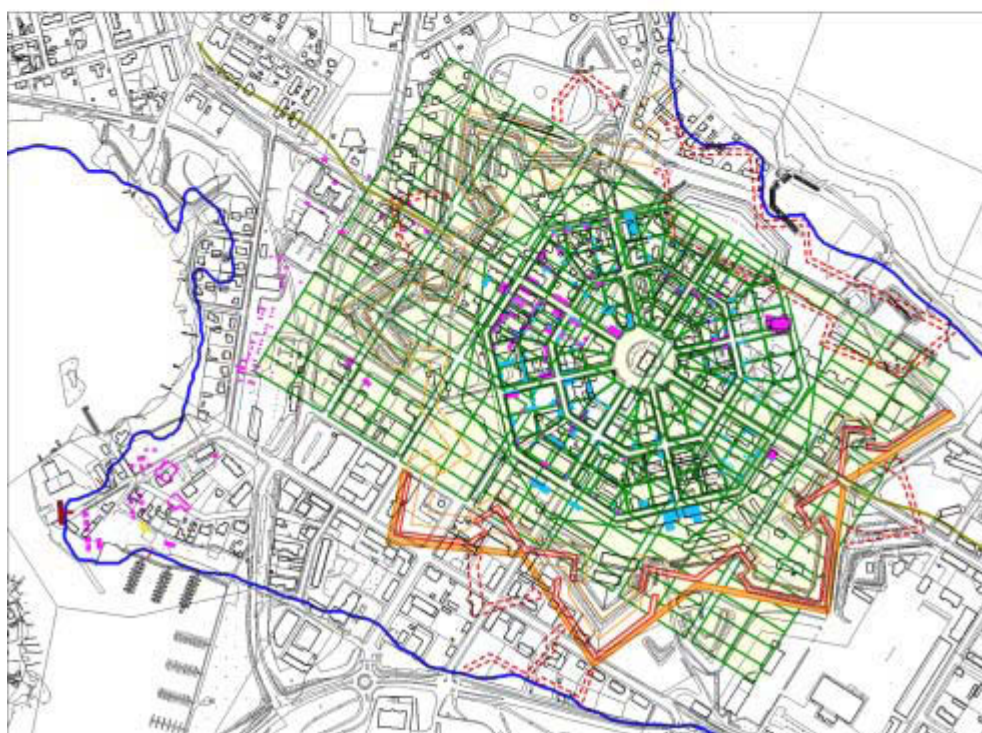
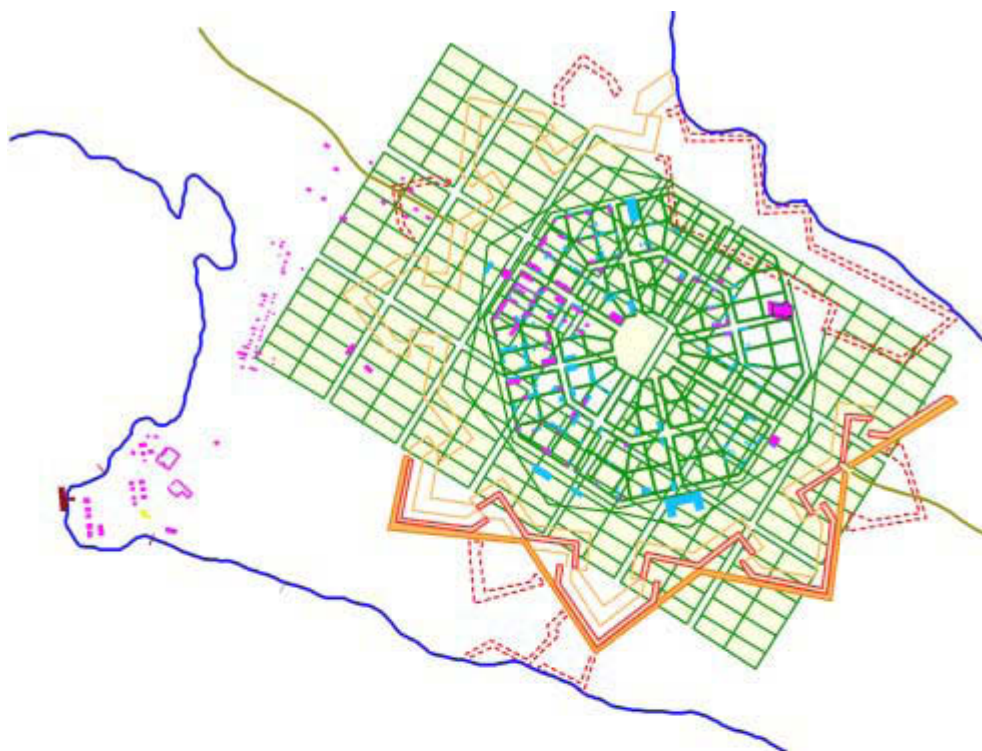
*Tekijä: G. Ammondt*

*Päiväys: 29. syyskuuta 1723*

Kartta on ensimmäinen kuvaus Haminan kaupungin koko rakennuskannasta (kuva 7, liite 3.2). Kartta on asemoitu nykyiseen KKJ-3 koordinaatistoon Vehkalahden kirkon pohjoisen kulman, Mannerheimintien ja Isoympyräkadun risteyksen sekä Kasarminkadun ja Isoympyräkadun risteyksen avulla. Huolimatta siitä, että Kartan asemoinnille ei ole selkeitä vastin pisteitä linnoituksen ulkopuolisilla alueilla, kartan asemointi antaa suhteellisen luotettavan kuvan Hietakylän satama-alueen ja ”Vanhan kaupungin” rakennuskannan sijoittumisesta.

Kuten asemoidusta kartasta on nähtävissä, Savilahden peruskassa kartan kuvaama rantaviiva kulkee nykyisessä meressä. Virhe on 1700-luvun kartoittajan aikaansaannosta. ”Vanhan kaupungin” alueella ja Hietakylässä kartan virhe on huomattavasti pienempi. Asemoidun kartan virhe vaihtelee eri alueilla. Linnoitusalueen sisällä virhe on arviolta suurimmillaankin alle viisi metriä. Hietakylän ja ”Vanhan kaupungin” alueella virhe on arviolta suurimmillaan kolmenkymmenen metrin luokkaa.

Kartan antama kuva asutuksesta vastaa todennäköisesti alueellisesti jo Vehkalahden aikana rakennettuna ollutta kaupunkialuetta. Verrattaessa 1600-luvun asemakaavan mallinosta vuoden 1723 karttaan voidaan olettaa Haminan alun rakennuskannan antavan oikeansuuntaisen kuvan myös Vehkalahden rakennettuna olleesta kaupunkialueesta. Vuoden 1723 kartassa esitetty rakennuskanta menee hyvin yhteen 1600-luvun Vehkalahden mallinnoksen ja 1600-luvun rakennetun kaupunkialueen kirjallisten tietojen kanssa (kuva 38). Lisäksi osa rakennuskannasta ei seuraa linnoituskaupunkiin suunniteltua tonttijakoa. Lisäksi tiedetään jälleenrakennuksen alkaneen jo isonvihan aikana, joten Haminan ensimmäistä asemakaavaa seuraamatta jäävät talot ovat oletettavasti Haminan asemakaavaa vanhempia, ja seuraavat oletettavasti Vehkalahden aikaista rakennuskantaa. 1600-luvun torin pohjoisosan raatihuone on todennäköisesti sijainnut kaupungin korkeimmalla kohdalla nykyisen luterilaisen kirkon paikalla (ks. kuva 33), samalla paikalla johon rakennettiin vuonna 1723 isompi maaherrantalo. Kyseistä taloa käytettiin aluksi raatihuoneena ja kutsuttiin ”vanhaksi raatihuoneeksi”. Isompi maaherrantalo on todennäköisesti rakennettu 1600-luvun raatihuoneen kanssa samalle paikalle, todennäköisesti vieläpä samoille perustuksille.



Kuva 38. Mallinnos 1600-luvun Vehkalaudesta esitettyinä vuoden 1723 rakennuskannan (violetit rakennukset) ja syksyjen 1723-1725 välillä rakennettujen rakennusten (siniset rakennukset) kanssa. (Kantakartta © Haminan kaupungin mittauslaitos.)



1725

*Otsikko: Plan af Friedrichshamn so m utvisar hu ru wida den var bebygd i november månad 1725.*

*Tekijä: Ammond*

*Päiväys: marraskuu 1725*

Kartta on toiseksi vanhin kuvaus Haminan rakennuskannasta (kuvat 9, 10 ja 38). Vuoden 1723 kartan kanssa ne muodostavat hyvän karttaparin kuvaamaan linnoitusalueen rakennuskannan kehitystä linnoituksen ensimmäisen rakennusvaiheen aikana. Kartta on asemoitu nykyiseen KKJ-3 koordinaatistoon neljän vastinpisteen avulla. Edellisen kartan vastin pisteiden (Vehkalahden kirkon pohjoinen kulman, Mannerheimintien ja Isoympyräkadun risteys sekä Kasarminkadun ja Isoympyräkadun risteys) lisäksi asemoinnissa käytettiin hyväksi Isoympyräkadun ja Fredrikinkadun risteystä.

Kartasta on digitoitu vain rakennuskanta. Asemoidun kartan virhe on suurimmillaan viiden metrin luokkaa.

1741

*Otsikko: Plan af Fredrichshamns Fastning, som det nü förtijden befinnes*

*Tekijä: Carl A. Blaesingh*

*Päiväys: 28. syyskuuta 1741*

Kartassa on kuvattuna Haminan korttelirakenne, sotilasrakennukset ja vallitukset ruotsin vallan lopussa (kuva 18. liite 3.3). Kartta on asemoitu nykyiseen KKJ-3 koordinaatistoon vuoden 1723 kartan kanssa samoja vastinpisteitä käyttäen pisteiden (Vehkalahden kirkon pohjoinen kulman, Mannerheimintien ja Isoympyräkadun risteys sekä Kasarminkadun ja Isoympyräkadun risteys). Asemoidun kartan tarkkuus on linnoitusalueen sisällä hyvä. Virheet ovat suurimmillaankin arviolta alle viiden metrin luokkaa.

1743

*Otsikko: "venäjää"*

*Tekijä: -*

*Päiväys: 1743*

Venäjän vallan ensimmäinen Haminan venäläinen kartta, jossa koko linnoituskaupungin rakennuskanta, myös ulkopuoliset alueet mukaan lukien, on kuvattuna (liite 3.4). Moskovassa arkistossa olevaa alkuperäistä karttaa ei ole julkaistuna, joten käytettävissä oli ainoastaan mikrofilmattu versio. Kaupunkialueen kartta jouduttiin kokoamaan kuudesta mikrofilmistä otetusta valokopiosta. Kartta ei ole ollut täysin suorassa edes kuvattaessa mikrofilmille, joten osien yhdistäminen ei onnistunut saumattomasti. Karttapalojen yhdistämisestä johtuvien epätarkkuuksien takia asemointi tehtiin muita karttoja useamman vastinpisteen avulla (yht. 11). Vastinpisteet ovat Vehkalahden kirkossa, sekä Isoympyräkadun että Pikkuympyräkadun ja säteittäiskatujen risteyksissä ja sekä Lappeenrannan että Helsingin bastioneissa.

Kartan asemointi onnistui yllättävän hyvin asemoitavan materiaalin huonosta tasosta huolimatta. Asemoidun kartan virheellisyys on useissa kohdissa niin linnoitusalueen sisällä kuin Hietakylänkin alueella hieman yli kymmenen metrin luokkaa. Vaikka asemoidun kartan tarkkuus on heikko, se antaa kuitenkin hyvän yleiskuvan Venäjän vallan alun Haminasta rakennuksineen ja sodassa tuhoutuneine alueineen.



#### 4. Aiemmat arkeologiset tutkimukset

Haminan keskustan alueella ei ole tehty yhtään raportoitua arkeologista kaivausta. Eri-alaisten rakennushankkeiden yhteydessä on kuitenkin tehty kaupungin 1600- ja 1700-lukujen historiaan ja kaupunkiaikaa edeltävään aikaan liittyviä löytöjä. Museoviraston rakennushistorian osaston Haminan toimipisteessä toimiva tutkija Ilkka Kaskinen on kasannut tarkastus-, valvonta- ja kaivaustöistään yhteenvedon tätä raporttia varten (Liite 11).

1900-luvun alkupuolen löydöistä on tietoja Museoviraston historian osaston arkistossa seuraavasti: Vuonna 1902 löydettiin kaupungin sisäsataman (Tervasaaren sisäsatama) muutostöiden yhteydessä 86 vaskirahaa vuosilta 1634-1637 ja kaksitoista kanuunan kuulaa, joista neljä oli kranaatteja. Löytö tehtiin pohjasta ja löydöt sijoitettiin Haminan kaupunginmuseoon. Myöhemmät löydöt ovat ruumiita, joita on löytynyt vuonna 1937 Torinvarren koulun perustuksia kaivettaessa ja vuonna 1947 rakennettaessa ravirataa Kirkkojärven ja kaupungin väliin.<sup>13</sup>

#### 5. Nykyiset katu-, tori- ja puistoalueet sekä varuskunta-alue

##### Katualueet

1600-luvun Vehkalahden mallinnoksen ja Haminan kaupungin välillä ei ole yhteistä katuverkkoa. Näin ollen Haminan linnoituskaupungin sisällä on mahdollista nykyisten katujen alueella törmätä maankaivutöissä 1600-luvun kerrostumiin, mikäli niitä on säilyneenä. Kunnallistekniikkaan liittyvät kaivannot ovat tuhonneet varmasti osan, mutta eivät kaikkia kerrostumia (liite 7). Inventoinnin yhteydessä ei ole otettu selvää Haminan katualueiden pohjustustilanteesta; onko katualueiden maamassoja vaihdettu koko katualalta paremmin routaa kestävin maamassoin? Mikäli katualueiden maamassat on vaihdettu, samalla on todennäköisesti tuhottu mahdolliset kulttuurikerrokset.

##### Torialueet

Haminan Kauppatorin alueen rakennuskäytöstä 1600-luvun osalta ei ole varmuutta. Lisäksi alueelle rakennettiin vuonna 1723 Helsingin bastioni, joka purettiin 1800-luvun lopulla. Kuinka bastionin rakentaminen ja purkaminen ovat vaikuttaneet torin alueen kerrostumiin ei ole tiedossani. Epävarmuustekijöistä huolimatta nykyisen kauppatorin alue on luokiteltu raportissa 2. luokan mahdollisesti säilyneeksi alueeksi (ks. liite 5).

##### Puistoalueet

Lappeenrannan bastioni on ollut puistoalueena jo 1850-luvulta lähtien. Alueella ei ole rakennuskantaa vuoden 1723 Haminan ensimmäisessä rakennuskantaa kuvaavassa kar-

<sup>13</sup> Nykyisen Torinvarren koulun (v. 1937 Haminan lyseo) perustuksia kaivettaessa löydettiin kolme luurankoa noin puolen metrin syvyydestä. Koska löytöpaikka oli noin 75 metriä Rauhantornista, hautaukset on todennäköisesti tehty vallien ulkopuolelle. Yhden vainajan luurangon luota löytyi rautanuloja ja mahdollisesti ruumisarkun kädensija. Raviradan rakentamisen yhteydessä löydettiin luita ja pääkalloja kahdesta paikasta: pinnasta noin 30 cm syvyydestä ja yli metrin syvyydestä, josta löytyi myös kivääri. Myös rantatietä, nykyistä Merikatua rakennettaessa on tullut esiin hautoja. Löydetyt hautaukset saattavat kaikki liittyä vuoden 1741 tautien aiheuttamiin ruotsalaisjoukkojen joukkokuolemiin.

tassa. Alueen rakennuskäytöstä 1600-luvun Vehkalahden kaupungin aikana ei ole tietoa. Alueen osalta ei ole tiedossa, kuinka linnoitustyöt ovat vaikuttaneet kerrostumiin. Inventoinnissa Lappeenrannan bastionin puiston alue on epävarmuustekijöistä huolimatta merkittynä 2. luokan mahdollisesti säilyneeksi alueeksi (ks. liite 5).

### Varuskunta-alue

Vallien sisäpuolelle jäävän Haminan varuskunta-alueen kerrostumien säilyneisyyttä on vaikea arvioida (ks. alue liitteestä 5). Vuoden 1723 ensimmäisessä Haminan rakennuskantaa esittävässä kartassa alueelle ei ole merkittynä asutusta. Alue on kuitenkin ollut 1600-luvun Vehkalahden suunnitellulla kaupunkialueella, mutta 1600-luvun alueen rakennuskäytöstä ei ole tietoja. Alueen arkeologisesti ehkäpä mielenkiintoisimmat alueet ovat Kadettikoulunkadun ja Vehkalahden kirkon välisellä alueella. Varuskunta-alueen maankäyttöhistoria poikkeaa varmasti jonkin verran muun kaupunkialueen maankäyttöhistoriasta, ja sen selvittäminen on vaikeaa. Varuskunta-alueelta tehdyt arkeologiset havainnot liittyvät lähinnä hautauksiin, eikä alueelta ole varsinaisia havaintoja kulttuurikerroksista (ks. tarkemmin liite 11). Varuskunta-alueella on havaittu noin puolen metrin paksuisia täytemaakerroksia. Inventoinnissa varuskunta-aluetta on käsitelty omana yksikkönään. Suurin osa varuskunta-alueesta on ollut todennäköisesti reuna-aluetta suhteessa 1600-luvun rakennettuun kaupunkialueeseen. Varuskunta-alueen luokitusta voi pitää epävarmana 2. luokan alueena, joka on maankäyttöhistorian osalta vaikeasti hahmotettava.

## **7. Alueiden luokittelu ja luokittelun perusteet**

Kaikki isoavihaa vanhemman kaupunkialueen tontit jaettiin tutkimuksellisen ja suoje-luksellisen mielenkiinnon mukaan *kolmeen luokkaan*: 1.) *Erittäin todennäköisesti säilynyt ja/tai tutkimuksellisesti erityisen mielenkiintoinen alue*. Tähän luokkaan kuuluvat kaikki alueet, joilla 1600-luvun kerrostumat ovat todennäköisesti hyvin säilyneitä. Lisäksi luokkaan kuuluvat tutkimuksellisesti erityisen mielenkiintoiset alueet, kuten esim. raatihuoneen ympäristö ja porvariston asuinalueet, joiden kerrostumat ovat todennäköisesti kuitenkin osittain tuhoutuneet. Ensimmäisen luokan kohteet tulisi pyrkiä suojelemaan tai tilanteen vaatiessa vapauttaa rakentamiselle tapauskohtaisesti arvioitavalla tutkimuksella. 2.) *Luultavasti säilynyt ja/tai tutkimuksellisesti mielenkiintoinen alue*. Tähän luokkaan kuuluvat 1600-luvun rakennettujen kaupunkialueiden reuna-alueet, joiden rakennuskäytöstä ei ole täyttä varmuutta. Lisäksi luokkaan kuuluvat 1600-luvun kaa-voitetun kaupunkialueiden osittain tuhoutuneet osat. Toisen luokan alueilla maaperään kajoaminen voidaan tehdä joko arkeologin valvonnassa tai sitten alueella on suoritettava koetutkimuksia. Tarvittavat toimenpiteet arvioidaan tapauskohtaisesti. 3.) *Tuhoutuneet alueet*. Luokkaan kuuluvat vanhan kaupunkialueen ulkopuoliset alueet sekä kaupunkialueiden sisältä ne alueet, joiden kerrostumat ovat todennäköisesti jo täysin tuhoutuneet. Maankäyttö kolmannen luokan alueilla ei vaadi arkeologisia tutkimuksia ellei töiden aikana tule vastaan tutkimusta ja dokumentointia vaativia rakenteita tai kerrostumia.

Haminan tapauksessa luokittelu on ollut erityisen vaikeaa. Ensimmäinen vaikeus liittyy 1600-luvun rakennettuun alueeseen, joka on kuitenkin mahdollista hahmotella asema-kaavan mallinnoksen ja vuoden 1723 Haminan rakennuskantaa kuvaavan kartan avulla. Vuoden 1723 kartassa kuvattu rakennettuna oleva kaupunkialue on todennäköisesti ollut rakennettuna jo Vehkalahden aikanakin. Avoimeksi jäävä kysymys on kuitenkin,

missä määrin 1600-luvun asutusta on ollut vuoden 1723 kartan kuvaamaa rakennettua aluetta laajemmalla alueella? Suurin ongelma liittyy kuitenkin kaupunkialueella linnoitustöiden yhteydessä tapahtuneeseen voimakkaaseen maankäyttöön 1700-luvulta alkaen – ensimmäisen kerran jo Vehkalahden kaupungin loppuvaiheessa (linnoitustyöt). Lisäksi kaupunkialueen kerrostumiin liittyvät havainnot ovat niukkoja ja niitä on tehty vain alueilta, jotka ovat olleet etupäässä muussa kuin asuinkäytössä (Liite 11). Lisäksi kerrostumiin liittyvät arkeologiset havainnot ovat alueilta, jotka todennäköisesti eivät ole olleet 1600-luvulla rakennettua kaupunkialuetta, vaan alueilta, joiden maankäyttö on ollut linnoitus- ja restaurointitöiden sekä puolustusvoimien käytön osalta voimakkaan muokkauksen alaisina. Tämän takia nykyiset tiedot Haminan kulttuurikerroksista eivät kerro meille mitään ennen isoavihaa rakennetun kaupunkialueen kerrostumista.

## 8. Raportin laatiminen

Inventointiraportti on tehty Microsoft Access –tietokantaohjelmalla työstettyyn tietokantaan. Tietokanta koostuu kolmesta taulukosta: *Perustaulukosta*, josta selviävät kaikki ensimmäiseen ja toiseen luokkaan kuuluvat tontit kiinteistötunnuksineen (JHS138 mukaisesti 000 kunta, 000 sijaintialue, 0000 ryhmä ja 0000 yksikkö) ja osoitteineen, *Kohdekuvaustaulukosta*, jossa on lyhyt kuvaus kohteesta ja tonttialueen historiasta sekä *Rakennustaulukosta*, jossa on lyhyt selvitys tontin rakennuskannasta (rakennukset, rakennusvuosi, perusta ja kellarit). Tässä raportin paperiversiossa tietokannan taulukoista yhdistetyt ja tulostetut raportit ovat liitteenä 8. Tonttien valokuvat löytyvät liitteistä (Liitteet 9-10). Taulukoissa kohteet on järjestetty kiinteistötunnuksen perusteella nousevaan järjestykseen.

Inventointiraporttiin liittyvät kartat on tehty MapInfo 7.0 –ohjelmalla. Pohja-aineistona on käytetty Helsingin kaupungin kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston tuottamaa vektorimuotoista kantakarttaa. Kantakartta oli inventointia tehtäessä hyvin ajan tasalla inventointialueen osalta.

## 9. Inventoinnin tulokset

Haminan inventoinnissa käytiin läpi isoavihaa vanhempi Vehkalahden kaupungin kaupunkialue. Taulukossa 2 on esitettyä inventoinnin tuloksia numerotietona. Tietokannasta tulostetut 1. ja 2. luokan alueiden perustiedot sisältävä kohdeluettelo, kohdekuvaukset ja tiedot rakennuskannasta löytyvät liitteestä 8. Inventoinnin tulos on esitettyä visuaalisesti kantakarttaphjalla liitteessä 5.

Kaikista 1.- ja 2.-luokan alueella tehtävistä maaperään kajoavista rakennustöistä on ilmoitettava etukäteen Museoviraston rakennushistorian osastoon (osoite: Kulttuuritalo, Sturenkatu 4, PL 169, 00511 Helsinki, puhelin: 09-40501), josta annetaan tapauskohtaiset toimintaohjeet. Myös vanhan kaupungin *katualueilla* tehtävistä rakennustöistä tulee ilmoittaa hyvissä ajoin Museovirastoon.

	Tontit ja yleiset alueet (kpl)	Pinta-ala (ha)	Tutkimusalueen pinta-alasta (%)
1. luokka	43	4,24	6,7
2. luokka	57 (+2)	10,18	16,1
varuskunta-alue	1	6,18	9,8
yhteensä	103 kpl	20,6 ha	32,60 %

*Taulukko 2. Haminan kaupunkiarkeologisen inventoinnin tuloksena saatu ja tutkimuksellisesti ja suojellisesti mielenkiintoisten tonttien määrällinen ja pinta-alallinen jakauma 1. ja 2. luokan alueiden kesken.*

## 10. Haminan kaupunkiarkeologinen potentiaali

Haminan kaupunkiarkeologisen potentiaalin arviointi on vaikeaa. 1600-luvun kaupunkialueen alueella sijainneen asutuksen koko laajuutta on mahdotonta arvioida pelkän historian lähteiden ja olemassa olevan vähäisen arkeologisen tiedon pohjalta. 1600-luvun Vehkalahden kaupungin alueella on tapahtunut monia sellaisia maankäyttöön liittyviä rakennushankkeita, jotka puuttuvat suurimmasta osasta 1600-luvulla perustettuja kaupunkeja, ja joiden vaikutuksesta tiettyjen alueiden kerrostumien säilyneisyys on kyseenalaista. Tällaisia rakennushankkeita ovat 1600-luvun ruutuasemakaavan länsireunan alueelle 1800-luvulla rakennettu rautatie, 1700-luvun alkupuolelta lähtien kaupunkialueen linnoittamiseksi tehdyt työt ja kaupunkialueella sijainnut varuskunta-alue.

Haminan linnoitusvallien sisäpuolinen asuinrakentamiseen painottuneen alueen kerrostumat ovat kuitenkin oletettavasti suhteellisen hyvin säilyneitä. Moderni raskas rakentaminen on tuhonnut osan alueen kerrostumista, mutta paljon on vielä oletettavasti jäljellä. Linnoituskaupungin asemakaava on suojeltu jo vuonna 1969. Alueella on myös paljon vanhaa puurakennuskantaa 1700-luvun lopulta alkaen, joka on nykyisin kaava-suojelun piirissä (ks. liite 6). Vanhan puutaloasutuksen ja maanalaisten kulttuurikerrosten suojelu tukevat toinen toisiaan, ja onkin oletettavaa, että Haminaassa suuri osa maahan kätkeytyneistä 1600-luvusta konkreettisesti kertovista esineistä ja rakenteista tulee säilymään tulevaisuudessakin.

## 11. Yhteenveto

- Alueen vanhin rakennus on Vehkalahden keskiaikainen kirkko. Kirkkojärven ympäristön asutuksella on keskiaikainen pohja, ja ainakin kaupungin sataman alueella Hietakylässä on ollut asutusta jo keskiajalla. Todennäköisesti myös muualla 1600-luvun Vehkalahden kaupungin alueella on saattanut olla keskiaikaista asutusta.
- 1600-luvun Vehkalahti suunniteltiin ruutuasemakaavaan. Vehkalahden kaupungista ei kuitenkaan ole olemassa yhtäkään kaupunkimittauskarttaa, joten sen asemakaavan lopullinen muoto, laajuus ja rakennettu kaupunkialue jäävät arvoitukseksi. Raportissa esitetyt mallinnokset ovat vain apuvälineitä 1600-luvun kaupunkialueen hahmottamiseksi olemassa olevan aineiston pohjalta.

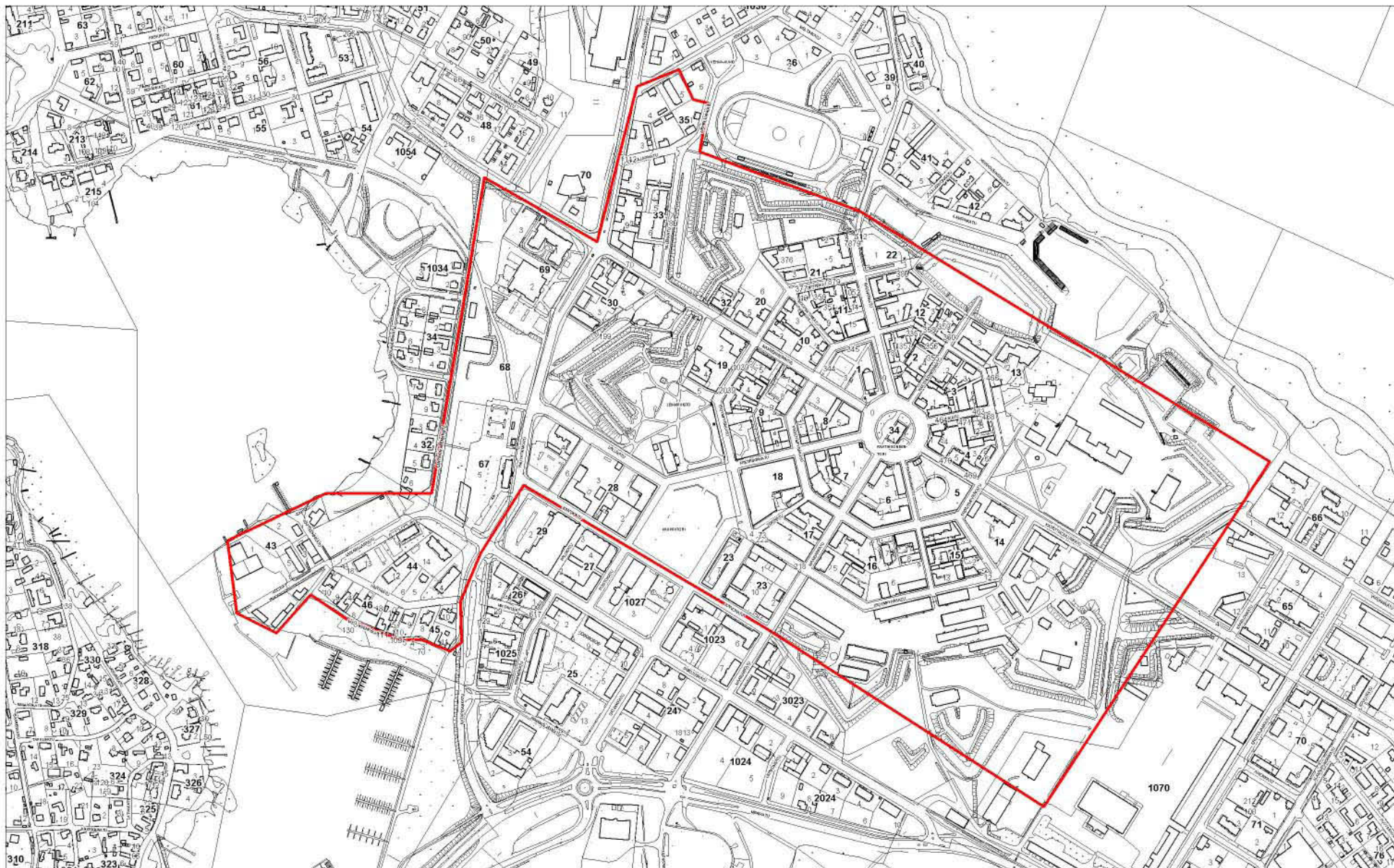
- Haminan linnoituskaupunkia alettiin rakentaa vuonna 1722 aiemman 1600-luvun Vehkalahden kaupungin paikalle.
- Vehkalahden ruutuasemakaavan ja Haminan linnoituskaupunkien asemakaavojen välillä on osittainen jatkumo.
- Tietojen vähäisyys 1600-luvun Vehkalahden kaupungista sekä Haminan linnoitus- ja varuskuntahistoria asettavat epävarmuustekijöitä inventoinnin tuloksille.
- Inventoinnissa määriteltyjen 1. ja 2. luokan alueilla tehtävistä maaperään kaivoavista rakennustöistä on ilmoitettava etukäteen Museoviraston rakennushistorian osastoon. Sama pätee myös isoavihaa vanhemman kaupunkialueen katualueilla tehtäviin kaivutöihin.

Alkuperäistä raporttia liitteineen ja valokuvineen säilytetään Museoviraston rakennushistorian osaston arkistossa Helsingissä.

Helsingissä 17.12. 2003

*Teemu Mökkönen*





Kantakartta © Haminan kaupungin mittaus toimi

**HAMINA**  
Inventointialueen rajaus  
mk 1: 7500

— = tutkimusalueen raja





Kantakartta © Haminan kaupungin mittausoimi

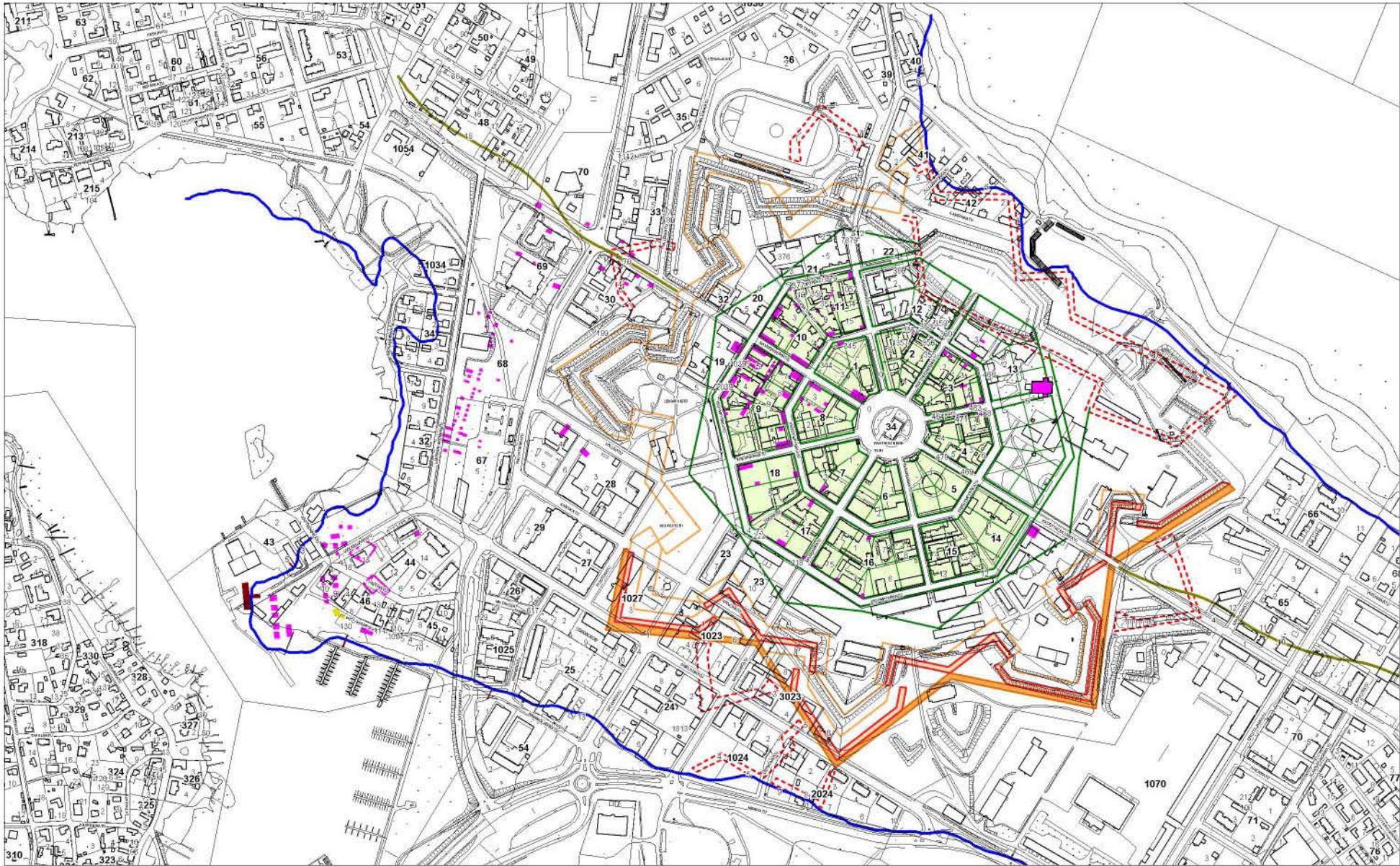
**VEHKALAHTI****Mallinnos 1600-luvun asemakaavasta**

mk 1: 7500

Museovirasto/RHO/T.Mökkönen 2003







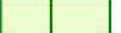





Kantakartta © Haminan kaupungin mittausoimi

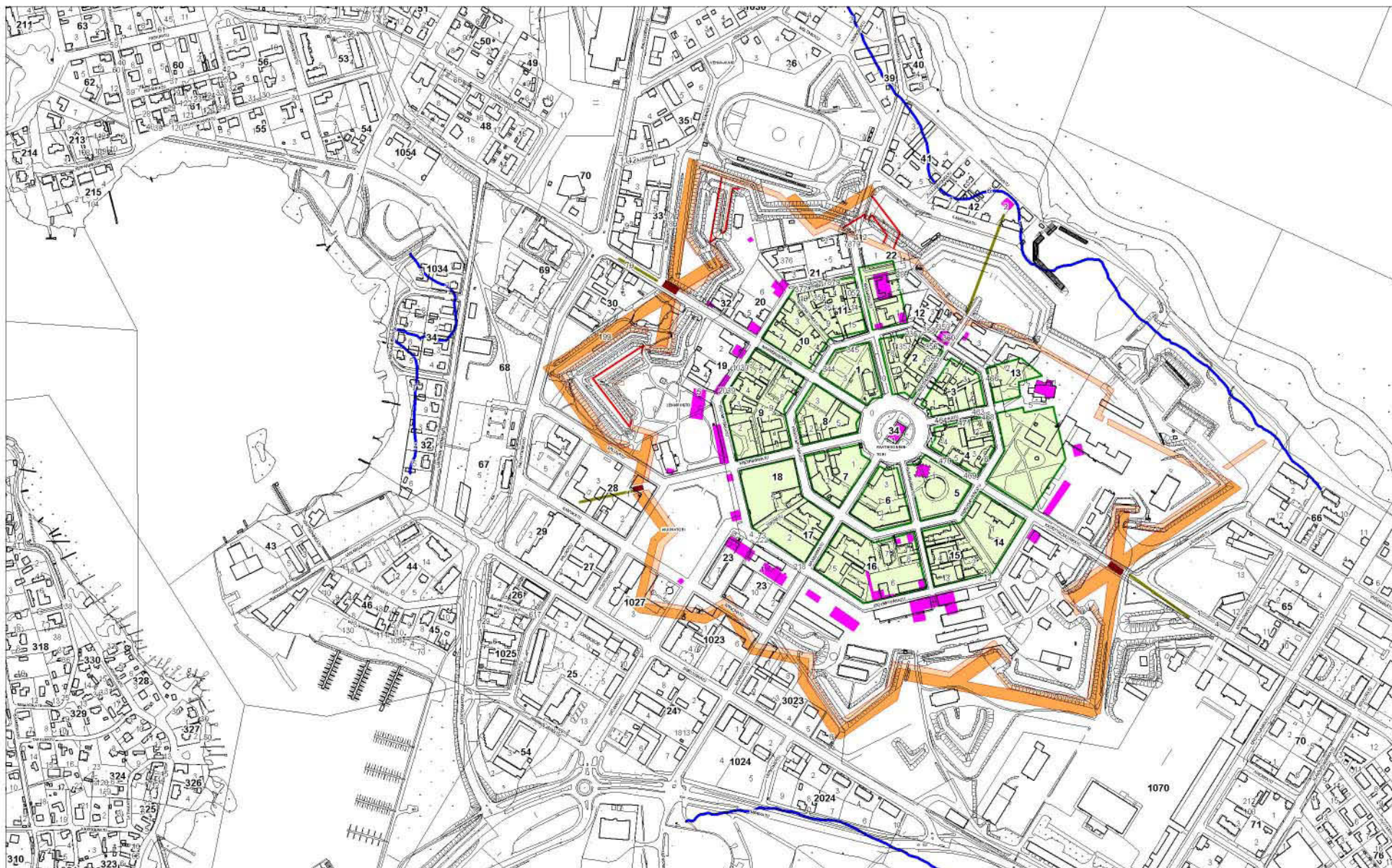
**HAMINA****Ammondin kartta syyskuun lopulta vuodelta 1723**

mk 1: 7500

Museovirasto/RHO/T.Mökkönen 2003

	= rakennukset		= rantaviiva
	= korttelit ja tontit		= toteutuneet puolustusvarustukset
	= laiturit		= suunnitelma puolustusvarustuksista









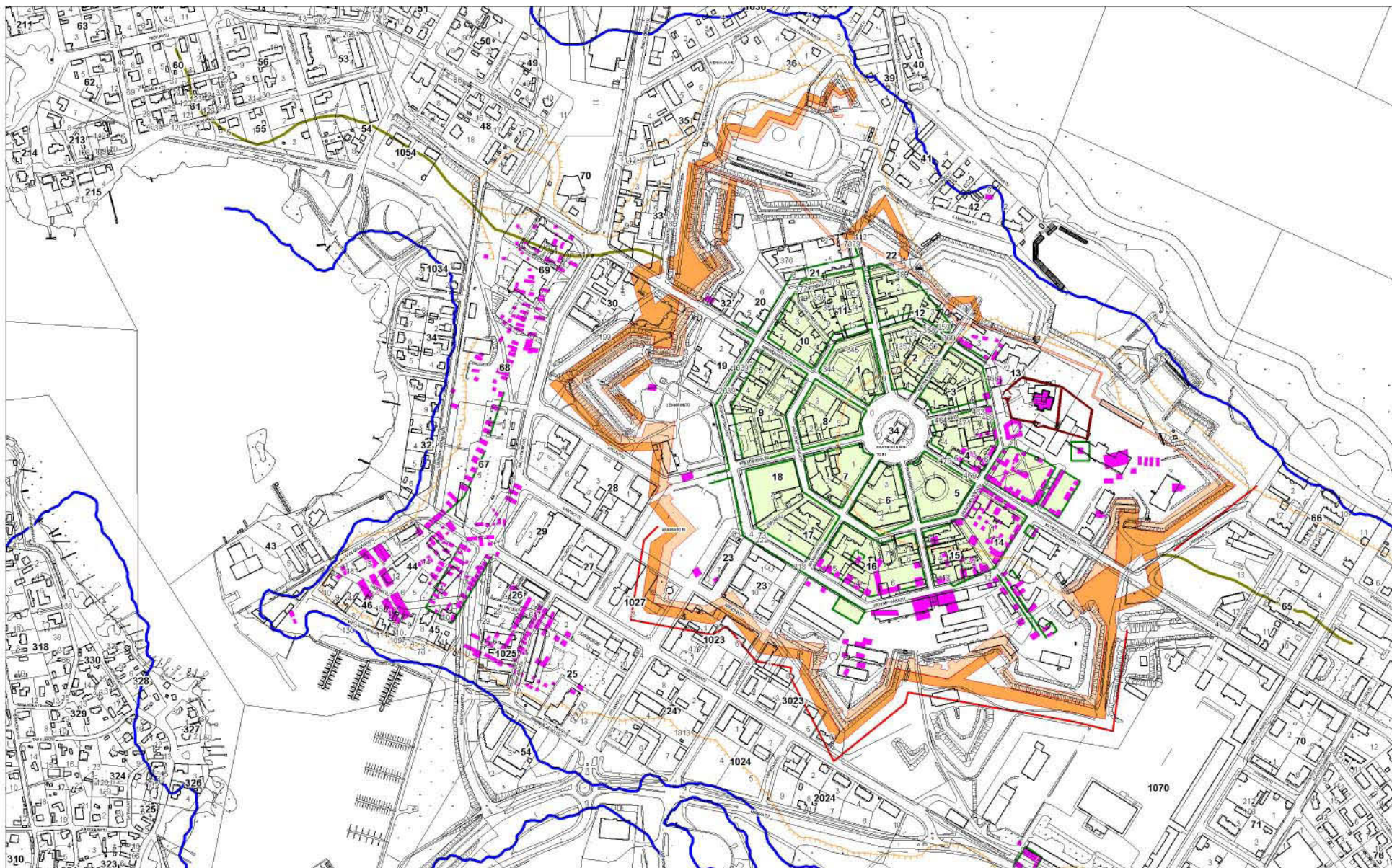
Kantakartta © Haminan kaupungin mittausoimi

**HAMINA**  
 Blaesinghin kartta syyskuun lopulta vuodelta 1741  
 mk 1: 7500

Museovirasto/RHO/T.Mökkönen 2003

- |   |                       |   |                                    |
|---|-----------------------|---|------------------------------------|
|  | = rakennukset         |  | = rantaviiva                       |
|  | = korttelit ja tontit |  | = toteutuneet puolustusvarustukset |

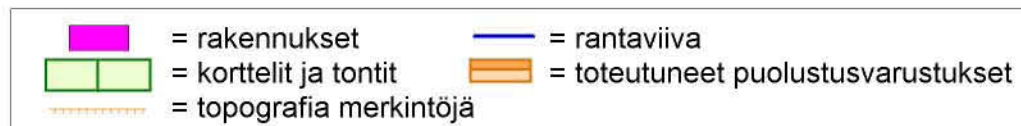




Kantakartta © Haminan kaupungin mittaustoimi

**HAMINA**  
**Venäläinen kartta vuodelta 1743**  
 mk 1: 7500

Museovirasto/RHO/T.Mökkönen 2003



Vuosi	Otsikko	Nimi	Selite	Viite	Originaali	Huom.
1649	Wekelax Stadh Arbetadt den 4. Och 5. Junij Anno 1649	Erich Nilsson Aspegren	Vehkalahden kaupungin maastomittauksen päälle tehty asemakaavasuunnitelma. Kirkko kuvattuna.	Kostet 1995:123, Kartta 82; Kivinen 1965:kuva 3; Pitkänen & Mannermaa 1977; Nordstreng & Halila 1974:35.	Utländska kartor, Stads- och fästningsplan er. Finland. Fredrikshamn . Krigsarkivet (KrA), Stockholm; kopio Kansallismus eo sign. 54.1/87 (RHO.	<b>Kuva 3, Liite 3.1</b>
1649 (?)		Erich Nilsson Aspegren (?)	Toinen asemakaava suunnitelma, korttelit, keskiaikainen kirkko ja katujen nimet esitettyinä. Samalla pohjalla ei ole maastomittausta. Kirkon ympäristön korttelirakenne ja kirkon suhde asemakaavan ruudukkoon poikkeaa edellisestä.	Korhonen 1989:41.	KrA	<b>Kuva 4</b>
1720- luku	Situations Charta öfwer Staden Fredrichsha mn med dess...		Haminan sijaintikartta, bastionit ja korttelit esitettyinä.	Hamina. Kaupunki ja linnoitus (esite); Nordstreng & Halila 1974:121	KrA; Kopiot: Haminan kaupungin kuva-arkisto; Kansallismus eo sign. 54.1/108-110 (RHO.	Kartasta olemassa kolme miltei samanlaista versiota
1720- luku	Dessein till Fredrichsha mns Fästnings förbättring och tillbyggnad, Med Dess Belägenhet och Inlopp		Haminan linnoitussuunnitelma, jossa täydelliset varustukset esitettyinä	Nordstreng & Halila 1974:124; Korhonen 1989:52;	KrA; Kopiot: Haminan kaupungin kuva-arkisto; Kansallismus eo sign. 54.1/118 (RHO .99617.)	<b>Kuva 13.</b>
1720- luvun alku	Fredricksha mn		Haminan kaupunki ja linnoitussuunnitelma	Kaskinen & Kauppi 1992: kuva 5	KrA	Lähes identtinen seuraavan kartan kanssa, <b>Kuva 14.</b>



Vuosi	Otsikko	Nimi	Selite	Viite	Originaali	Huom.
1720-luku	Fredrichshamn		Haminan kaupunki ja linnoitusuunnitelma	Lilius 1985: kuva 15	KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/116 (RHO. 99617.)	Kolme lähes identtistä karttaa Kansallismuseo sign. 54.1/115-117
1720-luku			Linnoituspiirros neljännen uuden parakin rakentamiseksi	Nordstreng & Halila 1974:129	Haminan kaupungin kuva-arkisto	
1722	Charta öfwer Staden och Fästningen Weckelax med des Situation och Innlopp efter Höga Ordres afmätit jämt af Amiralitetet utpeglad uti November och December Månader ai 1722		Laajempi maantieteellinen esitys, tiet, vallitukset ja korttelijako esitettyinä		KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/89 (RHO. 99617.)	<b>Kuva 6.</b>
1722	Special Hydrographisk Charta öfwer Friedrichshamnns Satds Hamn och Redd aftagen plichtat och pcylat Åhr 1722 af Nils Strömerna (?)	Nils Strömerna (?)	Laajempi maantieteellinen esitys, kaupunki esitetty kaavamaisena		KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/91 (RHO. 99617.)	
1722	Hydrographisk Charta öfwer Hamnen Leden och Riddden utan för Staden Weckelax...	Nils Ström	Laajempi maantieteellinen esitys, kaupunki esitetty kaavamaisena, vallitukset eivät esitä olemassa olevaa tilannetta!		KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/92 (RHO. 99617.)	

Vuosi	Otsikko	Nimi	Selite	Viite	Originaali	Huom.
1722	Relations Charta öfwer förrättadt arbete nyd Weckelax... 1722	Gustav Ammond	Linnoitusuunnitelma, myös linnoituksen ulkopuolista rakennuskantaa esitettynä	Kivinen 1965:Kuva 4; Kauppi <i>et al.</i> 1988	Ruotsin sota-arkisto (KrA, Stockholm); kansallismuseo sign. 54.1/99 (RHO. 99617.)	<b>Kuva 5.</b>
1723	Relations Charta öfwer... Relations Charta öfwer förrätta arbete ini Fridrichshamn från Majj månad till September månad slut 1723...	G. Ammond	Linnoituslaitteet, korttelitonttijakoineen, alueen rakennuskanta ja Savilahden rannan rakennukset. Ensimmäinen kuvaus Haminan alueen rakennuskannasta.	Korhonen 1989:53;	KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/93 (RHO. 99617.)	<b>Kuva 7, Liite 3.2</b>
1725	Friedrichshamn A.s	Henrik Richenberg	Laajempi kuvaus. Kaupunkialueesta vain kirkko ja joitakin rakennuksia esitettynä. Mukana myös pellot ja pappila.	Rosén 1936:61	KA MHA G17/3	<b>Kuva 8.</b>
1725/1748	Plan af Friedrichshamn som utvisar huruvida den var bebyggd i november månad 1725	Ammond	Korttelialueen asemakaava, rakennustilanne marraskuulta 1725, kaikki rakennukset esitettynä.		Pietarin Tiedeakatemiian Kirjasto:COBR,35...n:o711	<b>Kuva 9.</b>
1726	Situations Charta öfwer Staden Friedrichshamn med des Defebtions Wärct Hamn och Inlopp Anno 1726 de 16 Decemb.		Laajempi maantieteellinen kartta, Linnoituslaitteet, korttelijako ja osa rakennuksista merkittynä		KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/95 (RHO. 99617.)	<b>Kuva 12.</b>



Vuosi	Otsikko	Nimi	Selite	Viite	Originaali	Huom.
1726	Charta och Relation öfwer Fortifications Arbetet ütj Friedrichshamn för Åhren 1722, 1723, 1724, 1725 och 1726	Glansenstierna	Linnoituslaitteet, julkiset rakennukset ja korttelijako	Kaskinen & Kauppi 1992:kuva 7;	KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/90 (RHO. 99617.)	<b>Kuva 11.</b>
1727	Rijtning och Relation öfwer fästnings arbetet ütj Friedrichshamn... 1727	G. Ammondt	Linnoituslaitteet, korttelit ja julkiset rakennukset		KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/97 (RHO. 99617.)	
1730	Plan af Fästningen Friedrichshamn till Statsförslag anno 1730	G. Ammondt	Linnoituskaupungin kaavaehdotus		KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/100 (RHO. 99617.)	<b>Kuva 15.</b>
1731	Carta och Summariskt Förslag på Fästnings Byggnaden och förefallande Reparationer i Friedrichshamn för år 1732	G. Ammondt	Linnoituslaitteet, korttelit, julkiset rakennukset ja kaupunkiin johtavat tiet		KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/101 (RHO. 99617.)	<b>Kuva 16.</b>
1732	Charta och Summariskt Förslag på Fästnings Byggnaden och förefallande Reparationer i Friedrichshamn för år 1733	G. Ammondt	Linnoituslaitteet, korttelit, julkiset rakennukset ja kaupunkiin johtavat tiet	Pitkänen & Mannermaa 1977.	KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/102 (RHO. 99617.)	<b>Kuva 17.</b>

Vuosi	Otsikko	Nimi	Selite	Viite	Originaali	Huom.
1737	Rijtning och Relation öfwer det Förrättade Reparations Arbetet üthj Friedrichshamn för Åhr 1737		Linnoituslaitteet, korttelit, julkiset rakennukset ja kaupunkiin johtavat tiet		KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/103 (RHO. 99617.)	
1730-1738			Vallitukset, korttelijako ja rakennuksia		KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/112 (RHO. 99617.)	Lähes vastaava ilman kortteliojakoa ja ajoitusta Kansallismuseo sign. 54.1/113
1730-1738	Situations Carta öfwer Staden Friedrichshamn med des nya Projecterade Defensions och inlopp.		Laajempi karttaesitys, vallitukset, korttelijako ja rakennuksia		KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/111 (RHO. 99617.)	
1738-1740	Fredrickshamns Fästnings relations rijtning Anno 1738, 1739 och 1740		Linnoituspiirustus	Nordstreng & Halila 1974:248; Kauppi <i>et al.</i> 1988.	KrA; Kopio Haminan kaupungin kuva-arkisto; Kansallismuseo sign. 54.1/104 (RHO. 99617.)	
1730-luvun loppu			Linnoituslaitteet, korttelijako, julkiset rakennukset selityksineen Savilahden "Vanhakaupunki" asemakaavoineen mukana	Korhonen 1989:54	KrA	<b>Kuva 19.</b>
1741	Plan af Fredrichshamn Festung	Carl A. Blaesingh (?)	Kuvattuna vain vallitukset		KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/106 (RHO. 99617.)	
1741	Plan af Fredrichshamns Fastning, som det nü förtijden befinnes... 1741	Carl A. Blaesingh (?)	Linnoitusalueen korttelijako ja osa rakennuksista.	Nordensterng 1909a;	KrA; Kopio Kansallismuseo sign. 54.1/105 (RHO. 99617.)	<b>Kuva 18., Liite 3.3</b>

Vuosi	Otsikko	Nimi	Selite	Viite	Originaali	Huom.
1741-1742			Linnoituskaupunki esikaupunkineen	Korhonen 1989:14; Kansallismuseo sign 54.1/114	KrA	<b>Kuva 20.</b>
1742	-	Löwenhaupt	Vallitukset, korttelijako ja rakennuksia	Kaskinen & Kauppi: kuva 8; Kansallismuseo sign. 54.1/107	KrA	
1742	ЛОКОВСКИ Й: ФРИДРИХ СГАМЪ 1742 и 1742		Linnoituskartta	Kaskinen & Kauppi 1992: kuva 13; Laskowskii 1865 (Hgin yliopiston kirjasto; MV:RHOA) ; Nordensterng 1909b	MV/RHOA	<b>Kuva 21.</b>
1742	venäjää		Haminan valtausta kuvaava kartta. Linnoitus sekä sen sisä- että ulkopuoliset korttelialueet esitettynä.		Venäjän merivoimien arkisto, RGAVIA Fond 349 opis 41 delo 4842	
1742		V. Branke	Merikortti, laajempi esitys, kaupungista vain vallitukset esitettynä		Pietarin Tiedeakatemia Kirjasto:COB R.35.. n:o18	
1742	Charta öfwer Situationen Närmalt omkring Fredrichshamn såsom... den 22. Martii 1742		Laaja esitys, jossa mukana vallitukset, korttelialue myös "Vanhan kaupungin" osalta, julkiset ja sotilasarakennukset sekä ympäröivät kylät.		Venäjän valtiollisen sotahistorian arkiston Haminan kartat, Moskova (Rossiskij Gosudarstvennyj Voennostoritšeskij Arhiv, RGVIA) 349-41-4839; mikrofilmi MV:RHOA	
1742	venäjää		Laaja esitys, jossa mukana vallitukset, korttelit, julkiset- ja sotilasarakennukset.		RGVIA 349-41-4840 (Moskova); Mikrofilmi MV:RHOA	
1742	venäjää		Vuoden 1742 tasitelua kuvaava kartta. Julkiset rakennukset ja korttelit kuvattuna (myös "Vanha kaupunki")		RGVIA 349-41-4842 (Moskova); Mikrofilmi MV:RHOA	

Liite 4 (7/9)

Vuosi	Otsikko	Nimi	Selite	Viite	Originaali	Huom.
1743	venäjää		Linnoituksen sisäpuolen ja ulkopuolen kaikki rakennukset, linnoituslaitteet ja korttelijako esitettynä. Kartasta käy hyvin ilmi vuoden 1742 taisteluiden yhteydessä tuhoutunut alue.		RGVIA 349-41-4843 (Moskova); Mikrofilmi MV:RHOA	<b>Liite 3.4</b>
1745	venäjää		Linnoituslaitteet, korttelit ja kaikki rakennukset esitettynä (myös "Vanha kaupunki")		RGVIA 349-41-4848 (Moskova); Mikrofilmi MV:RHOA	
1740-luvun loppupuoli	venäjää		Linnoituslaitteet, korttelit (myös "Vanha kaupunki") ja sotilasarakennukset		RGVIA 349-41-4849 (Moskova); Mikrofilmi MV:RHOA	
1749	venäjää		Linnoituslaitteet, korttelit ja julkiset rakennukset esitettynä. "Vanha kaupunki" kadonnut.		RGVIA 349-41-4856 (Moskova); Mikrofilmi MV:RHOA	
1749	venäjää		Linnoituslaitteet, korttelit (myös "Vanha kaupunki"), tonttijako ja rakennuskanta esitettynä.		RGVIA 349-41-4859 (Moskova); Mikrofilmi MV:RHOA	
1750	venäjää		Linnoituslaitteet, korttelit, tonttijako ja rakennuskanta esitettynä. "Vanha kaupunki" kadonnut.		RGVIA 349-41-4860 (Moskova); Mikrofilmi MV:RHOA	
1751	venäjää		Linnoituslaitteet, korttelit, tonttijako ja rakennuskanta esitettynä.		RGVIA 349-41-4862 (Moskova); Mikrofilmi MV:RHOA	
1762	ЛОКОВСКИЙ: ФРИДРИХ СГАМЪ 1742 и 1762		Linnoituskartta	Laskovska 1865; Nordensterng 1909b		<b>Kuva 22.</b>
1768			Linnoituksen sisäpuolen kaikki tontit ja rakennukset merkittyinä		P 349 onuc 41 gelo 4884	

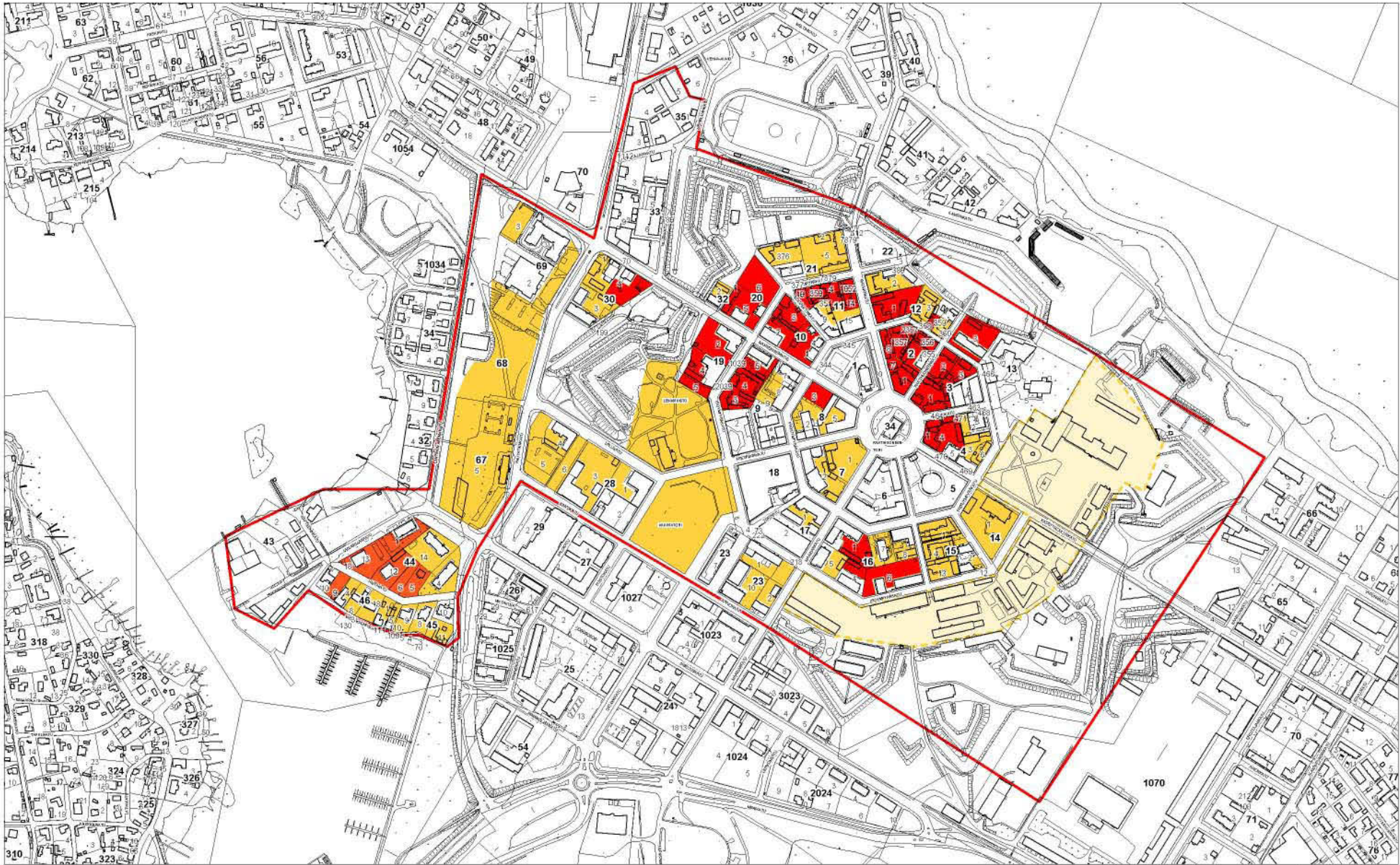
Liite 4 (8/9)

Vuosi	Otsikko	Nimi	Selite	Viite	Originaali	Huom.
1780	venäjää	insinööri enraali Mihail Mordvinov	Mordvinovin atlaksen kartta. Insinööriomennuskunnan piirustusten pohjalta koostettu perspektiivipiirros Haminan linnoituskaupungista idän suunnalta katsottuna.	Kaskinen 2003;		Yksityiskohdissa epäluotettavuutta. Esimerkiksi nykyinen Haminan kaupunginmuseo on rakennus puuttuu piirroksista.
1788			Sotilaskartta, laajempi esitys, vallitukset, korttelit, tiet ja lähiympäristö esitettyinä		Ruotsin sota- arkisto (Kra. Sveriges krig 17:127-128, 131)	Kolme toisistaan hieman poikkeavaa versiota
1789		insinööri omennuskun- ta	Venäjänkielinen linnoitusalueen asemakaava		Venäjän merivoimien arkisto (RGAVmf.F.3 L.op.29.D.97 3.L.4)	
1790	Geometrisk Charta öfver Fredricksha mnska Satds ) tompt planer som lijda under nämnde stads Magistrat Efter Hogwederbö rligt Förordnand e år 1790 af Gabriel Indrén	Gabriel Indrén (Indrenius)	Tonttikartta, tontit numeroitu ja omistajat lueteltuina	Nordstreng & Halila 1975:68		<b>Kuva 23.</b>
1790		insinööri omennuskun- ta	Venäjänkielinen asemakaava, jossa esitettyinä myös linnoituksen ulkopuolinen asutus		Venäjän merivoimien arkisto (RGAVmf.F.3 L.OP.23.D.97 4.L.10)	
1793- 1794		Insinööri v.lut. Traversay ?	Venäjänkielinen asemakaava, kaikkia rakennuksia ei merkittyinä. Vain hallinnolliset- ja sotilasarakennukset esitettyinä.		Venäjän merivoimien arkisto (RGAVmf.F.3 L.OP.23.D.97 6.L.34; RGAVmf.F.3 L.OP.23.D.97 6.L.35)	Kaksi miltei identtistä karttaa

Liite 4 (9/9)

Vuosi	Otsikko	Nimi	Selite	Viite	Originaali	Huom.
1793-1794			Venäjänkielinen merikortti, jossa kaupungin vallitukset ja korttelit esitettyinä		Venäjän merivoimien arkisto (RGAVmf.F.3 L.OP.23.D.97 6.L.33)	
1799	Plan af Krets och Stapelstaden Fredrikshamn med förstäder uppgjort 1799 för Viborgs guvernementsatlas i F. St.		Asemakaavakartta ja kaupungin ympäristön asutus	Nordenstreng 1909a; 1909b.		
1799			Viipurin kuvernementin atlas. Asemakaava, muurien sisälle jäävä kaupunkialue kortteleineen ja taloineen	Lilius 1985: kuva 16; Nordstreng & Halila 1975:45, 180	Haminan kaupungin kuva-arkisto; Valtionarkisto, Helsinki.	Lilius ajoittaa ko. Viipurin kuvernementin atlaskseen sisältyvän kartan vuoteen 1794 (Lilius 1985:50), <b>Kuva 24.</b>





Kantakartta © Haminan kaupungin mittausoimi

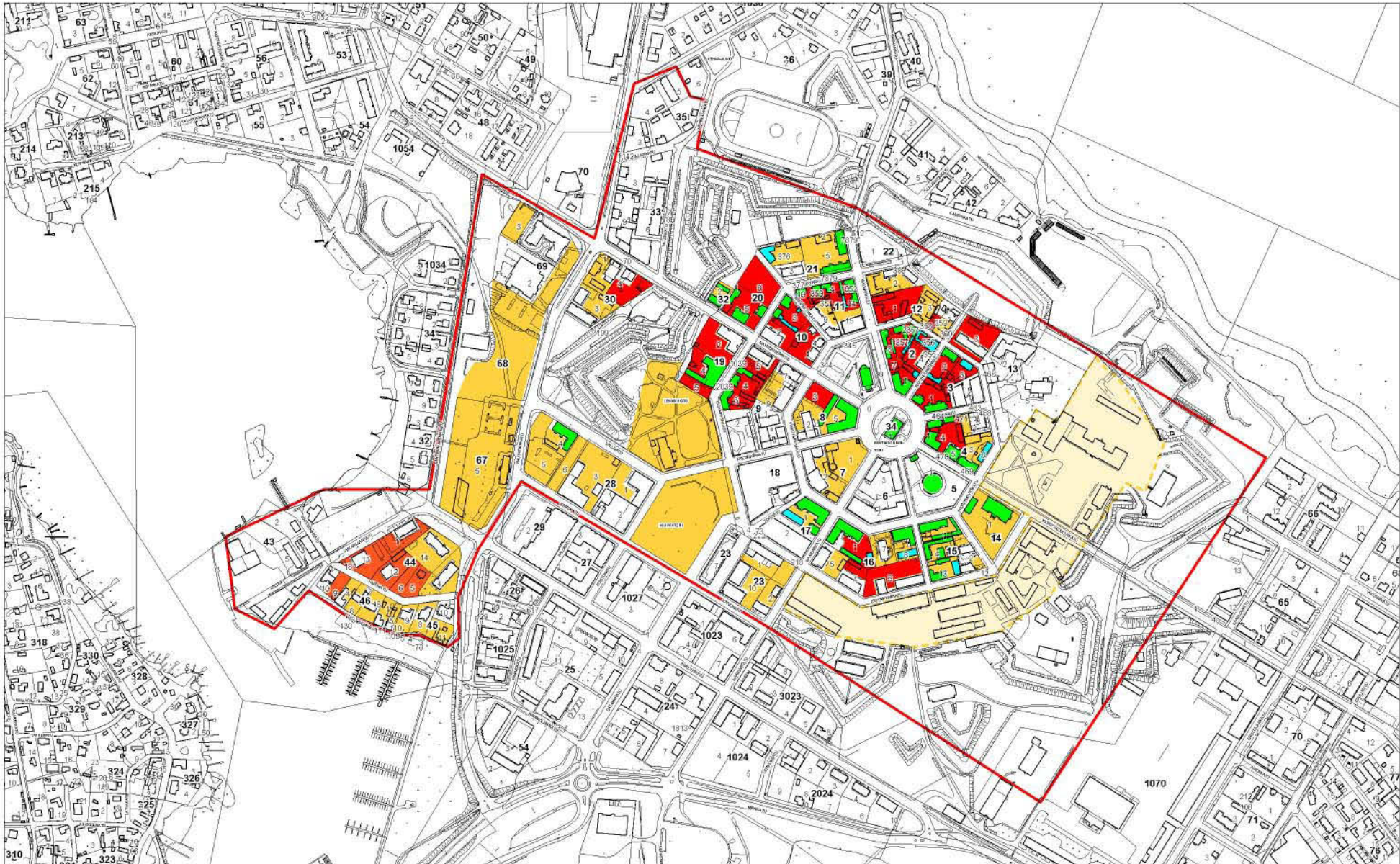
**HAMINA****Tutkimuksellisesti ja suojellisesti mielenkiintoiset alueet**

mk 1: 7500

Museovirasto/RHO/T.Mökkönen 2003

- |   |  |   |                       |
|---|--|---|-----------------------|
|  | = 1. luokka  |  | = tutkimusalueen raja |
|  | = 2. luokka  |   |                       |
|  | = varuskunnan tutkimuksellisesti mielenkiintoinen alue |   |                       |





Kantakartta © Haminan kaupungin mittaustoimi

**HAMINA**

**Tutkimuksellisesti ja suojellisesti mielenkiintoiset alueet  
sekä asemakaavassa suojellut rakennukset**

mk 1: 7500

Museovirasto/RHO/T.Mökkönen 2003

<span style="display: inline-block; width: 15px; height: 15px; background-color: red; border: 1px solid black;"></span>	= 1. luokka	<span style="display: inline-block; width: 15px; border-bottom: 2px solid red;"></span>	= tutkimusalueen raja
<span style="display: inline-block; width: 15px; height: 15px; background-color: yellow; border: 1px solid black;"></span>	= 2. luokka	<span style="display: inline-block; width: 15px; height: 15px; background-color: green; border: 1px solid black;"></span>	= sr-1
<span style="display: inline-block; width: 15px; height: 15px; background-color: lightyellow; border: 1px dashed black;"></span>	= varuskunnan tutkimuksellisesti mielenkiintoinen alue	<span style="display: inline-block; width: 15px; height: 15px; background-color: cyan; border: 1px solid black;"></span>	= sr-2
			= Suojelumerkinntät





**HAMINA**  
**Kaupungin ylläpitämä vesi- viemärijohtoverkosto**

mk 1: 7500

Museovirasto/RHO/T.Mökkönen 2003

Kantakartta © Haminan kaupungin mittastoimi  
Vesi- ja viemärijohtokartta © Haminan kaupungin  
mittastoimi

# Vehkalahti – Veckelax, Hamina – Fredrikshamn

## Kaupunkiarkeologinen inventointi

Liite 8

Teemu Mökkönen 2003

### Kohdetiedot

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100020001	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0002	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Raatihuoneenkatu 2 tai Rauhankatu 1A		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kaksi yksikerroksista puista asuinrakennusta ja puisia piharakennuksia	1841, 1844, 1982	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/betoni/tiili	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta 1600-luvulla tontti on kuitenkin sijainnut aivan torin pohjoispuolella, ja keskeisen sijaintista takia alue on saattanut kuitenkin olla rakennettua aluetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet tontin nurmella ja hiekalla olevalla piha-alueella sekä osittain rakennusten alla.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100020004	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0002	0004

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Raatihuoneenkatu 4		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
2-kerroksinen valkotiilinen kerrostalo ja autokatos		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta mutta viereisillä tonteilla on ollut rakennuksia. 1600-luvulla tontti on kuitenkin sijainnut aivan torin pohjoispuolella. Keskeisen sijaintista takia alue on saattanut kuitenkin olla rakennettua aluetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet tontin piha-alueella.



<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100020007	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0002	0007

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Rauhankatu 1 B		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen puutalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/betoni	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

**Kohdekuvaus**  
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta 1600-luvulla tontti on kuitenkin sijainnut aivan torin pohjoispuolella, ja keskeisen sijaintista takia alue on saattanut kuitenkin olla rakennettua aluetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet tontin nurmella olevalla piha-alueella sekä osittain rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100020008	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0002	0008

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Rauhankatu 3 tai Pikkuymyräkatu 13 A		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kaksi 1-kerroksista puista asuinrakennusta ja hirsinen piharakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

**Kohdekuvaus**  
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta 1600-luvulla tontti on kuitenkin sijainnut aivan torin pohjoispuolella, ja keskeisen sijaintista takia alue on saattanut kuitenkin olla rakennettua aluetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet tontin kivetyllä piha-alueella sekä osittain rakennusten alla.



<b>Kiinteistötunnus</b>		<b>Kunta</b>	
07500100020356		HAMINA (Fredrikshamn)	
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0002	0356

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuymyräkatu 15		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kaksi 1-kerroksista puurakennusta ja puinen piharakennus	1800-luku	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi(betoni)	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä yksi rakennus. 1600-luvulla tontti on kuitenkin sijainnut aivan torin pohjoispuolella, ja keskeisen sijaintista takia alue on todennäköisesti ollut rakennettua aluetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet tontin kivetyllä piha-alueella sekä osittain rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>		<b>Kunta</b>	
07500100021357		HAMINA (Fredrikshamn)	
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0002	1357

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuymyräkatu 13 B		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen puinen asuinrakennus ja puinen ulkorakennus	1826/1849/1899	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta 1600-luvulla tontti on kuitenkin sijainnut aivan torin pohjoispuolella, ja keskeisen sijaintista takia alue on saattanut kuitenkin olla rakennettua aluetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet tontin nurmella olevalla piha-alueella sekä osittain rakennusten alla.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100022357	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0002	2357

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuympyräkatu 13 C		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen puinen asuinrakennus ja puinen ulkorakennus	1800-luku	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä yksi rakennus. 1600-luvulla tontti on kuitenkin sijainnut aivan torin pohjoispuolella, ja keskeisen sijaintista takia alue on todennäköisesti ollut rakennettua aluetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet tontin kivetyllä piha-alueella sekä osittain rakennusten alla.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100030001	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0003	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Raatihuoneenkatu 1 tai Kirkkokatu 2		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kolme 1-kerroksista puista asuinrakennusta ja kolme puista piharakennusta	1800-luku	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta. 1600-luvulla tontti on kuitenkin sijainnut aivan torin pohjoispuolella, ja keskeisen sijaintista takia alue on saattanut kuitenkin olla rakennettua aluetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet tontin nurmella ja hiekalla olevalla piha-alueella sekä osittain rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100030002	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0003	0002

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuympyräkatu 17		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Pikkuympyräkadun varressa 1-kerroksinen puinen asuinrakennus, itäreunalla 1-kerroksinen puinen asuinrakennus ja eteläreunassa puinen ulkorakennus	1800-luku	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä kaksi rakennusta. Alue on ollut todennäköisesti rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet tontin nurmella ja hiekalla olevalla piha-alueella sekä osittain rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100030003	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0003	0003

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuympyräkatu 19		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Pohjois- ja länsireunoilla puiset 1-kerroksiset asuinrakennukset, itäreunalla puinen talousrakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä yksi rakennus. Alue on ollut todennäköisesti rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneet tontin nurmella olevalla piha-alueella sekä osittain rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100040002	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0004	0002

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Kirkkokatu 3		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
2-kerroksinen valkotiilinen kerrostalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä yksi rakennus. Alue on ollut todennäköisesti rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat saattaneet säilyä pääosin asfaltoidulla pihaalueella.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100040003	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0004	0003

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuympyräkatu 25		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kadettikoulunkadun reunalla 1-kerroksinen puurakennus ja tontin pohjoisreunalla 1-kerroksinen puurakennus ja peltinen varastohalli	1841	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi, betoni	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella torin itäreunalla. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta, mutta keskeisen sijaintista takia alue on saattanut kuitenkin olla rakennettua aluetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä asfaltoidulla piha-alueella ja mahdollisesti osittain myös rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100040004	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0004	0004

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Kirkkokatu 1 tai Kadettikoulunkatu 2 A tai Raatihuoneentori 16		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kolme 1-kerroksista puurakennusta, tontin itäosassa peltinen varastohalli	1840-luku	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	rapattu luonnonkivi	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella torin itäreunalla. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta, mutta keskeisen sijaintista takia alue on saattanut kuitenkin olla rakennettua aluetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä asfaltoidulla piha-alueella (ei sadevesiviemärintiä) ja mahdollisesti osittain myös rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100040006	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0004	0006

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuympyräkatu 25		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen puinen asuinrakennus	1840	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/betoni	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella torin itäreunalla. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta, mutta alue on saattanut kuitenkin olla rakennettua aluetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat saattaneet osittain säilyä.



□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100070001	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0007	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Fredrikinkatu 2	125374: 25-27	2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Tontin luonaisreunassa kaksi 1-kerroksista puista asuinrakennusta ja puinen varastorakennus, Fredrikinkadun puolella Haminan vanhimman kivitalon perusta	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella - Vehkalahden torialueella. Alue on otettu rakennuskäyttöön vuosien 1723 ja 1725 välisenä aikana. Tontin Fredrikinkadun puolella on Haminan vanhimman kivirakennuksen kivijalka ja Maariankadun puolella myös vanhoja kivijalkoja. Tontin raatihuoneen torin puoleinen osa on puistona. Eteläosassa on hiekkapintainen parkkipaikka. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä, vaikkakin alueen rakennuskäyttö alkaa oletettavasti vasta 1720-luvulla.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100070002	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0007	0002

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Fredrikinkatu 4 tai Pikkuymyräkatu 5 tai Maariankatu 3		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Fredrikinkadun reunalla 1-kerroksinen puurakennus, Fredrikinkadun ja Pikkuymyräkadun kulmassa 3-kerroksinen kerrostalo, Pikkuymyräkadulla 2-kerroksinen kivirakennus (Haminan seurahuone), tontin pohjoisreunassa 2-kerroksinen tiilirakennus	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella - Vehkalahden torialueella. Alue on otettu rakennuskäyttöön vuosien 1723 ja 1725 välisenä aikana. Tontin piha-alueen kerrostumat saattavat olla osittain säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100080002	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0008	0002

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Fredrikinkatu 3 tai Pikkuympyräkatu 7		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
3-kerroksinen valkotiilinen kerrostalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueella silloisen torialueen länsireunalla - mahdollisesti osin torialueella ja osin korttelien puolella. Alue on mahdollisesti otettu rakennuskäyttöön kokonaisuudessaan vasta Haminaa perustettaessa 1720-luvun alussa. Tontin osin asfaltoidun ja osin nurmella olevan piha-alueen kerrostumat ovat mahdollisesti osittain säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100080003	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0008	0003

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
	125374: 28-31	1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
		<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueella silloisen torialueen länsireunalla - mahdollisesti osin torialueella ja osin korttelien puolella. Alue on mahdollisesti otettu rakennuskäyttöön kokonaisuudessaan vasta Haminaa perustettaessa 1720-luvun alussa. Tontin osin asfaltoidun ja osin nurmella olevan piha-alueen kerrostumat ovat mahdollisesti osittain säilyneitä. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä ainakin kaksi rakennusta. Tontin rakennuskäyttö on saattanut alkaa jo ennen Haminan kaupungin perustamista tai heti sen jälkeen. Nykyisin tontti on tyhjillään ja luonnontilassa. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100080005	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0008	0005

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Fredrkinkatu 1 tai Raatihuoneentori 8		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kadun reunalla 1,5-kerroksinen puurakennus, tontin länsireunassa 2-kerroksinen tiilinen asuinrakennus	1800-luvun loppu	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueella silloisella torialueella, likimain silloisen raatihuoneen eteläpuolella. Alue on otettu todennäköisesti rakennuskäyttöön vasta vuoden 1725 jälkeen. Tontin kivetyn sisäpihan alueella saatta olla vielä vähäisiä säilyneitä kerrostumia.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100090003	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0009	0003

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Isoympyräkatu 19	125374: 35-37	1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Isoympyräkadun reunassa 1-kerroksinen puinen asuin-/liikerakennus, pihalla puisia varastorakennuksia ja puinen asuinrakennus	1800-luku	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on ollut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin rakennetulla kaupunkialueella silloin torin länsipuolisessa korttelissa. Vuoden 1723 kartassa paikalla on sijainnut noin neljä rakennusta. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä hiekkapäällysteisellä pihalla ja osin myös rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100090004	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0009	0004

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Isoympyräkatu 21		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Isoympyräkadun reunassa kaksi 1-kerroksista puista asuin-/liikerakennusta, pihalla puisia varasto-/piharakennuksia	1800-luku	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/betoni	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on ollut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin rakennetulla kaupunkialueella silloin torin länsipuolisessa korttelissa. Vuoden 1723 kartassa paikalla on sijainnut neljä rakennusta. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä nurmi/sepelipäällysteisellä pihalla ja osin myös rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100090005	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0009	0005

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Mannerheimintie 8		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
2-kerroksinen keltatiilinen kerrostalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on ollut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin rakennetulla kaupunkialueella silloin torin länsipuolisessa korttelissa. Vuoden 1723 kartassa paikalla on sijainnut noin seitsemän rakennusta. Tontin kerrostumat ovat tuhoutuneet Mannerheimintien reunasta nykyistä rakennusta rakennettaessa, mutta tontin nurmella olevan piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä. Tutkija Ilkka Kaskiselta saamiensa tietojen mukaan nykyisen talon alla on säilyneenä vanha holvattu kellari.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100090007	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0009	0007

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Mannerheimintie 6	125374: 32-34	2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
2-kerroksinen valkotiilinen kerrostalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on ollut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin rakennetulla kaupunkialueella silloin torin länsipuolisessa korttelissa. Pikkuympyräkadun puoleiset kerrostumat ovat tuhoutuneet nykyisiä rakenuksi rakenettaessa, mutta piha-alueen kerostumat ovat oletettavasti ainakin osittain säilyneitä varsinkin tontin länsireunassa.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100090008	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0009	0008

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuympyräkatu 16	125374: 32-34	2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
2-kerroksinen valkotiilinen kerrostalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on ollut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin rakennetulla kaupunkialueella silloin torin länsipuolisessa korttelissa. Pikkuympyräkadun puoleiset kerrostumat ovat tuhoutuneet nykyisiä rakenuksi rakenettaessa, mutta piha-alueen kerostumat ovat oletettavasti ainakin osittain säilyneitä varsinkin tontin länsireunassa.



□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100090009	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0009	0009

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
		<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on ollut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin rakennetulla kaupunkialueella silloin torin länsipuolisessa korttelissa. Pikkuympyräkadun puoleiset kerrostumat ovat tuhoutuneet nykyisiä rakennuksiin rakennettaessa, mutta piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti ainakin osittain säilyneitä varsinkin tontin länsireunassa.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100100001	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0010	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuympyräkatu 18 tai Mannerheimintie 3		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
3-kerroksinen rapattu tiilitalo ja tiilinen autotalli	1900-luvun alku	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä yksi rakennus, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Vuoden 1723 rakennuksen paikalla Mannerheimintien varressa on nykyisinkin vanhan rakennuksen kivijalka. Tontin piha-alue on nurmella ja hiekalla. Piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100100002	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0010	0002

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Mannerheimintie 5		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
2-kerroksinen tiilinen kerrostalo ja autokatos		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä kaksi rakennusta, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Suurin osa nykyisen tontin kerrostumista on tuhoutunut kerrostaloa rakennettaessa, mutta tontin hiekalla ja nurmella olevan piha-alueen kerrostumat ovat olettavasti säilyneitä.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100100003	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0010	0003

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Isopyrökatu 27 tai Roopertinkatu 6		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kaksi 1-kerroksista puista asuinrakennusta ja tontin lounaislaidalla puisia piharakennuksia	1800-luku	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä kolme rakennusta, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä puutarhana olevalla piha-alueella ja ainakin osin myös rakennusten alla.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100100004	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0010	0004

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Roopertinkatu 2 B tai Pikkuympyräkatu 20		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Roopertinkadun puolella 1,5-kerroksinen puinen asuinrakennus ja Pikkuympyräkadun puolella 2-kerroksinen rapattu asuinrakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä yksi rakennus, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä nurmella olevalla piha-alueella.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100110004	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0011	0004

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Isoympyräkatu 31 B		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen puinen asuinrakennus ja kolme piharakennusta		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/tiili	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä kaksi rakennusta, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä hiekalla ja nurmella olevalla piha-alueella ja osin myös rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100110009	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0011	0009

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Roopertinkatu 1 tai Pikkuympyräkatu 22		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
2-kerroksinen kerrostalo ja 1-kerroksinen rivitalo sekä autokatos		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä kaksi rakennusta, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat saattavat olla osin säilyneitä asfaltoidulla piha-alueella ja autokatoksen alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100110010	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0011	0010

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Roopertinkatu 3		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen puinen asuinrakennus ja puinen piharakennus	1800-luku	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä yksi rakennus, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä sekä piha-alueella että rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100110014	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0011	0014

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Rauhankatu 4 B		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen puinen asuinrakennus ja puinen ulkorakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä rakennuksia. Vuoden 1723 kartassa rakennuskantaa on kuitenkin viereisillä tonteilla, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä pihalueella ja mahdollisesti osin myös rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100110015	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0011	0015

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Rauhankatu 4 A		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
2-kerroksinen tiilinen liikerakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä yksi rakennus, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Suurin osa tontin kerrostumista on tuhuotunut tiilistä liikerakennusta rakennettaessa, mutta tontin asfaltoidun pihan kerrostumat ovat mahdollisesti osittain säilyneitä.



<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100110350	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0011	0350

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Isoympyräkatu 31 A		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen puinen asuinrakennus ja puinen piharakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/tiili	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä rakennuksia. Vuoden 1723 kartassa rakennuskantaa on kuitenkin viereisillä tonteilla, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti hyvin säilyneitä pihalueella ja osin myös rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100111052	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0011	1052

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Isoympyräkatu 33		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kaksi 1-kerroksista puista asuinrakennusta		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä yksi rakennus, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100120001	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0012	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuympyräkatu 26		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kaksi 1-kerroksista puista asuinrakennusta ja puinen piharakennus	1800-luku	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Tontin alueelle ei ole merkittynä rakennuksia Haminan vanhimmassa rakennuskantaa esittävässä kartassa vuodelta 1723. Tontin alue on saattanut olla 1600-luvulla rakentamatonta aluetta. Tontin piha-alueen kerrostumat ovat kuitenkin oletettavasti hyvin säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100120002	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0012	0002

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Rauhankatu 7		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Rauhankadulla 1-kerroksinen puinen asuinrakennus (julkisivu rapattu), pohjoisosassa kaksi moderni 2-kerroksista pienkerrostalua ja eteläreunassa autokatos		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi, betoni	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Tontin alueelle ei ole merkittynä rakennuksia Haminan vanhimmassa rakennuskantaa esittävässä kartassa vuodelta 1723. Tontin alue on saattanut olla 1600-luvulla rakentamatonta aluetta. Tontin pohjoisreunan kerrostumat ovat modernin rakentamisen tuhoamia, mutta piha-alueen kerrostumat ovat kuitenkin oletettavasti ainakin osin säilyneitä.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100120003	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0012	0003

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuympyräkatu 28		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Pohjoisreunalla ja länsireunassa 1-kerroksiset puiset asuinrakennukset. Lisäksi puinen ulkorakennus.		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/betoni	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Tontin alueelle ei ole merkittynä rakennuksia Haminan vanhimmassa rakennuskantaa esittävässä kartassa vuodelta 1723. Vuoteen 1725 mennessä tontin alue otetaan kuitenkin rakennuskäyttöön. Tontin alue on saattanut olla 1600-luvulla rakentamatonta aluetta. Tontin piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100120358	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0012	0358

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuympyräkatu 28		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen puinen asuinrakennus	1830	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Tontin alueelle ei ole merkittynä rakennuksia Haminan vanhimmassa rakennuskantaa esittävässä kartassa vuodelta 1723. Tontin alue on saattanut olla 1600-luvulla rakentamatonta aluetta. Tontin kerrostumat ovat saattaneet säilyä osittain rakennuksen alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>		<b>Kunta</b>	
07500100120359		HAMINA (Fredrikshamn)	
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0012	0359

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuympyräkatu 30 A		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen puinen asuinrakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Tontin alueelle ei ole merkittynä rakennuksia Haminan vanhimmassa rakennuskantaa esittävässä kartassa vuodelta 1723. Tontin alue on saattanut olla 1600-luvulla rakentamatonta aluetta. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä nurmella olevalla piha-alueella ja mahdollisesti osittain myös rakennuksien alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>		<b>Kunta</b>	
07500100120360		HAMINA (Fredrikshamn)	
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0012	0360

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Raatihuoneenkatu 8		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen puinen asuinrakennus ja pieni puinen ulkorakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/tiili/betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Tontin alueelle ei ole merkittynä rakennuksia Haminan vanhimmassa rakennuskantaa esittävässä kartassa vuodelta 1723. Tontin alue on saattanut olla 1600-luvulla rakentamatonta aluetta. Tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä nurmella olevalla piha-alueella ja mahdollisesti osittain myös rakennuksien alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100130003	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0013	0003

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuynmpyräkatu 32		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
2-kerroksinen kerrostalo ja autokatos		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä kaksi rakennusta. Alue on ollut todennäköisesti rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Tontin hiekalla ja nurmella olevat piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100140001	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0014	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Kadettikoulunkatu 3		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Haminan upseerikerho, 1-kerroksinen punatiilirakennus	1863	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta, ja alue on mahdollisesti saattanut olla 1600-luvulla vielä rakentamattomana. Rakentaminen lakaa tontilla kartta-aineiston perusteella vuosien 1723 ja 1725 välisenä aikana. Tontin kerrostumat ovat todennäköisesti säilyneitä piha-alueella ja mahdollisesti osin myös rakennusten alla.



<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100150001	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0015	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuympyräkatu 4 tai Kasarminkatu 4		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Pikkuympyräkadulla 1,5-kerroksinen puinen asuinrakennus, Jääkärikadun reunalla 1-kerroksinen puurakennus ja pihalla puinen varastorakennus	1840-luku	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi, luonnonkivi/betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta, ja alue on oletettavasti ollut 1600-luvulla rakentamattomana. Tontin kerrostumat ovat kuitenkin ainakin osittain säilyneitä niin piha-alueella kuin piharakennusten allakin.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100150002	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0015	0002

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Isoympyräkatu 3		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kaksi 2-kerroksista punatiilistä pienkerrostaloa		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta, ja alue on mahdollisesti ollut 1600-luvulla rakentamattomana. Tontilla sijaitsevien kerrostalojen osin asfaltoidun ja osin nurmella olevan piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti osittain säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>		<b>Kunta</b>	
07500100150004		HAMINA (Fredrikshamn)	
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0015	0004

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Kasarminkatu 6		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kauppiaantalomuseo. Kadun puolella 1-kerroksinen puurakennus, pohjois- ja itäreunalla puisia talous- ja työtilarakennuksia, kaakkoisosassa 2-kerroksinen tiilirakennus ja eteläreunassa keskellä 1-kerroksinen puurakennus	1800-luku	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi, luonnonkivi/tiili, luonnonkivi/betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta, ja alue on oletettavasti ollut 1600-luvulla rakentamattomana. Tontin kerrostumat ovat kuitenkin ainakin osittain säilyneitä niin piha-alueella kuin piharakennusten allakin.

<b>Kiinteistötunnus</b>		<b>Kunta</b>	
07500100150013		HAMINA (Fredrikshamn)	
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0015	0013

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Isoympyräkatu 5 tai Kasarminkatu 8		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Isoympyräkadulla 1-kerroksinen puinen asuinrakennus, itäreunalla 1-kerroksinen punatiilinen rakennus ja pohjoisreunassa puinen varastorakennus	1800-luku, 1905	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi, luonnonkivi/betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta, ja alue on oletettavasti ollut 1600-luvulla rakentamattomana. Tontin kerrostumat ovat kuitenkin ainakin osittain säilyneitä niin piha-alueella kuin piharakennusten allakin.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100160001	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0016	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Maariankatu 6 tai Pikkuympyräkatu 8		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Pikkuympyräkadun reunalla 1-kerroksinen puurakennus, Maariankadun reunassa 3-kerroksinen kerrostalo, eteläreunassa ja kaakkoiskulmassa 1-kerroksiset puurakennukset		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi, betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä yksi rakennus. Tontin alue on oletettavasti ollut rakennuskäytössä jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat mahdollisesti säilyneitä sepele- ja nurmipäällysteisellä piha-alueella.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100160004	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0016	0004

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Isöympyräkatu 9		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
4-kerroksinen kerrostalo ja autokatos		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä kaksi rakennusta. Kyseessä olevan tontinkin alue on mahdollisesti saattanut olla rakennettuna jo 1600-luvulla. Tontin piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

<input type="checkbox"/>	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100160005	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0016	0005

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Maariankatu 8		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
3-kerroksinen valkotiilinen kerrostalo ja autokatos		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä yksi rakennus. Kyseessä olevan tontinkin alue on mahdollisesti saattanut olla rakennettuna jo 1600-luvulla. Tontin piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti osittain säilyneitä.

<input type="checkbox"/>	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100160006	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0016	0006

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Isopyrökatu 7		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kaksi 2-kerroksista rapattua tiilistä kerrostaloa		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta. Läheisellä tontilla on kuitenkin ollut rakennus jo vuonna 1723, ja kyseessä olevan tontinkin alue on mahdollisesti saattanut olla rakennettuna jo 1600-luvulla. Tontin piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100160007	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0016	0007

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuymyräkatu 6 B		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
2-kerroksinen moderni kivinen asuintalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta. Viereisellä tontilla on kuitenkin ollut rakennus jo vuonna 1723, ja kyseessä olevan tontinkin alue on mahdollisesti saattanut olla rakennettuna jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat saattaneet säilyä osittain osin nurmella olevalla ja osin laatoitetulla piha-alueella.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100160008	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0016	0008

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuymyräkatu 6		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Pikkuymyräkadun reunalla 1-kerroksinen rapattu rakennus (Aladinin talo), tontin eteläosassa 1-kerroksinen puinen asuinrakennus	1797, 1852	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta. Läheisellä tontilla on kuitenkin ollut rakennus jo vuonna 1723, ja kyseessä olevan tontinkin alue on mahdollisesti saattanut olla rakennettuna jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat saattaneet säilyä osittain osin piha-alueella ja osin rakennusten alla.



<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100170001	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0017	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Pikkuympyräkatu 10		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Pohjoisreunassa 1-kerroksinen puinen asuinrakennus (Apteekintalo), Torikadun reunalla 1-kerroksinen moderni puinen asuinrakennus ja Maariankadun puolelle 1-kerroksinen puinen asuinrakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi, betoni	<input checked="" type="checkbox"/>

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueella silloisen torin etelälaidalla. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä yksi rakennus. Tontin alueella on ollut mahdollisesti rakennuskantaa jo 1600-luvulla. Tontin kerrostumat ovat saattaneet osittain säilyä piha-alueella.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100190002	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0019	0002

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Mannerheimintie 10 tai Isoympyräkatu 6		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
3-kerroksinen kivinen kerrostalo	1939	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä yksi rakennus, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Haminan kaupunkia perustettaessa alue jäi juuri varsinaisen korttelialueen ja vallitusten väliselle alueelle. Tontin piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

<input type="checkbox"/>	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100190004	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0019	0004

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Isoympyräkatu 4		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen raittisyhdistyksen puutalo, 1-kerroksinen asuin-/liiekrakennus ja puinen ulkorakennus	1902/1955, 1855	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/betoni/tiili	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta Tästä huolimatta alue on saattanut olla rakennettuna 1600-luvulla. Tontin sepelillä olevan piha-alueen ja puiston puoleisten rakennusten lasiset kerrostumat ovat oletettavsti säilyneitä.

<input type="checkbox"/>	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100190005	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0019	0005

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
		<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta Tästä huolimatta alue on saattanut olla rakennettuna 1600-luvulla. Alue on nykyisin asfaltoitua katu- ja paikoitusalueita. Alueen kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100200005	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0020	0005

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Mannerheimintie 7 A		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
ns. pormestarin talo, kaksi 1,5-kerroksista puurakennusta ja lönsireunassa puinen varastorakennus	1800-luvun loppupuoli	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/tiili	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta. Vuoden 1723 kartassa tontin itäpuolen alueille on kuitenkin merkittynä rakennuksia, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Haminan kaupunkia perustettaessa alue jäi juuri varsinaisen korttelialueen ja vallitusten väliselle alueelle. Tontin nurmella olevan piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100200006	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0020	0006

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Mannerheimintie 7 A		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
		<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä yhtään rakennusta. Vuoden 1723 kartassa tontin itäpuolen alueille on kuitenkin merkittynä rakennuksia, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Haminan kaupunkia perustettaessa alue jäi juuri varsinaisen korttelialueen ja vallitusten väliselle alueelle. Tontti on nykyisin puutarhana ja alueen kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100210005	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0021	0005

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Isoympyräkatu 12		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Sekä Rauhankadulla että Isoympyräkadulla 1-kerroksinen puinen asuinrakennus, lisäksi pohjoisreunassa puinen varastorakennus	1842, 1872	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun asemakaava-alueella, mutta alueen rakentamisesta ei ole tietoa. On mahdollista, ettei alueella ole ollut rakennuskantaa ennen 1700-luvun loppupuoliskoa. Alueen kerrostumat ovat kuitenkin oletettavasti hyvin säilyneitä nurmella olevalla piha-alueella ja osin myös rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100210376	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0021	0376

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Roopertinkatu 7		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kaksi 1-kerroksista puista asuinrakennusta ja hirsinen varastorakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/betoni	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun asemakaava-alueella, mutta alueen rakentamisesta ei ole tietoa. On mahdollista, ettei alueella ole ollut rakennuskantaa ennen 1700-luvun loppupuoliskoa. Alueen kerrostumat ovat kuitenkin oletettavasti hyvin säilyneitä nurmella olevalla piha-alueella ja osin myös rakennusten alla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100230001	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0023	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Isoympyräkatu 2		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
4-kerroksinen rapattu tiilinen kerrostalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti sijaitsee 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueella, mutta alueen rakennuskäytöstä ei ole varmuutta. Kerrostalon hiekalla ja nurmella oleva piha-alue on oletettavasti kerrostumiltaan ainakin osittain säilynyttä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100230002	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0023	0002

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Maariankatu 11 ja Kaivokatu 1	125374: 6-7	2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Maariankadun puolella Meriportin vartiorakennus, rapattu 1-kerroksinen tiilitalo, Kaivokadun puolella 3-kerroksinen kerrostalo	1778, 1960-luku(?)	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi, betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti sijaitsee 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueella, mutta alueen rakennuskäytöstä ei ole varmuutta. Hiekalla ja nurmella oleva piha-alue on oletettavasti kerrostumiltaan ainakin osittain säilynyttä. Vartiotuvan ympärillä on mukulakiveys.



<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100230010	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0023	0010

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Kaivokatu 3		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
3- ja 1-kerroksiset modernit liikerakennukset		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti sijaitsee 1600-luvun Vehkalahden asemakaava-alueella, mutta alueen rakennuskäytöstä ei ole varmuutta. Asfaltoitu piha-alue on parkkipaikkana ja alueella on sadevesiviemärinti. Piha-alueen kerrostumat saattavat olla ainakin osittain säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100280001	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0028	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Puistokatu 8		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
2-kerroksinen tiilinen liikerakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Alue on 1600-luvun asemakaava-alueen sisällä, mutta alueen rakennuskäytöstä ennen 1800-luvun loppua ei ole varmuutta. Alueen kerrostumat ovat saattaneet ainakin osittain säilyä asfaltoidulla piha-alueella.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100280003	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0028	0003

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Vallikatu 4 ja Kaivokatu 9	125374: 1-3	2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Vallin koulu. Vallikadun reunalla 1-kr. Puinen asuinrakennus, Kaivokadun reunalla 1-kr puinen/kivinen koulurakennus, itäreunalla 1-kr moderni puinen rakennus	1880-luvun loppu/1938	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi ja betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Aseman esikoulun alue sijaitsee 1600-luvun asemakaava-alueen sisällä. Alueen ensimmäisessä rakennuskantaa esittävässä kartassa vuodelta 1723 alueelle on merkittynä yksi rakennus. Alue on saattanut olla rakennuskäytössä jo 1600-luvulla, mutta tästä ei ole mitään varmuutta. Alueen kerrostumat ovat kuitenkin oletettavasti hyvin säilyneitä. Nykyinen piha on osin asfaltoitu, osin nurmella ja osin heikalla.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100280004	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0028	0004

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Vallikatu 6		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen puinen asuinrakennus ja puinen piharakennus	1891	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti sijaitsee 1600-luvun asemakaava-alueen sisällä. Alueen ensimmäisessä rakennuskantaa esittävässä kartassa vuodelta 1723 alueelle on merkittynä yksi rakennus. Alue on saattanut olla rakennuskäytössä jo 1600-luvulla, mutta tästä ei ole mitään varmuutta. Alueen kerrostumat ovat kuitenkin oletettavasti hyvin säilyneitä. Piha on osin nurmella ja osin laatoitettu.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100280005	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0028	0005

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
	125374: 4-5	2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
		<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on 1600-luvun asemakaava-alueen sisällä, mutta alueen rakennuskäyttö Vehkalahden kaupungin aikana ei ole selvillä. On mahdollista, että alue on otettu rakennuskäyttöön vasta 1800-luvun loppupuolella. Nykyisin tontti on rakentamaton. Kaivokadun puoli on asfaltoitua parkkipaikkaa, ja Vallinkadun ja Rautienkadun risteyksen alue nurmella. Alueen kerrostumat ovat olettavasti säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100280006	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0028	0006

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
		<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontin alue on 1600-luvun asemakaava-alueen sisällä, mutta alueen rakennuskäyttö Vehkalahden kaupungin aikana ei ole selvillä. On mahdollista, että alue on otettu rakennuskäyttöön vasta 1800-luvun loppupuolella. Alueen nimi on Eerikinkatu, ja se on asfaltoitu ajoväylä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100300001	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0030	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Rautienkatu 5		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Mannerheimintiellä 1-kerroksinen rapattu tiilirakennus, Rautatienkadulla 1-kerroksinen puurakennus ja puinen piharakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi, betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä yksi rakennus, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Tontin osin nurmella olevan ja osin päällystetyn piha-alueen kerrostumat ovat mahdollisesti säilyneitä. Myös puurakennusten alaiset kerrostumat saattavat olla säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100300003	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0030	0003

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Rautatienkatu 3		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
3-kerroksinen asuinkerriestalo, 1-kerroksinen liikeyrakennus ja autokatos		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Haminan vanhimmassa rakennuskantaa kuvaavassa kartassa on vuodelta 1723 kyseiselle tontille ei ole merkittynä rakennuskantaa. Tässä vaiheessa tontin lähialueilla on kuitenkin rakennuksia, eikä 1600-luvun asutuksen mahdollisuus alueella ole poissuljettu. Kerrostalon keskeltä asfaltoidun ja reunoilta nurmella olevan pihan kerrostumat ovat todennäköisesti ainakin osittain säilyneitä.

<input type="checkbox"/>	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100300004	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0030	0004

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Mannerheiminkatu 12		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
2-kerroksine kivirakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle on merkittynä kolme rakennusta, mikä antaa syyn olettaa alueen olleen rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Tontin osin nurmella olevan ja osin päällystetyn piha-alueen kerrostumat ovat mahdollisesti säilyneitä.

<input type="checkbox"/>	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100320002	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0032	0002

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Mannerheimintie 7 B		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Vartiorakennus, 1-kerroksinen, rapattua tiiltä ja puinen piharakennus	1774	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Ensimmäisessä alueen rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723 tontin alueelle ei ole merkittynä rakennuksia. Alue on kuitenkin voinut olla rakennettuna jo 1600-luvulla. Tontin piha-alueen mukulakivipäällysteen ja puisen varastorakennuksen alaiset kerrostumat ovat mahdollisesti säilyneitä.



<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100440001	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0044	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Laivasillankatu 3		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
3-kerroksinen valkotiilinen asuinkerrostalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

**Kohdekuvaus**  
 Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiainen kylä ja Vehkalahden satama. Paikalla sijaitsevan kerrostalon nurmella ja hiekalla olevan pihamaan kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100440004	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0044	0004

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Ratihankatu 1		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
3-kerroksinen valkotiilinen asuinkerrostalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

**Kohdekuvaus**  
 Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiainen kylä ja Vehkalahden satama. Paikalla sijaitsevan kerrostalon nurmella ja hiekalla olevan pihamaan kerrostumat ovat oletettavasti ainakin osittain säilyneitä.

<input type="checkbox"/>	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100440005	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0044	0005

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Hietakatu 3		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1,5-kerroksinen omakotitalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

**Kohdekuvaus**  
 Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiaainen kylä ja Vehkalahden satama. Paikalla sijaitsevan omakotitalon nurmella olevan pihamaan kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

<input type="checkbox"/>	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100440006	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0044	0006

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
		<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

**Kohdekuvaus**  
 Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiaainen kylä ja Vehkalahden satama. Nurmella olevan tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100440012	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0044	0012

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Hietakatu 5		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
3-kerroksinen kerrostalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

**Kohdekuvaus**  
 Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiainen kylä ja Vehkalahden satama. Paikalla sijaitsevan kerrostalon nurmella ja hiekalla olevan pihamaan kerrostumat ovat oletettavasti ainakin osittain säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100440013	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0044	0013

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Hietaktu 7		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
3-kerroksinen kerrostalo ja autokatos		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

**Kohdekuvaus**  
 Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiainen kylä ja Vehkalahden satama. Paikalla sijaitsevan kerrostalon nurmella ja hiekalla olevan pihamaan kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100440014	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0044	0014

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Sibeliuskatu 40		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
3-kerroksinen valkotiilinen asuinkerrostalo ja puinen piharakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

**Kohdekuvaus**  
 Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiainen kylä ja Vehkalahden satama. Paikalla sijaitsevan kerrostalon nurmella ja hiekalla olevan pihamaan kerrostumat ovat oletettavasti ainakin osittain säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100450008	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0045	0008

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Hietakatu 4		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen keltatiilinen omakotitalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

**Kohdekuvaus**  
 Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiainen kylä ja Vehkalahden satama. Tontin nurmella olevan piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti ainakin osittain säilyneitä

<input type="checkbox"/>	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100450009	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0045	0009

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Hietakatu 6		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen keltatiilinen omakotitalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiainen kylä ja Vehkalahden satama. Tontin nurmella olevan piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti ainakin osittain säilyneitä

<input type="checkbox"/>	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100450011	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0045	0011

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Meruksenpolku 1	125374: 17	2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kaksi 1-kerroksista puista asuinrakennusta ja puinen ulkorakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivo/betoni	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiainen kylä ja Vehkalahden satama. Tontin nurmella olevan piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti ainakin osittain säilyneitä

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100460001	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0046	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Hietakatu 8		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen puinen laattapäällysteinen omakotitalo ja puinen piharakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiäinen kylä ja Vehkalahden satama. Tontin nurmella olevan piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti ainakin osittain säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100460004	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0046	0004

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Hietakatu 14		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1,5 kerroksinen puinen omakotitalo ja puinen ulkorakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiäinen kylä ja Vehkalahden satama. Tontin piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti ainakin osittain säilyneitä.



<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100460005	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0046	0005

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Hietakatu 8 B		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1,5-kerroksinen puinen omakotitalo ja puinen piharakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiainen kylä ja Vehkalahden satama. Tontin puutarhana olevan piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti ainakin osittain säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100460008	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0046	0008

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Hietakatu 12		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen keltatiilinen asuinrakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiainen kylä ja Vehkalahden satama. Tontin nurmella olevan piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti ainakin osittain säilyneitä.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100460009	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0046	0009

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Hietakatu		1

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
		<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

**Kohdekuvaus**  
 Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiäinen kylä ja Vehkalahden satama. Nurmella olevan tontin kerrostumat ovat oletettavasti säilyneitä.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100460018	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0046	0018

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Hietakatu 10		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
1-kerroksinen valkotiilinen asuinrakennus		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

**Kohdekuvaus**  
 Alue on 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen ulkopuolella. Alueella on kuitenkin sijainnu keskiäinen kylä ja Vehkalahden satama. Tontin nurmella olevan piha-alueen kerrostumat ovat oletettavasti ainakin osittain säilyneitä.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100670005	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0067	0005

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Rautatienkatu 2	125374: 16; 125374: 40	2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Haminan linja-autoasema, entinen rautatieasema, 1-krerroksinen puurakenus	1899	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	luonnonkivi/betoni	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	
	Kymenlaakson rakennuskulttuuri 1992	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti sijaitsee Vehkalahden 1600-luvun ruutukaava-alueen länsireunalla. Alue on ollut rakennuksia oletettavasti jo 1600-luvulla. Ainakin vanhimmassa Haminan rakennuskantaa esittävässä kartassa vuodelta 1723 on alueelle merkittynä runsaasti rakennuskantaa. Tontin kerrostumien säilyneisyyden arviointi on vaikeaa. Paikalla on sijainnut junarata, joka on sittemmin purettu pois. Nykyisin alueella toimii Haminan linja-autoasema. Tontin keskiosa on asfaltoitua laiturialuetta, länsireuna nurmella ja itäosassa asemarakennus sekä kioskeja. Alueen kerrostumat ovat mahdollisesti ainakin osittain säilyneitä.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100680000	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0068	0000

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
	125374: 13-15	2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
		<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti sijaitsee Vehkalahden 1600-luvun ruutukaava-alueen länsireunalla. Alue on ollut rakennuksia oletettavasti jo 1600-luvulla. Ainakin vanhimmassa Haminan rakennuskantaa esittävässä kartassa vuodelta 1723 on alueelle merkittynä runsaasti rakennuskantaa. Tontin kerrostumien säilyneisyyden arviointi on vaikeaa. Paikalla on sijainnut junarata, joka on sittemmin purettu pois. Nykyisin alueesta suurin osa on hiekkakenttänä. Alueen kerrostumat ovat mahdollisesti ainakin osittain säilyneitä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100690001	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0069	0001

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Mannerhiemintie 16		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Veteraanikoti, 3-kerroksinen elementtitalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti sijaitsee aivan 1600-luvun ruutukaava-alueen reunalla. Alue on ollut rakennuksia oletettavasti jo 1600-luvulla. Ainakin vanhimmassa Haminan rakennuskantaa esittävässä kartassa vuodelta 1723 on alueelle merkittynä rakennuskantaa. Tontin kerrostumat ovat pääosin tuhoutuneet, mutta Rautatienkadun reunan nurmi- ja istutusalueen kerrostumat ovat saattaneet säilyä.

<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
07500100690002	HAMINA (Fredrikshamn)		
<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
075	001	0069	0002

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
Rautatienkatu 8	125374: 11-12	2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
Kirjasto, 2-kerroksinen elementtitalo		
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
	betoni	<input checked="" type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti sijaitsee aivan 1600-luvun ruutukaava-alueen reunalla. Alue on ollut rakennuksia oletettavasti jo 1600-luvulla. Ainakin vanhimmassa Haminan rakennuskantaa esittävässä kartassa vuodelta 1723 on alueelle merkittynä rakennuskantaa. Tontin kerrostumat ovat pääosin tuhoutuneet, mutta Rautatienkadun reunan nurmi- ja istutusalueen kerrostumat ovat saattaneet säilyä.

□	<b>Kiinteistötunnus</b>	<b>Kunta</b>		
	07500100690003	HAMINA (Fredrikshamn)		
	<b>Kuntanumero</b>	<b>Kaupunginosa</b>	<b>Kortteli</b>	<b>Tontti</b>
	075	001	0069	0003

<b>Katuosoite</b>	<b>Valokuvat MV:RHOA</b>	<b>Arkeologinen mielenkiinto</b>
		2

<b>Rakennukset</b>	<b>Rakennusvuosi</b>	
	<b>Perusta</b>	<b>Kellari</b>
		<input type="checkbox"/>
	<b>Viite</b>	

<b>Kohdekuvaus</b>
Tontti sijaitsee 1600-luvun asemakaava-alueen länsipuolella. Tontin lähialue on ollut rakennettuna jo 1600-luvulla, mutta kyseisen tontin alueelta asiasta ei ole täyttä varmuutta. Alue on nykyisin asfaltoituna veteraanien hoitokodin parkkipaikkana.

**Vehkalahti – Veckelax, Hamina – Fredrikshamn**  
**Kaupunkiarkeologinen inventointi**

Teemu Mökkönen 2003

**Mustavalkonegatiiviluettelo**

MV:RHOA 125374: 1-43

**Liite 9** 1/3

*Kaikki kuvat ottanut T.Mökkönen 10.-13.6. 2003*

<b>MV/RHOA</b>	<b>KOHDE</b>	<b>SUUNTA</b>	<b>PVM</b>
<b>125374:</b>			
1	Tontin 1-28-3 alue on Haminan vallien ulkopuolella, mutta 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Vuoden 1723 kartassa paikalla on sijainnut yksi rakennus, joten alue on saattanut olla rakennettuna jo 1600-luvulla. Nykyisin paikalla toimii Aseman esikoulu. Kuvattu tontin pohjoisreunalta.	Kohti SE-SW	10.6.2003
2	ks.ed		
3	ks.ed		
4	Tontti 1-28-5 on osin nurmella ja osin parkkipaikkana. Alueen rakennuskäytöstä 1600-luvulla ei ole varmuutta. Vasemmalla Kaivokatu. Kuvattu Rautatienkadun yli.	Kohti E-SE	10.6.2003
5	ks.ed		
6	Tontti 1-23-2 on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin torin eteläpuoleisessa korttelissa 1600-luvun asemakaava-alueen eteläosassa. Alueen 1600-luvun rakennuskäytöstä ei ole tietoa. Kuvan Vartiorakennus on 1770-luvulta. Kuvattu piha-alueen luoteiskulmasta.	Kohti N-NE	10.6.2003
7	ks.ed		
8	Haminan lukion tontti (1-1027-3) on 1600-luvun kaupunkialueen eteläpuolella. Koulua rakennettaessa paikalta löydettiin hautauksia, todennäköisesti 1700-luvulta. Kuvattu Sibeliuskadun yli.	Kohti NW-NE	10.6.2003
9	ks.ed		
10	ks.ed		
11	Kirjaston (vasemmalla) alue on ollut 1600-luvun ruutukaava-alueen länsireunalla ja rakennettua kaupunkialuetta. Alueelle rakennettiin 1800-luvun lopulla junarata, joka on nykyisin jo purettu. Alueen kerrostumien säilyneisyys on epävarmaa.	Kohti NW-N	10.6.2003
12	ks.ed		
13	Kortteli 68 linja-autoaseman pohjoispuolella on tyhjillään. ) Alue on ollut 1600-luvun ruutukaava-alueen länsireunalla ja rakennettua kaupunkialuetta. Alueelle rakennettiin 1800-luvun lopulla junarata, joka on nykyisin jo purettu. Alueen kerrostumien säilyneisyys on epävarmaa. Taustalla oikealla näkyy kirjasto.	Kohti NW-N	10.6.2003
14	ks.ed		
15	ks.ed		



MV/RHOA	KOHDE	Liite 9 SUUNTA	2/3 PVM
125374:			
16	Linja-autoaseman ja Läntisen asemakadun (kuvassa) välillä on jyrkkä penger. Paikalla on vanhojen karttojen pohjalta ollut aina jyrkkä rantapenger. Edesmenneen junaradan rakentaminen ja purkaminen ovat varmasti muokanneet maisemaa. Linja-autoaseman alueella on ollut asutusta 1600-luvulla. Kohti N.	Kohti N	10.6.2003
17	Yleiskuva Meruksenpolun itäosasta.	Kohti W	10.6.2003
18	Lappeenrannan bastionin puistoa kuvattuna Puistotalon terassilta. Oikealla Fredrikinkadun takana kauppatori. Alue sijaitsee 1600-luvun asemakaava-alueella, mutta alueen rakennuskäytöstä Vehkalahden kaupungin aikana ei ole tietoa.	Kohti NE- NW	11.6.2003
19	ks.ed		
20	ks.ed		
21	ks.ed		
22	Raatihuoneentori kuvattuna Fredrikinkadun päästä. 1600-luvulla kuvan otto paikka on sijainnut todennäköisesti lähes keskellä ruutuasemakaavan toria. 1600-luvun raatihuone on sijainnut kuvassa vasemmalla takana häämöttävän luterilaisen kirkon kulmalla kaupungin korkeimmalla paikalla.	Kohti N-NE	12.6.2003
23	ks.ed		
24	ks.ed		
25	Tontin 1-7-1 alue on ollut 1600-luvulla todennäköisesti torialuetta, mutta alue on otettu rakennuskäyttöön varmasti 1720-luvulta lähtien. Etualalla Haminan vanhimman kivitalon jäänteet. Vasemmalla Fredrikinkatu ja taustalla raatihuone.	Kohti N-NE	12.6.2003
26	ks.ed		
27	ks.ed		
28	Tontti 1-8-3 on tutkimusalueen ainoa hoitamaton luonnontilassa oleva tontti. 1600-luvun asemakaavan mallinnoksen perusteella tontti ollut Vehkalahden kaupungin aikana torin reunalla osin torialuetta. Tontilla on ollut rakennuskantaa vanhimmassa rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723, joten alueen rakennuskäyttö jo 1600-luvulla ei ole täysin mahdotonta. Kuvattu tontin lounaiskulmasta. Vasemmalla aidan takana Mannerheimintie.	Kohti N-E	12.6.2003
29	ks.ed		
30	ks.ed		
31	ks.ed		
32	Tonttien 1-9-7 ja 1-9-8 alue on ollut todennäköisesti rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Alueen kerrostumat ovat todennäköisesti tuhoutuneet Pikkuymyräkadun puolelta (kuvassa vasemmalla), mutta ovat saattaneet säilyä piha-alueella tonttien länsiosissa. Piha-alue kuvattuna Mannerheimintien puolelta.	Kohti SE- SW	13.6.2003
33	ks.ed		

MV/RHOA	KOHDE	Liite 9 SUUNTA	3/3 PVM
<b>125374:</b>			
34	ks.ed		
35	Tontin 1-9-3 piha-alue, joka on ollut rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla.	Kohti S-E	13.6.2003
36	ks.ed		
37	ks.ed		
38	Kadettikoulunkadun (oikealla) ja Pikkuympyräkadun (vasemmalla) risteyksessä sijaitseva armeijan alueen puisto on saattanut olla rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla.	Kohti N-E	13.6.2003
39	ks.ed		
40	ks.ed		
41	Nykyisen linja-autoaseman alue on ollut rakennettua kaupunkialuetta 1600-luvulla. Vehkalahden ruutuasemakaava-alueen läntisimmät osat sijaitsevat alueella. Alueella on sijainnut jo nykyisin purettu junarata. Alueen kerrostumien säilyneisyys on epävarmaa.	Kohti N-NW	13.6.2003
42	ks.ed		
43	ks.ed		

**Vehkalahti – Veckelax, Hamina – Fredrikshamn  
Kaupunkiarkeologinen inventointi 2003**

**Liite 10 (1/6)**

**Kuvataulut**

**Mustavalkonegatiivit: MV:RHOA 125374: 1-43**

*Kuvannut T. Mökkönen 10.-13.6. 2003*



*MV:RHOA 125374: 1-3.* Tontin 1-28-3 alue on Haminan vallien ulkopuolella, mutta 1600-luvun Vehkalahden kaupungin asemakaava-alueen sisäpuolella. Vuoden 1723 kartassa paikalla on sijainnut yksi rakennus, joten alue on saattanut olla rakennettuna jo 1600-luvulla. Nykyisin paikalla toimii Aseman esikoulu. Kuvattu tontin pohjoisreunalta. Kohti SE-SW.



*MV:RHOA 125374: 4-5.* Tontti 1-28-5 on osin nurmella ja osin parkkipaikkana. Alueen rakennuskäytöstä 1600-luvulla ei ole varmuutta. Vasemmalla Kaivokatu. Kuvattu Rautatienkadun yli. Kohti E-SE.



*MV:RHOA : 125375: 6-7.* Tontti 1-23-2 on sijainnut 1600-luvun Vehkalahden kaupungin torin eteläpuoleisessa korttelissa 1600-luvun asemakaava-alueen eteläosassa. Alueen 1600-luvun rakennuskäytöstä ei ole tietoa. Kuvan Vartiorakennus on 1770-luvulta. Kuvattu piha-alueen luoteiskulmasta. Kohti N-NE.



*MV:RHOA 125374: 8-10.* Haminan lukion tontti (1-1027-3) on 1600-luvun kaupunkialueen eteläpuolella. Koulua rakennettaessa paikalta löydettiin hautauksia, todennäköisesti 1700-luvulta. Kuvattu Sibeliuskadun yli. Kohti NW-NE.



*MV:RHOA 125374: 11-12.* Kirjaston (vasemmalla) alue on ollut 1600-luvun ruutukaava-alueen länsireunalla ja rakennettua kaupunkialuetta. Alueelle rakennettiin 1800-luvun lopulla junarata, joka on nykyisin jo purettu. Alueen kerrostumien säilyneisyys on epävarmaa. Kohti NW-N.



*MV:RHOA 125374: 13-15.* Kortteli 68 linja-autoaseman pohjoispuolella on tyhjillään. ) Alue on ollut 1600-luvun ruutukaava-alueen länsireunalla ja rakennettua kaupunkialuetta. Alueelle rakennettiin 1800-luvun lopulla junarata, joka on nykyisin jo purettu. Alueen kerrostumien säilyneisyys on epävarmaa. Taustalla oikealla näkyy kirjasto. Kohti NW-N.



*MV:RHOA 125374: 16.* Linja-autoaseman ja Lätisen asemakadun (kuvassa) välillä on jyrkkä penger. Paikalla on vanhojen karttojen pohjalta ollut aina jyrkkä rantapenger. Edesmenneen junaradan rakentaminen ja purkaminen ovat varmasti muokanneet maisemaa. Linja-autoaseman alueella on ollut asutusta 1600-luvulla. Kohti N.



*MV:RHOA 125374: 17.* Yleiskuva Meruksenpolun itäosasta. Kohti W.



*MV:RHOA 125374: 18-21.* Lappeenrannan bastionin puistoa kuvattuna Puistotalon terassilta. Oikealla Fredrikinkadun takana kauppatori. Alue sijaitsee 1600-luvun asemakaava-alueella, mutta alueen rakennuskäytöstä Vehkalahten kaupungin aikana ei ole tietoa. Kohti NE-NW.



*MV:RHOA 125374: 21-24.* Raatihuoneentori kuvattuna Fredrikinkadun päästä. 1600-luvulla kuvan otto paikka on sijainnut todennäköisesti lähes keskellä ruutuasemakaavan toria. 1600-luvun raatihuone on sijainnut kuvassa vasemmalla takana hämmöttävän luterilaisen kirkon kulmalla kaupungin korkeimmalla paikalla. Kohti N-NE.



*MV:RHOA 125374: 25-27.* Tontin 1-7-1 alue on ollut 1600-luvulla todennäköisesti torialuetta, mutta alue on otettu rakennuskäyttöön varmasti 1720-luvulta lähtien. Etualalla Haminan vanhimman kivitalon jäänteet. Vasemmalla Fredrikinkatu ja taustalla raatihuone. Kohti N-NE.



*MV:RHOA 125374: 28-31.* Tontti 1-8-3 on tutkimusalueen ainoa hoitamaton luonnontilassa oleva tontti. 1600-luvun asemakaavan mallinnoksen perusteella tontti ollut Vehkalahden kaupungin aikana torin reunalla osin torialuetta. Tontilla on ollut rakennuskantaa vanhimmissa rakennuskantaa kuvaavassa kartassa vuodelta 1723, joten alueen rakennuskäyttö jo 1600-luvulla ei ole täysin mahdotonta. Kuvattu tontin lounaiskulmasta. Vasemmalla aidan takana Mannerheimintie. Kohti N-E.





*MV:RHOA 125374: 32-34.* Tonttien 1-9-7 ja 1-9-8 alue on ollut todennäköisesti rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Alueen kerrostumat ovat todennäköisesti tuhoutuneet Pikkuympyräkadun puolelta (kuvassa vasemmalla), mutta ovat saattaneet säilyä piha-alueella tonttien länsiosissa. Piha-alue kuvattuna Mannerheimintien puolelta. Kohti SE-SW.



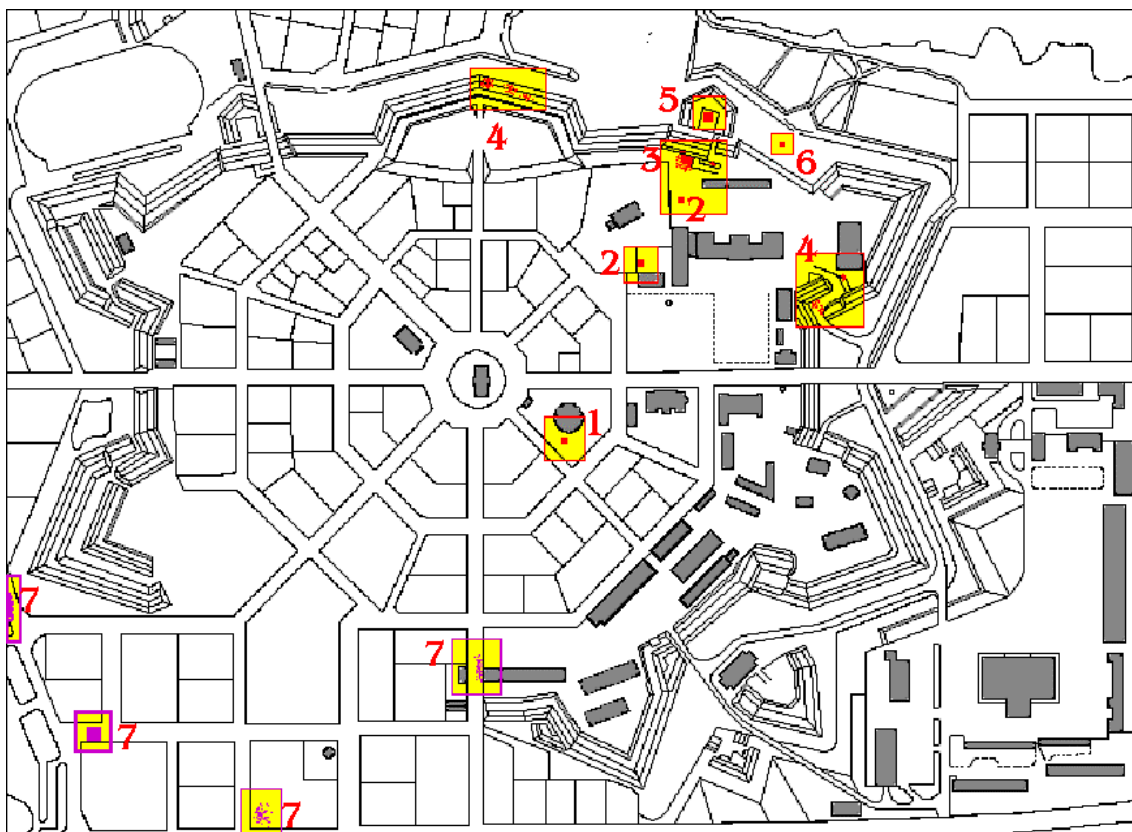
*MV:RHOA 125374: 35-37.* Tontin 1-9-3 piha-alue, joka on ollut rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Kohti S-E.



*MV:RHOA 125374: 38-40.* Kadettikoulunkadun (oikealla) ja Pikkuympyräkadun (vasemmalla) risteyksessä sijaitseva armeijan alueen puisto on saattanut olla rakennettua kaupunkialuetta jo 1600-luvulla. Kohti N-E.



*MV:RHOA 125374: 41-43.* Nykyisen linja-autoaseman alue on ollut rakennettua kaupunkialuetta 1600-luvulla. Vehkalahden ruutuasemakaava-alueen läntisimmät osat sijaitsivat alueella. Alueella on sijainnut jo nykyisin purettu junarata. Alueen kerrostumien säilyneisyys on epävarmaa. Kohti N-NW.



## Haminan hautauslöytöjä ja havaintoja kulttuurikerroksista.

*Ilkka Kaskinen*

*(Museovirasto, rakennushistorian osasto, Haminan toimipiste)*

1. Ortodoksisen kirkon tontilta viemärikaivannon yhteydessä esiin tullut hautauksen osa (pääpuoli; loput lienevät menneet kaivuumaiden mukana läjitysalueelle) on kuulunut aikaisemmin tontilla sijainneen luterilaisen Elisabetin kirkon hautausmaahan. vainajan silmän päältä löytyi 'lauttamaksu' eli dangan (½ kopeekkaa) raha vuodelta 1747. Alueella ei ollut kulttuurikerrosta vaan heti turpeen alta alkoi hiekkakerros. Yleensäkin vaikuttaa siltä että ortodoksisen kirkon rakentamisen yhteydessä (valm. 1837) koko tontti on puhdistettu perusteellisesti.

2. Vehkalahden kirkon tontin viereltä, RUK:n puolelta löytyneet luurankojen osat (esikunnan takana ja maneesin takana oleva yksittäinen piste) kuuluvat alkuperäiseen kirkon hautausmaahan. Esikunnan takana olevat hautaukset tulivat esiin uuden sähkömuuntajan rakentamisen yhteydessä ja olivat selvästi säännöllisiä hautauksia. Tälläkään alueella ei ollut havaittavissa kulttuurikerrosta hiekkamaan ja nykyisen pintaturpeen välillä eli alue on aikoinaan ainoastaan lohkottu kirkon tontista ja muuntaja oli ensimmäinen varsinainen rakennustoiminta tällä kohdalla.

Maneesin takana kaivettiin aikoinaan maneesin pintavesiviemäriä ja siinä yhteydessä oli tullut esille joitakin hautauksien jäänteitä (itse ehdin paikalle vasta kun luut olivat jo "siististi" kasassa kaivannon vieressä. Esille tuli myös luesine, jonka tarkoitus on minulle täysin mysteeri. Nähdäkseni kyseessä on säännöllisen hautausmaan laita. Hiekkakerroksen päällä oli ~20-30 cm humuskerros joka on tuotu paikalle istutuslujaksi; varsinainen kulttuurikerrosta en tässäkin havainnut.

3. Edellisestä koilliseen, kaponieeri Puolikuu 2:een johtavan luiskan tukimuurin takaa löytyi runsas määrä hautauksia, jotka kuitenkin olivat täysin epäjärjestyksessä (kallon paloja ja raajan luita oli jopa muurin takakivien raoissa). Kyseessä on mielestäni sotilashautausalue - joko säännöllinen tai kriisiajan joukkohauta - joka ajoittuu 1741-1803 (todennäköisimmin kuitenkin juuri hattujen sodan aikaan). 1803 aloitettiin linnoituksen Kirkkojärven rintaman uudelleenrakentaminen joten silloin ei enää varmasti haudattu tällaiseen paikkaan (yli 20 vainajaa)

4. Valleista löytyneitä luita : esim. Keskusbastioni ja RUK:n ajoluiska : sijainniltaan sekundäärisiä, ts. luut ovat joutuneet valleihin otettaessa korotustyön aikana maata ympäristöstä = vuoden 1742 jälkeen eli siis tässä tapauksessa 1790-luvulla.

5. Kaponieeri Puolikuu 2:n piha : epäselviä vainajien jäänteitä (mahd. 3 vainajan jäänteitä). Ajoituksellisesti hieman epäselvä, mutta koska kaponieeri on rakennettu vasta 1803 jälkeen ja siihen haudattuja vainajia oli voinut syntyä ainoastaan 1918 (siis "kapinan jälkiselvittelyissä") keväällä niin kyseiset luut ovat liitettävissä ainoastaan kevään 1918 tapahtumiin. Luut löytyivät maasta joka oli kertynyt kaponieerin pihaan.

6. Yhden naispuolisen vainajan jäännökset. Liittyvät kevään 1918 teloituksiin. (Tämä lienee niitä joista Urho Kekkonen puhuu muistelmissaan)

7. Linnoituksen lounaislaidalla ja ulkopuolella lounaispuolella on useita joukkohautauksia talvelta ja keväältä 1742 jolloin Ruotsin laivasto ja kenttäarmeija talvehti Haminan seuduilla (Buddenbrockin armeija lähinnä Vehkalahden Leirikankaalla). Talven aikana kuolleet sotilaat haudattiin Haminan ympyräkaavan lounaisreunalle). Kaikissa näissä tapauksissa ei esiinny kulttuurikerrosta, vaan kohteet löytyivät nykyisten (1900-luvun) rakennekerrosten alta.

Pääasiassa kaupungin alueella on maanpinnan kasvu noin puolen metrin luokkaa ja johtuu pääasiassa täytemaista. Varuskunta-alueella kasvu johtuu yksinkertaisesti siitä että kun raskas kalusto on aiheuttanut kuoppia niin asia on korjattu ajamalla päälle uusi hiekkakerros. Samalla tavoin katupinnat ovat kasvaneet kun päällysteet on uusittu vanhojen päälle (vanhaa mukulakiveystä löytyy noin puolen metrin syvyydellä).





HAMINA  
KANTAKARTTA  
mk 1:4000